

Interjú
Gyurgyík Lászlóval

4-7. oldal

A népszámlálás
magyar vonatkozású
eredményei és
tanulságai

8-13. oldal

Térképek,
táblázatok

38-52. oldal

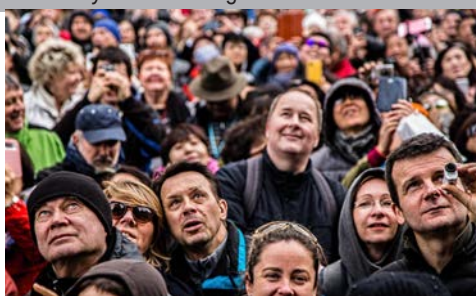
www.onkormanyzas.sk

Xii. ÉVFOLYAM 1. SZÁM, 2022. MÁJUS

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

MEGSZÁMLÁLTATTUNK

Önkormányzati Szemle időszaki folyóirat
Megjelenik negyedévente | Ingyenes kiadvány
Nyilvántartási szám: EV 4426/11, ISSN 1338-8290
Kiadja: Pro Civis Polgári Társulás,
930 40 Štvrtok na Ostrove 512, IČO 37846671
Felelős kiadó: Őry Péter (e-mail: orypeter72@gmail.com)
Főszerkesztő: Vadkerti Neszméri Csilla
Műszaki szerkesztés: Katona Tamás
Szerkesztőségi bizottság: Kállay András, Kövesdi Károly,
Neszméri Tünde, Pomichal Krisztián
A jelöletlen fényképek: pixabay.com, pexels.com, wikimedia.org/

Valódi összefogás kell

Hogy kiírjuk-e magunkat a saját történetünkől, lassanként eldőlhet. 7,75%-át tesszük már csak ki mi, magyarok az ország lakosságának. Abszolút számban 422-ezren maradtunk. A magyarság legnagyobb arányú csökkenését pedig éppen a „tömbterületeinken” könyvelhettük el. Hiába szépítgetjük a statisztikai adatokat, biztatgatjuk magunkat, hogy nincs nagy baj. Baj van.

A népszámlálás rideg tényei néhány hónapon belül újabb rideg tényekkel is szembesíthetnek bennünket. Helyi és megyei választásokra készülődünk. Eddig az általunk lakott régiókban viszonylag jól álltunk a sarat. Még ott is, ahol magyar pártok folytattak vére menő harcot egymással. Mindig volt megoldás, a józanság győzni tudott. Ha nem ment a politika bevett keretei között, cselekvő közösségi emberek fogtak össze, közösségünk érdekében. Ha Komárom városát nézzük, láthatjuk: politikai párt (pártok) nélkül is elboldogulunk. Helyi szinten az számít, a helyben élők kit fogadnak el, kit méltányolnak, kit tartanak alkalmasnak arra, hogy településük sorsát ne csak a szívén viselje, hanem igazgassa is. Szóval, hogy kibén bíznak meg. S ehhez a legkevesebb köze van annak, hogy távol eső pártközpontok (platform-központok) konyháiban milyen döntéseket főznek ki.

Nem lehet nekifutni úgy még egy helyi vagy megyei választásnak sem, hogy fél évvel a nagy nap előtt megpróbálunk helyben összegrúndolni egy platform-alapszervezetet, s ha akad valaki, aki annak a vezetését elvállalja, abból polgármesterjelöltet, a tagokból meg képviselőjelöltet csinálunk, mit sem törődve azzal, hogy a helyi választópolgárok hogyan is vélekednek róluk. Kisebbségi-nemzetiségi párt csak szerves úton, önépítkezéssel-önépítéssel jöhet létre. Aki ezt ki akarja spórolni a folyamatból, arra ítéli magát, hogy az első sikertelenségnél megszűnjön.

A magyar pártok összefésülése, úgy tűnik, még csak a választási párt létrehozásáig jutott el. A háromosztatú „egység” központilag lefektetett arányszámait egy országos választáson – talán – működhetnek, a helyin és megyein azonban nem. A „nagy magyar politikai összefogás” főpróbája elkezdődött. A számháború megindult. Közös tartalom, program nélkül; olyan program nélkül, amely segítene abban, hogy ne fogyjunk tovább. Hogy legalább azokat a településeinket, régióinkat meg tudjuk tartani – arányaiban és politikai/társadalmi súlyában – magyarnak (is), ahol eddig kibírtuk a nyomást.

Jó lenne, ha komolyan vennénk a rólunk szóló statisztikai adatokat. Azok adnak keretet az álmodozásainknak. És jó lenne, ha magyar közösségeink érdekeinek hathatós képviselőjét – legalább ott, ahol eddig még működött – nem mi magunk aknáznánk alá.

Őry Péter

Szükség és igény van a népszámlálásra

Gyurgyík László:
A java csak most következik!

Tanár úr, a népszámlálási adatok nyilvánosságra hozatala után néhány hónappal már eldönthető a kérdés, pontosan hány magyar ember él a Felvidéken?

Ez az elsöre egyszerűnek tűnő kérdés valójában nagyon összetett. Meg kell előre mondanunk, mi alapján határozzuk meg egyáltalán a „magyar” kategóriát. Azokat vesszük bele, akik első helyen jelöltek magyar nemzetiséget, vagy azokat is, akik másodikként? Esetleg azokat, akik magyar anyanyelvűnek vallották magukat?

Ezt Önre bízám. Demográfusként melyik a jó választás?

Ha a korábbi népszámlálások eredményeinek tükrében nézzük az aktuális adatokat, ha figyelembe vesszük az évtizedes trendeket, akkor mindenképp a magyart első nemzetiségként jelölők száma a meghatározó. Az anyanyelvre vonatkozó statisztika is nyilván releváns, ugyanis ennek, szemben a nemzetiségi kérdéssel, nincsen politikai konnotációja. A nemzetiség bevallása mindig értékvallás is volt. A különböző politikai hatások alaposan befolyásolták az eredményt, ha

erősebb volt a nyomás a többségi nemzet részéről, kevesebben vallották meg magyar nemzetiségüket. Az anyanyelvre viszont sokáig rá sem kérdeztek, egyedül 1970-ben szerepelt a népszámlálási kérdőíveken, aztán egészen a rendszerváltásig soha többet. Ennek egy módosított formája napjainkban is megfigyelhető, számos kérdőív első oldalán ma is ott van az illető nemzetiségére vonatkozó kérdés. Az anyanyelv megvallásának soha nem voltak konkrét következményei, a nemzetiségének viszont igen, az előbbit sokkal kevésbé befolyásolta a politika, nem telepedett rá annyira, mint az utóbbira.

Éppen ez az oka annak, hogy az anyanyelvhasználatukat mindig bátrabban vállalták a felvidéki magyarok.

Ezek szerint a felvidéki magyarok valódi száma közelebb áll az anyanyelvhasználati mutatóhoz, mint a nemzetiségéhez?

Igen, ebből a szempontból igen. Van itt ugyanakkor egy fontos kiegészítés. Az előző népszámlálás ugyanis feladott nekünk egy fontos leckét. Akkor az ország teljes lakosságának hét, most kö-

rülbelül 5 százaléka nem vallotta be a nemzetiségét. Ezzel valamit kezdenünk kell! Először is statisztikai becslésekkel meg kell próbálnunk kompenzálni a hiányt. Tíz évvel ezelőtt, 2011-ben 458 ember vallotta magát magyar nemzetiségűnek. Ha a megfelelő statisztikai számításokkal a nemzetiséget be nem vallók között települési szinten számítva megbecsüljük a magyarok arányát, 480 ezer feletti értéket kapunk.

Mennyit kapnánk a 2021-es adatok szerint?

Ez egy jó kérdés, de még korai lenne válaszolni rá. Mint említettem, ahhoz, hogy minél pontosabb becslést kapjunk, települési szinten kell elvégezni ezeket a számításokat, országos adatokból kiindulva nem lehet. Félrevezető eredményt kapnánk, ugyanis régióként, sőt településenként is jócskán eltér, hányan nem vallották be a nemzetiségüket. Minél alacsonyabb szinten végezzük el ezeket a számításokat, annál inkább a valósághoz közelítő eredményt kapunk. Ennek egyetlen hátránya van, sokáig tart. Emiatt nem tudok egyelőre egzakt választ adni az ön kérdésére.

A nemzetiségüket nem vállalók között vannak felülreprezentált nemzetiségek? Arányaiban több magyar ember nem vállalja a nemzetiségét, mint mondjuk ruszin vagy roma?

Ez egy nagyon fontos, kritikus kérdése a népszámlálásnak, jómagam is biztosan foglalkozom majd ezzel a problémával, de jelenleg nem tudok erre egyértelmű választ adni. Ahogy az imént mondtam, települési adatokra lesz szükség. Ezek feldolgozása hosszú időbe telik, ráadásul valószínűségi eredményeket, becsléseket kapunk majd, nem egzakt, egyértelmű adatokat.

Visszatérve az anyanyelvi kérdéshez, jól értem, hogy a felvidéki magyarság politikai helyzete, a többségi nemzet felől érkező elnyomás mértéke befolyásolja, hogy az adott népszámláláson hányan vallják meg magyar nemzetiségüket és hányan magyar anyanyelvüket?

Igen, szélesebbre nyílik az olló, ha a magyarságra erősebb politikai nyomás helyeződik. Nagyobb lesz a különbség az anyanyelvüket megvallók és a nemzetiségüket megvallók között. Ez világosan, matematikailag is kimutatható, bár kissé talán túlegyszerűsített tanulság. Egyrészt magán viseli a makrotársadalmi jelenségek lenyomatát. Például, ha növekszik a vegyesházasságok aránya, attól is nyílik az olló. Tudjuk, hogy a vegyesházasságokból származó gyermekek négyötöde a többségi nemzethez tartozónak vallja magát. Zárójelben jegyezném meg, ez egy húsz évvel ezelőtti felmérés eredménye.

Azóta ez az arány csak rosszabbodott, gondolom.

Ez egy annyira összetett kérdés, hogy nem merném egyértelműen kijelenteni. Gondoljunk csak bele, húsz évvel ez előtt a vegyesházasságok száma szinte teljesen azonos volt a magyar-szlovák házasságokkal, ma már, az Európai Unióban ez nincs így. Szabad a mozgás, szabadabb a párválasztás is, ráadásul azok aránya, akik aztán Szlovákiában is telepednek le a házasság után még alacsonyabb. Bonyolult jelenség ez!

A népszámlálást, kevés kivételtől eltekintve, nem előzte meg érdemi vita második nemzetiségről. Szociológiai, tudományos szempontból mennyire volt hasznos vagy megalapozott ez a lehetőség?

Nézzé, ha pusztán tudományos szempontból közelítem a problémát, akár mondhatom azt is, egy tudományos vizsgálatnak csak jót tesz, ha minél többféle adatot gyűjtünk össze. Azonban, ha pragmatikusan tekintek a kérdésre, akkor, ahogy az elején is elmondtam, egy módszertani problémába ütközünk. Világos, hogy az idei eredményeknek kontextusba helyezve van igazán hasznuk és értelmük. A változások a fontosak, a tendenciák, nem a száraz statisztikák. A második nemzetiség bevezetésével ez az összehasonlítás igen nehézkessé, majdhogynem lehetetlenné vált. Torzítnak az adatok. A magyar nemzetiségnél kevésbé, de a roma népesség statisztikáit már szinte lehetetlen érdemben összevetni a korábbi eredményekkel. Teljesen világos, hogy sokkal több roma ember él Szlovákiában, mint ahogy az a 2021-es számokból kitűnt. Ha egy lehetőségem van nemzetiséget választani, egyértelműen el tudom dönteni, hová tartozom. Így sajnos, hogy semmiféle szociológiai kutatás nem előzte meg a második nemzetiség megvallásának lehetőségét, így, hogy fogalmunk sem volt ez mit hoz a konyhára, szerintem elhamarkodott lépés volt. Nincs megfogalmazva sem, mi az, hogy második nemzetiség. Nincs egzakt, tudományos meghatározása, a kitöltő ösztönére volt bízva, hogy mit jelöl meg. A végére pedig a legfontosabb: mindmáig nem világos, hogy kell értelmezni a második nemzetiséget. Nem tisztáztuk előre, miként fogják értelmezni ezt a kérdést, milyen

alapon történik majd a nyelvi jogok biztosítása, a kulturális támogatások kiosztása. Ha a két lehetőséget egyszerre veszik figyelembe, az már most látszik, lesznek nemzetiségek, amelyek nagyon jól és lesznek olyanok, amelyek nagyon rosszul járnak majd.

Ön szerint, melyek a 2021-es népszámlálás legfontosabb tanulságai?

Az, hogy miként alakult a magyarok száma, szinte teljesen megfelelt az előzetes elvárásainknak. Ezzel kapcsolatban két fontos bizonytalansági tényező volt előzetesen. Az egyik, hogy mennyi lesz az ismeretlenek aránya, azoké, akik nem adják meg a nemzetiségüket. A másik, hogy mennyire sikerült moz-

gósítani a roma népességet. Gondoljunk csak bele, ha teszem azt a kitöltők 10%-a nem ad meg nemzetiséget, akkor akár a lélektani 400 ezres határ alá is csökkenthetett volna a magyarok aránya, ugyanúgy akkor is, ha a magyar romák elsősorban romának vallják magukat és csak azt követően magyaroknak.

A koronavírus-járvány befolyásolhatta a népszámlálás eredményeit?

Hogyne, biztosan. További kutatásokat igényel majd kideríteni, mennyire. Az biztos, hogy az idősebb, internetet nem vagy alig használó idősebb korosztály az, amelyik megérezte a járvány hatásait. Az ő statisztikáik biztosan torzulnak a COVID miatt.

Milyen feladatok várnak még a szociológusokra a népszámlálás eredményeinek értékelése kapcsán?

Még mindig csak korlátozott adatso-
rokat kaptunk, a települési, regionális
mutatók nagy része még hiányzik, csak
egyváltozós adataink vannak. Rendszer-
ben tudjuk, hogy egy adott településen hány
magyar nemzetiségű, magyar anyanyel-
vű ember él, de keresztábrákat még alig
tettek közzé. Csúpn országos szinten a
nemzetiség, a második nemzetiség és az
anyanyelvi adatok keresztábráit kaptuk
meg eddig. Nem tudjuk, hogy a magyar
nemzetiségű emberek milyen iskolai
végzettséggel rendelkeznek, milyen a
kormegoszlásuk, milyen foglalkozási
csoportba tartoznak. Az Európai Unió
elvárásai szerint 2024-ig kell lezárni a

népszámlálási adatok nyilvánosságra
hozatalát, az igazi csemege ezt köve-
tően kerülhet majd birtokunkba. 2011-
ben hozzáférhetővé tették a népszámlá-
lás úgynevezett mikroadatait, ebben az
adatbázisban 5,4 millió ember adatai 27
kérdés vonatkozásában voltak elérhető-
ek. Remélhetőleg a 2021-es népszámlá-
lás adatai is elérhetőek lesznek ebben a
formában. Ezek birtokában lehet iga-
zán árnyalt, pontos megállapításokat
tenni. A java tehát csak most jön!

***Elképzeltető, hogy ez volt az utol-
só népszámlálásunk? Egyre több
jel utal arra, hogy az Európai Unió
felhagyja a lakossági összeírások
klasszikus gyakorlatával.***

Korábban is téma volt már ez. A 2011-es
népszámlálás után is volt erről szó. Tud-
juk, hogy Nyugaton eleve más a viszo-
nyulás a nemzetiségi, felekezeti, vallási
kérdésekhez. Ott a nemzetiség helyel-
közzel egyenlő az állampolgársággal,
fogják az intézményi adatbázisokat és
összevonják őket, ahol pedig nagyobb
lélekszámú nemzeti kisebbségek élnek,
ott regionális összeírásokkal egészítik ki
ezeket az adatbázisokat. Eleve, ha Nyu-
gat-Európában kisebbségeket emleget
valaki, elsősorban a bevándorlók kö-
zösségeire gondol, az őshonos nemzeti
kisebbségek kevésbé látványosak, mint
a más földrészekről érkezők. Szakmai
véleményem mindenesetre az, hogy ná-
lunk továbbra is szükség és igény van a
népszámlálásra.

Pomichal Krisztián

A 2021-es népszámlálás legfontosabb magyar vonatkozású eredményei és tanulságai

Bár a legpesszimistább, a felvidéki magyarság lélekszámát négyszázezer alá váró jóslatok szerencsére nem váltak valóra, a 2021-es népszámlálás eredményeinek mélyebb áttekintése azon politikusok optimizmusát sem igazolja, akik szerint az elmúlt tíz évben lassult, sőt egyenesen megállt volna közösségünk fogyása.

ELEMZÉS

Mielőtt rátérnénk az eredmények bemutatására és értékelésére, a rend kedvéért érdemes röviden áttekintünk a korábbi népszámlálások, különös tekintettel a rendszerváltás utáni összeírások legfontosabb tanulságait. A Trianoni diktátum után egy évvel a frissen megalakult Csehszlovákia azonnal népességösszeírásba kezdett. Az 1921-es népszámlálás visszasságairól, azon kisebb-nagyobb trükkök százairól, amelyekkel a hatalom meghamisította

a valóságot, Popély Gyula munkáiból tájékozódhat az olvasó, itt legyen elég annyi, hogy az 1921-es hivatalos eredmény szerint 650 597 magyar élt az akkor hárommillió mai Szlovákia területén. Ezt követően az első köztársaság idején egyszer, 1930-ban, majd a háború miatt már csak húsz évvel később, a kommunista diktatúra idején, 1950-ben tartottak népszámlálást. Míg előbbi még 592 ezer magyart talált, addig az utóbbi egy a hontalanság évei során megtört, legyengített, fáradt közösséget vett számba: abban az évben mindössze

350 ezren vallották magukat magyaroknak. Évtizedekbe tellett, mire a felvidéki magyarság úgy-ahogy visszatért önmagához: 1961-ben 518 ezer, 1970-ben 552 ezer, 1980-ban 559 ezer, míg a rendszerváltást követő első népszámláláson, 1991-ben 567 ezren vallották magukat magyaroknak. Ez volt az utolsó népszámlálás, amikor lélekszámunk meghaladta az összlakosság számának 10%-át. Azóta egyetlen népszámláláson sem sikerült elérnünk ezt az arányt. A 2001-es népszámláláson még 520 ezren vallották magukat magyaroknak, de

A népszámlálásig vezető rögös út

A rendszerváltás utáni népszámlálások egyikét sem előzte meg annyi vita, félreértés és nehézség, mint éppen a legutóbbi.

A 2021-es népszámlálás alapvetően három okból bizonyult problémásnak. Egyrészt most először teljesen az online térbe került az összeírás. A 2021. február 15-én indult, hat hétig tartó online kitöltést ugyan követte egy ügynevezett asszisztált szakasz, ahol a népszámlálási pontokon, a helyi önkormányzatoknál segítettek a kitöltésben, de a lakosság jelentős része magára volt utalva. Nem csak a nagyközönség korlátozott informatikai ismeretei, de a rendszer hibái is nehezítették a kitöltést. Emlékezhetünk, a népszámlálás első napjaiban a hivatal informatikusai véletlenül meghagyták annak lehetőségét, hogy az online kérdőívet akárhányszor kitölthessük.

Az elmúlt két évünket alapjaiban meghatározó koronavírus-járvány a népszámláláson is nyomott hagyott. A pandémia kitörése után egyértelmű volt, a személyes segítséggel történő kitöltést csak nagyon korlátozottan lehet alkalmazni, sőt az is szóba került, az összeírást teljesen el kell majd halasztani, ahogy az történt például Romániában vagy Magyarországon. Zavart keltett az is, hogy csak az utolsó pillanatban derült ki, az asszisztált szakaszra rendelkezésre álló idő valójában nem hét hónap, csupán hat hét. Sok önkormányzat sem volt tisztában azzal, nincs lehetőségük hét hónapig (áprilistól októberig) üzemeltetni kitöltési pontokat, pusztán a rendelkezésre álló időkeretből választhatnak ki hat hetet erre a célra. Egy másik furcsaság volt, hogy

az asszisztált szakaszban a statisztikai hivatal tulajdonképpen törvényszegésre kényszerítette az önkormányzatokat. A járványhelyzet miatt ugyanis a kitöltésben segítő önkéntesek csak azokra a címekre mehettek volna ki, ahonnan azt kérték, csakhogy a vonatkozó törvény értelmében az önkormányzatnak kötelező minden lakosát megszámolnia, ha kell úgy, hogy asszisztenst küld hozzá. Az ellentmondást végül feloldották ugyan, de ez az apró kis történet is jellemző részlete a 2021-es népszámlálás körüli bizonytalanságoknak, melyek közül közösségünk számára minden bizonnyal a második nemzetiség kérdése volt a legjelentősebb. Ezzel érdemes részletesebben is foglalkoznunk!

Másodszorban magyar

Az első hírek az akkor még „többszörös nemzeti identitásként” emlegetett második nemzetiség megjelölésének lehetőségéről 2018-ban bukkantak fel a sajtóban. 2019 elejére vált világossá, hogy az eddigi gyakorlattal ellentétben immár nem egy, hanem opcionálisan két nemzetiséget is lehet jelölni a népszámláláson. Az illetékes minisztérium hivatalos közleményében már arról írt, a nemzetiségi összetétel minél pontosabb felmérése „olyan politikai intézkedések alapjául szolgálhat, mint a nemzetiségek jogainak, köztük a nyelvi jogoknak a védelme és támogatása, amely az összegyűjtött adatokból indul ki”. Az előző kormány idején zajló egyeztetéseken részt vett a Ravasz Ábel vezette roma ügyekért felelős kormánybiztosi hivatal, a nemzeti kisebbségekért felelős kormánybiztos, Bukovszky László, a szlovák kormányhivatal, az iskolaügyi minisztérium és a belügy-minisztérium is, de a felvidéki magyar

2011-ben már csak 458 ezren. Az asszimiláció láthatóan felgyorsult, a többségi nemzethez viszonyított arányunk a tízévenkénti 0,5-0,6 százalékos fogyásról (1991-ben még 10,8% volt a magyar nemzetiségűek aránya) az új évezredre elérte, sőt meghaladta az egy százalékot. 2011-ben Szlovákia lakosságának már csak 8,5%-a vallotta magát magyar nemzetiségűnek, 2021-ben pedig 7,75%.

Még sötétebb a kép, ha a lélekszámra vonatkozó adatok mellett egyéb paramétereket is figyelembe veszünk. Gyurgyík László munkáiból tudjuk, a felvidéki magyarság szinte minden demográfiai mutatóban elmarad a többségi nemzettől. Ennek a tanulmánynak nem lehet feladata a jelenség okainak feltárása, az a társadalomtudományi szakemberek dolga. Pusztán rögzíteni szeretnénk a tényt, hogy a legmagasabb iskolai végzettség, a születési és halálozási arányszámok, a természetes szaporulat, sőt a házasságkötési arányszámok tekintetében is hátrányt szenved el közösségünk. Hogy ez a tendencia mára megfordult-e, vagy legalább mérséklődött-e, egyelőre nem tudjuk. A szlovák statisztikai hivatal e cikk megírásáig nem közölt erre vonatkozó adatokat.

közösség szakembereinek véleményét vagy nem kérték ki, vagy nem vették figyelembe. Kész tényként tálták a döntést, a 2021-es népszámláláson két nemzetiség lesz megjelölhető.

Ennek szociológiai hatásaival, következményeivel e helyütt nem szeretnénk érdemben foglalkozni, a Gyurgyík Lászlóval készült interjúban részletesen tárgyaljuk a témát, pusztán a rend kedvéért szögezzük le, a felvidéki magyarság politikai és szakmai elitje, vezetői is élesen bírálták a döntést. Előbbiek többek között azt fájalták, hogy nincs pontosan meghatározva, milyen legiszlatív következményei lesznek a második nemzetiiségnek, mi alapján határozzák majd meg a kisebbségi és nyelvhasználati jogokat. Erre a kérdésre azóta sem született érdemi válasz. A törvény szövegezése alapján akár a számunkra előnyösebb lehetőséggel a két nemzetiség együttes figyelembevételével is számolhatnánk, csak hogy a statisztikai hivatal tájékoztatása szerint ez nem így lesz. A nyelvi jogokat szavatoló nemzetiségi küszöböt pusztán az első nemzetiség alapján szabják majd meg.

A felvidéki magyar értelmiség jelentős része sem támogatta a második nemzetiiség ötletét. Egyrészt azért, mert attól tartottak, módszertani zavart okoz, nehezen összehasonlíthatóvá válik a 2021-es eredmény a korábbiakkal, másrészt, és ez talán a kérdés legfontosabb vonatkozása, kiskaput nyitva az asszimiláció irányába veszélyes precedenst teremthet, ha az identitásukban bizonytalanoknak lehetősége lesz második nemzetiségként

vállalni magyarságukat.

Sokáig az állami szervek is képtelenek voltak döntésre jutni a második nemzetiséggel kapcsolatban, amely gyakorlat egyébként minden V4-es országban létezik. Tavaly év elején a statisztikai hivatal néhány héttel(!) a népszámlálás kezdete előtt nagy meglepetésre bejelentette, mégis készek törölni a lehetőséget a kérdőívől. A döntést a magyar közösség nagy része üdvözölte, ugyanakkor számos kormánypárti politikus és a roma közösség jelentős része is tiltakozott, mondván összezavarhatja és hátrányosan érintheti a nagyrészt ketős, magyar vagy szlovák, illetve roma identitással rendelkező közösséget. Hiába terelődött végül a vita politikai síkra, a várt áttörés elmaradt, a második nemzetiség megmaradt a kérdőívekben. Hogy ez milyen következménnyel jár majd, egyelőre nem tudni.

Általános adatok

A 2021-es népszámlálás volt az első, amely integrált módon zajlott, azaz a lakosoktól szerzett adatokat a közigazgatási forrásokból és nyilvántartásokból származó adatokkal is kiegészítették. A 2021-es népszámlálás alapján Szlovákiának 5 449 270 lakosa van, közülük 2 665 376 (48,9%) férfi, 2 783 894 (51,09%) nő. Az ország lakosságának nagyobb része városlakó, 53,19%-uk, ahogy az is kiderült, Szlovákia lakosságának közel negyede (22%) 20-50 ezer lakosú városban él. A felsőfokú tanulmányokat végzettek aránya 18%,

az érettségivel nem rendelkezőké pedig meghaladja a 26%-ot. Ami a vallást illeti, továbbra is a katolicizmus a legelterjedtebb, a lakosság 55,76%-a, mintegy 3 millió ember katolikus. Evangélikusnak 286 ezren, görög-katolikusnak 218 ezren, reformátusnak pedig 85 ezren vallották magukat. Közel 1 millió 300 ezer ember, a lakosság 23,79%-a nem jelölt meg egyetlen felekezetet sem.

A magyar közösségre vonatkozó adatok

Szlovákia 5 449 270 lakójából mintegy 600 ezer ember vallotta magát egyik vagy másik nemzeti közösség tagjának. Legtöbben, 422 065 ember

a magyar nemzetiséget jelölte meg első helyen, ezzel a magyar közösség részaránya 7,75%-ra csökkent Szlovákiában. A roma identitást első nemzeti-ségként felvállalók száma mintegy 67 ezer (1,23%), de jelentős cseh (29 ezer – 0,53%) és ruszin (24 ezer – 0,44%) kisebbséget is talált a 2021-es népszámlálás. Érdekes problémát vet fel még a nemzetiséget nem választók kérdése, amelyre itt nem térnénk ki, mert a fent említett Gyurgyík-interjúban részletebben foglalkozunk vele.

Második nemzetiségként legtöbben a romát jelölték meg, összesen 88 985-en (a második nemzetiséget választók 29,06%-a), de sokan vallották magukat másodsorban szlovák (55 496 – 18,13%), ruszin (39 810 – 13%) és cseh (16 715 – 5,46) nemzetiségűnek is. A magyar nemzetiséget második helyen megjelölők száma épp, hogy meghaladja a 34 ezret (11,13%), ezzel az első és második helyen vállalt nemzetiséget is számításba véve 456 154-re tehető a felvidéki magyarság lélekszáma.

A statisztikai hivatal által közölt adatok mélyebb elemzésre egyelőre nem adnak lehetőséget. A második nemzetiség kérdése kapcsán nem tudjuk például, hogy a magukat második helyen szlováknak valló mintegy 55 ezer ember milyen nemzetiséget választott első helyen. Az sem világos, pedig sokatmondó adat lehet, hogy a roma nemzetiséget választók hány százaléka vallotta magát első helyen magyarnak, ugyanígy fontos lenne tudni, a második helyen magyar nemzetiséget jelölők hány százaléka

jelölte első helyen a szlovákokat, esetleg a romát. Ezekre a kérdésekre idővel biztosan választ kapunk, de a statisztikai hivatal a vonatkozó, úgynevezett mikroadatokat még nem adta ki.

A nemzetiségi mutatók mellett az anyanyelvvel érdemes még foglalkoznunk. A rendszerváltás előtt mindössze egyetlen népszámláláson, az 1970-es összeírás idején kérdeztek rá az anyanyelvre, aztán 1991-ig nem, azóta pedig minden alkalommal. Közmondas tény, hogy a magyar anyanyelvi eredmények minden népszámláláson felülmúlják a nemzetiségi eredményeket, értsd, mindig többen vallják magukat magyar anyanyelvűnek, mint magyar nemzetiségűnek. Ennek viszonylag egyszerű okai vannak, az előbbihez jóval kevesebb politikai felhang kapcsolódik, kevésbé átpolitizált kérdés, így a felvidéki magyarság egy része könnyebben is vállalja azt. Gyurgyík László munkáiból tudjuk, hogy a magyar nemzetiségűek és magyar anyanyelvűek száma közötti azokban az időszakokban nyílik tágabbra, amikor közösségünket erős politikai támadások érik. Megfigyelhető volt ez a 2001-es, illetve a 2011-es népszámláláson is. Utóbbinál bőven 10% felett volt a különbség: 509 ezer magyar anyanyelvű lakos mellett csak 458 ezren vallották magukat magyarnak. A rendszerváltás utáni első népszámlálás idején pedig, amikor a diktatúra bukását követő eufória elragadta a lakosságot, 7,2%-os különbséget mértek, 608 ezer magyar anyanyelvű polgárra jutott 567 ezer magyar

nemzetiségű. A 2021-ben 9,5% körül van ugyanez a mutató (462 ezer a 422 ezerhez).

A 2021-es összeírás során 462 175 ember vállalta magyar anyanyelvét (a lakosság 8,5%-a), ez a tíz évvel korábbi eredményhez képest 46 ezres csökkenést jelent. Ahogy arra több szakember és politikus is felhívta a figyelmet, e csökkenés fényében érdemes átgondolni azt az optimista hozzáállást is, mely szerint, mindkét nemzetiséggel kalkulálva, tíz év alatt mindössze kétezerrel csökkent a felvidéki magyarok lélekszáma: a 2011-es 458 ezerről 456 ezerre. Egyet kell, hogy értsünk tehát Gyurgyík Lászlóval, aki a felvidéki magyarság valós lélekszáma kapcsán inkább a pesszimistább, de a valósághoz közelebb álló első nemzetiségi eredményt fogadja el.

Szemelvények a járások és városok statisztikáiból

Igazán elkeserítő eredményeket kapunk, ha kicsit közelebbről vizsgáljuk meg a nemzetiségi arányok alakulását és járási vagy akár települési szinten értékeljük az eredményeket. Az előbbi kapcsán általánosságban elmondható, hogy a 16 magyarok által lakottként számon tartott járás közül gyakorlatilag mindegyikben csökkent a magyarság aránya, sőt nem egy járásban közösségünk abszolút száma is. Két kivételt kell megemlítenünk, a Rimaszombati és a Losonci járást. Az előbbiben 3,58%-kal nőtt részarányunk, az utób-

biban 0,38%-kal, a pozitív képet ugyanakkor árnyalja, hogy mindkét járás összlakossága, vélhetően az elvándorlás miatt, jelentősen csökkent az elmúlt tíz évben. Losoncon úgy lett magasabb a magyarság aránya, hogy nem csak az összlakosság, de a magyar közösség lélekszáma is csökkent, ezzel szemben Rimaszombatban mintegy 1300 fővel gyarapodott közösségünk, miközben a járás lakossága négyezerrel csökkent. A Rimaszombati járás kapcsán érdemes leszögeznünk, vélhetően ez annak tudható be, hogy a gömöri roma falvak lakosai, köszönhetően az intenzív kampánynak, első helyen magyar nemzetiségűnek vallották magukat a népszámláláson.

Ahogy tíz éve, úgy 2021-ben is két darab magyar többségű járása van Szlovákiának, a Komáromi és a Dunaszerdahelyi. A fogyás sajnos mindkettőben számottevő, a magyarság aránya 6-6,5 százalékkal csökkent mindkét járásban, az előbbiben 61,58%, az utóbbiban, most először, 70% alá csökkent (68,65%). Számottevő, 20% feletti magyarsággal rendelkezik még Galánta, Vágsellye, Érsekújvár, Léva, Nagykürtös, Rimaszombat, Rozsnyó, Losonc és Töketeres.

A legintenzívebb fogyás, Dunaszerdahely és Komárom mellett, Galántán (5,37%), Vágsellyén (5,58%) és Szencen (4,77%) tapasztalható. Azokban a járásokban, ahol helyenként már szórványban él közösségünk, a fogyás üteme kisebb, vélhetően azért, mert a magyarság jelentős része mára az asszimilációs nyomásnak engedve erodálódott, a megmaradtak viszont erősen őrzik magyarságukat. Érdemes megfigyelni, hogy a legnagyobb csökkenések mind-mind az ország nyugati járásaihoz tapasztalhatóak, itt a betelepülők nagy száma miatt nem csak asszimilációs nyomás erősebb, hanem pusztán az abszolút számok miatt is csökken a magyar közösség aránya (Dunaszerdahely lakossága 8000 fővel nőtt, közben a magyarok lélekszáma csak kétezerrel). Fenti megállapításainkat támasztja alá, hogy Szencen, ahol tíz év alatt „alig” négyszázzal csökkent a magyarok abszolút száma, arányuk a korábbi 14-ről 9 százalékra csökkent, pusztán azért, mert tíz év alatt harmincezerrel (!!!) több lakosa lett a járásnak. A negatív példák között ki kell még emelnünk az Érsekújvári járást. A 2011-ben még 144 ezres járás mára 138 ezresre csökkent, s az „elveszett lelkek” nagy része bizony

közösségünkben hiányzik. A járásban közel 4500 fővel kevesebben vallották magukat magyar nemzetiségűnek, mint tíz évvel korábban.

Hasonló tendenciák figyelhetőek meg az ország magyar városaiban is. Számos helységben sajnos fontos lélektani határt léptünk át. A mára nyugati végvárnak számító Somorján például 50% alá csökkent a magyarság aránya a korábbi 58%-ról, ráadásul úgy, hogy míg a magyar közösség abszolút számban is fogyott, a város lakossága mintegy ezer fővel gyarapodott.

Félig-meddig pozitív példaként említhető Komárom, ahol csökkent ugyan a magyar lakosság abszolút száma, de ez a csökkenés a helyi szlovákokat is érintette, így részarányunk gyakorlatilag változatlan maradt. Komárom ma is magyar többségű város, 54%-os aránnyal. Hasonló a helyzet Érsekújvárbán is, arányunk szinte változatlan, abszolút számban azonban fogyunk. Párkány azon kevés nagyobb magyar település egyike, ahol 2011-hez képest sikerült növelnünk a nemzetiség arányt, csak hogy az örömből vegyült ürömként szembesülnünk kell a ténnyel,

hogy közösségünk nem gyarapodott, pusztán a csökkenés üteme maradt el a szlovákság lélekszámának csökkenésétől. Az egyetlen olyan nagyobb város, ahol a magyarság abszolút számában és arányában is gyarapodott, Fülek. Míg tíz évvel korábban a 11 ezres összlakosság 54%-a, 5700 ember vallotta magát magyarnak, addig 2021-ben a tízezresre fogyatkozott településen már 6256 ember, a lakosság 62,88 százaléka válasszotta első helyen a magyar nemzetiséget. A jelenség magyarázata mélyebb vizsgálatokat igényelne, de feltehetően ennek is a helyi romák körében végzett, láthatóan eredményes népszámlálási kampányhoz van köze.

A tömb feltöretése

A járási és települési népszámlálási eredmények önmagukban szemlélve csupán számok, de tágabb kontextusba helyezve a kérdést, esetleg térképen szemlélve az adatokat, egészen sokkoló eredményre jutunk. A közbeszédben összefüggőként emlegetett nyugat-keleti irányú magyar tömb 2021-re egyértelműen megszűnt, a folytonosság több helyütt is megszakadt. Könnyű belátni,

milyen következményekkel jár ez a felदारabolódás. Könnyű belátni, mit jelent hosszútávon, ha a korábban tömbben élő magyarság „élettere” feltöredezik. Nőnek az asszimilációs hatások, ráadásul öngerjesztő módon, az egyre erősödő asszimilációs befolyás csak egyre erősebb lesz az által, hogy egyre kisebb lesz a magyar nemzetiségűek aránya az adott régióban. Hogy asszimiláció vagy elvándorlás miatt, az a végeredmény szempontjából talán mindegy is.

Ugyanez a forgatókönyv lejátszódott már néhányszor. Bár Zoboralján vagy Léva környékén sosem volt mondjuk a csallóközihez hasonló tömb, de a korábban magyar többségű, egymással szerves kapcsolatban lévő települések lassan mindkét régióban teljesen elszlovákosodnak. Néhány évtizede ez a helyzet a Szenci járásban is, ahol egyetlen magyar többségű falu maradt (Vök). Immár a Felső-Csallóköz korábban bőven magyar többségű települései vannak soron. A kisebb települések, a Pozsonyból csak nehezebben elérhető falvak, illetve azok, ahol a polgármesternek akarata és ereje is van rá, ideig óráig még eredményesen tudják fékezni az asszimilációt, de az

olyan nagyobb felső-csallóközi falvak, mint Nagymagyar vagy Lég intenzíven szlovákosodnak. A Felső-Csallóközből láthatóan egyre nagyobb darabot csíple a szlovákság. Politikai szempontból is lélektani határ lehet az 50%-os nemzetiségi arány, hiszen, ha a szlovákság többségbe kerül, csak idő kérdése, hogy a korábban magyar településen megszervezzék magukat és szlovák településvezetőt válasszanak.

Rápillantva a térképre, az is szembeötlik, hogy a korábban összefüggő Dunaszerdahely-Komárom-Párkány tengely megszakadt, Ímely, Naszvad és Ógyalla sem magyar többségű már, az ék leér egészen a határig. Ugyanez a jelenség figyelhető meg a Ribaszombati járásban is, vagy a Rozsnyóiban, ahol a járás déli része korábban stabilan 50% felett volt közösségünk aránya, de mára Dernő, Perlősdó vagy Barka is elvesztette magyar többségét.

Zárszó helyett

E rövid elemzésben pusztán szemelvényeket szerettünk volna kiemelni a 2021-es népszámlálás eredményeiből, a mélyebb, szakmai elemzések a szociológusokra és demográfusokra várnak. Mi legfeljebb néhány olyan tény és statisztikát akartunk megmutatni, amelyek szemléltetik, elhibázott az a kincstári optimizmus, amellyel egyes felvidéki magyar politikusok kommentálták az összeírást. Szó sincs ugyanakkor arról, hogy passzív szemlélőként kellene végignéznünk közösségünk megszűnését. A 2010-es népszámlálás eredményeiből lezűrhető legfontosabb tanulság nagyon egyszerű: rengeteg munkára van szükség ahhoz, hogy megőrizzük és idővel gyarapítsuk a felvidéki magyar közösséget. Kell először is egy hatékony, működő szóróanyagprogram, majd, elsősorban önkormányzati szinten, kezdeni kell valamit a tömbök lemorzsolódásával.

Végezetül még egy rendkívül fontos dolog! Ki kell dolgoznunk egy programot arra, hogy azt a 34 ezer embert, aki az összeírás során csak második helyen jelölte meg a magyar nemzetiséget, kézen fogjuk és visszavezessük őket a sorainkba. Bár identitásuk megingott, nem engedhetjük meg, hogy végleg elszakadjanak a magyar közösségtől! Vesztettünk már elég embert az elmúlt száz évben!

/Pomichal Krisztián/

Pozsony közelsége meghatározza a Szenci járás népességének növekedését

A Szenci járást 1996-ban hozták létre, a Pozsonyi kerülethez tartozik, ami meghatározza lakosainak számát, hiszen a főváros közelsége miatt Szlovákia minden szegletéből érkeznek ide új lakók, ez nagyban befolyásolja a népszámlálási eredményeket. Korábban – a két világháború között, a második világháború után - is létezett már Szenci járás, de nem ezek a települések alkották. Területe 359,9 négyzetkilométer, és ezzel területileg a kisebb járásokhoz tartozik, de népességének sűrűsége meghaladja az országos átlagot.

A járáshoz 29 település tartozik, ebből csak Szenc, a járási székhely rendelkezik városi ranggal. A Szenci járás tele-

püléseinek mindegyikén emelkedett a lakosok száma az elmúlt évtizedekben. 1991-ben 49871 (ez a ma a Szenci járáshoz tartozó településeken élők adatai alapján kiszámolt adat), 2001-ben 51 825, 2011-ben 66 265, míg 2021-ben 96 715 lakosa volt a járásnak.

Mióta megalakult a Szenci járás tulajdonképpen megduplázódott a lakosok száma a régióban. Aminek a magyar nemzeti közösség szempontjából súlyos következményei vannak, mivel a magyarok lélekszáma sajnos nem nőtt, sőt, csökkent. 1991-ben a mai Szenci járáshoz tartozó településeken 12 214 magyar élt, 10 évvel később, 2001-ben 10 553-ra csökkent a számunk, míg

2011-re 9134-re, a legutóbbi meg számláláskor pedig 8715-en vallottuk be magyarságunkat. Tegyük hozzá: 2021-ben a járásban 5834-es nem vállalták fel nemzetiségüket és nem jelölték be, melyik nemzethez tartozónak érzik magukat.

Magyarország területén, így a mai Szenci járásban is, első alkalommal 1715-ben mérték fel a lakosok számát részlegesen, teljes körű népszámlálás 1784-1787 között volt Magyarországon II. József uralkodása idején. Az első modern népszámlálást 1869-ben tartották, ekkortól a nemzetközi statisztikai kongresszusok által meghatározott elvek szerint, tízéves időközönként to-

különbség, itt 411 személy vallja magát magyar anyanyelvűnek, de csak 343 személy jelölte be elsődleges nemzetiségnek a magyart. 581 személynek magyar az anyanyelve Zonctoronyban, de csak 571 fő vallotta magát magyarnak, Vökön 253-an tartják a magyart anyanyelvűnek, elsődleges nemzetiségként 251-en vallották magukat magyarnak.

A járásban több olyan település van, ahova nagy arányban költöznek az emberek más járásokból, így vannak olyan szlovák települések is, ahol a magyarság száma nőtt, ezeken a településeken és a többi magyar faluban és a járási székhelyen is magasabb a magyar nemzetiségűek száma, mint azoké, akik magyarnak vallják anyanyelvüket.

Nehéz megmagyarázni azt a jelenséget, Dunasápújfalun valószínűleg annak következménye ez a nagy különbség, hogy a községben több mint 5 évtizede nincsen magyar iskola, így azok akiknek édesanyja még magyar iskolába járt, magukat már szlováknak vallják, de anyanyelvüket magyarnak jelölték. Sajnos ezek a felnőttek önmaguk mellett saját gyerekeiket is szlováknak írják be és anyanyelvként is azt jelölik. Ez sajnos azt jelenti, hogy a községben több családnál a nemzetváltás egy generáció alatt bekövetkezett.

A Szenci járás magyar településein csökkent a magyarság részaránya, de a száma is. Mint említettem, vannak olyan települések, amelyekbe magyar nemzetiségű polgárok is költöztek, így ott nőtt a magyarok száma, ilyen például Cseklész, ahol 1991-ben 54, 2001-ben 36, 2011-ben 30, tavaly pedig 85 magyar nemzetiségű polgár élt, de ha ehhez hozzáadjuk azokat is, akik második nemzetiségnek jelölték be a magyart, akkor a Pozsonyhoz közeli nagyközségben 105 magyart tudhatunk (Cseklész népszámlálási adatairól még később is szó esik). Hasonló a helyzet Horvátgurabon, Pozsonyivánkán, Királyfán, Annamajorban, Dunahidason, Csöllén és Tökésszigeten is. A gond ezekkel a magyarokkal az, hogy olyan helyzetben vannak, mint a nagyvárosi szórvány magyarság, a közösség számára nagyon nehezen elérhetőek, hacsak nem adják magyar iskolába gyerekeiket, de ennek köszönhetően is csak egy-egy családot tudunk bevonni a régió magyar kulturális életébe. A közösség és a nemzet tudat szempontjából jó lenne, ha a szlovák településre költöző magyarokat be tudnánk vonni a szomszédos magyar

falvak csemadokos vagy cserkész életébe, hogy a jövő szempontjából ne vesszenek el.

Nézzük meg a magyar települések adatait részletesen, kitekintve a múltbeli népszámlálási adatokra is.

Gútor

Gútoron 1880-ban 675 lakosból 598 magyar, 32 német, 3 szlovák, 8 egyéb anyanyelvű, 4 idegen volt. Ebből 659 római katolikus, 6-6 zsidó és evangélikus, 4 református vallású volt. 1910-ben 603 lakosából 592 magyar, 10 német és 1 szlovák anyanyelvű volt. Fényes Elek szerint „Guthor, magyar falu, Pozson vmegyében, az öreg Duna mellett, ut. p. Somorjához 1/2 órányira: 452 kath., 6 evang., 12 zsidó lak.” (forrás: Fényes Elek: Magyarország geographiai szótára, 1851.).

Ma az adatok teljesen már nemzetiségi képet mutatnak.

1991-ben 768 lakosa volt a csallóközi településnek, ebből 533-an vallották magukat magyarnak, tíz évvel később már 945 lakosa volt Gútornak, 525 magyar nemzetiségűnek vallotta magát, 2011-ben már 1438-an laktak itt, ebből 504 polgár volt magyar.

A 2021-es népszámlálás szerint 2568 lakosa van a falunak, 531-en vallották magukat magyarnak, ha ehhez hozzáadjuk azokat is, akik második nemzetiségként jelölték meg a magyart, akkor 573 magyar nemzetiségű személy él Gútoron. Nézzünk a számok mögé, feltűnő adat, hogy 1991-ben 2 magyarral volt több a faluban, mint 2021-ben, de a lakosok számának megnövekedése miatt az arányok nagyon szomorú képet mutatnak. 1991-ben 69,4 százaléka Gútornak magyarnak vallotta magát, 2021-ben már csak 20,68 százaléka. Annak ellenére tehát, hogy a magyarok száma alig változott, a felső-csallóközi településen szórványvá vált az őslakos közösség.

Szemet

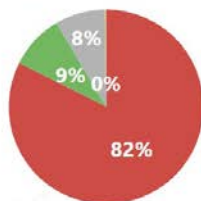
A Gútorral szomszédos Szemet Fényes Elek szerint „magyar falu, Pozson vmegyében”. 1880-ban 469 lakosából 419 magyar, 18 német anyanyelvű volt. Ebből 457 római katolikus és 12 zsidó vallású volt. Tíz évvel később 471 lako-

vábbi népszámlálásokat tartottak. Pontos adataink 1880-ból vannak.

A magyar anyanyelvűek száma alacsonyabb

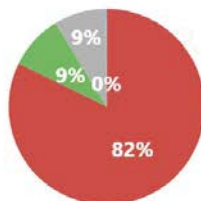
A Szenci járásban 8715 lakos vallotta magát magyarnak, elsődlegesen. Második nemzetiségként 990 ember jelölte be a magyar nemzetiséget. Magyar anyanyelvűnek 8678 személy vallotta magát. Tehát kevesebb a magyar anyanyelvű személy, mint ahányan magyarnak vallották magukat, ez még akkor is így van, ha csak azokat számoljuk, akik elsődleges nemzetiségként jelölték meg a magyart. Vannak azonban olyan települések, ahol a magyar anyanyelvűek száma magasabb, mint azoké, akik magyarnak vallották magukat. Gútoron 531 magyar van (elsődleges nemzetiségként), míg 553 magyar anyanyelvű polgár, Hegysúron 424-en vallották magukat magyarnak, 438-an vallják a magyar nyelvet anyanyelvűnek. Egyházfán 282 személynek magyar az anyanyelve, míg 273-an vallották magukat magyarnak, Dunasápújfalun még nagyobb a

1. nemzetiség szerinti összetétel

● Szlovák
● Magyar
● Egyéb
● Ruszin
● Roma

Anyanyelv szerinti összetétel

Járás

All

Település

Annamajor

Csataj

Cseklész

Csölle

A nemzetiségi és anyanyelvi mutató összehasonlítása

● 1. nemzetiség ● 2. nemzetiség

sából 456 magyar és 5 szlovák anyanyelvű volt. 1900-ban 419 lakosából 410 magyar és 4 szlovák volt. 1910-ben 480 lakosából 469 magyar, 9 szlovák és 2 német volt. 1921-ben 465 lakosából 463 magyar, 1 csehszlovák és 1 német anyanyelvű volt. Tehát a trianoni békediktátum után Szemet színmagyar község volt, így volt ez még 1930-ban is: 509 lakosából 508 magyar és 1 csehszlovák volt.

A Bécsi döntés értelmében Szemetet is visszacsatolták, 1941-ben 547 lakosa mind magyar volt. A második világháború után, 1946. november 19-én az elsők között Szemetről 38 magyar családot (164 személyt) kényszermunkára deportáltak Csehszlovákia, a csehszlovák-magyar lakosságcsere egyezmény aláírása után több szemeti gazdát Magyarországra telepítettek. Az üres házakba az észak-szlovákiai országrészekből és Romániából is érkeztek szlovák családok. Ennek következménye, hogy 1970-ben 725 lakosából 369 magyar és 349 szlovák volt. Tehát a nemzetiségi arány drasztikusan megbomlott. 1980-ban már több volt a szlovák nemzetiségű lakos, mint a magyar: 844 lakosából 371 magyar és 467 szlovák volt.

1991-ben 849 lakosából 370 magyar és 474 szlovák volt. 2001-ben 890 polgárából 556 szlovák és 330 magyar volt. 2011-ben 1170 állandó lakhellyel rendelkező lakosából 849 szlovák, 296 magyar, 6 cseh, 4 orosz, 1-1 cigány és

morva, 5 egyéb és 8 ismeretlen nemzetiségű volt.

2021-ben 1467 lakosából 262 magyar, 1149 szlovák, 28 egyéb és 28 ismeretlen nemzetiségű volt, ami azt jelenti, hogy a lakosoknak 17,86 százaléka vallja magát magyarnak, második nemzetiségként további 11 személy jelölte be a magyar nemzetiséget, 223 személy jelölte be anyanyelvének a magyart.

Fél

Fényes Elek szerint „Fél, (Feilendorf), magyar f., Pozsony vmegyében a kis Duna mellett, Eberhardhoz egy fertálynyira: 783 kath. 6 evang., 30 zsidó lak.“ 1880-ban 1040 lakosából 938 magyar, 31 szlovák és 18 német volt. Ebből 998 római katolikus, 29 izraelita, 10 evangélikus, 3 református vallású volt. 1890-ben 1093 lakosából 1017 magyar és 48 szlovák anyanyelvű volt.

1900-ban 1096 lakosából 1058 magyar és 16 szlovák volt. 1910-ben 1137 lakosából 1124 magyar, 7 szlovák, 5 német és 1 ismeretlen nemzetiségű volt. 1921-ben 1431 polgárából 1385 magyar és 19 csehszlovák volt. Az 1930-as népszámlálás szerint 1604 lakosából 1283 magyar és 210 csehszlovák volt. 1941-ben 1539 lakosából 1370 magyar és 149 szlovák volt, Fél községet is Magyarországhoz csatolták 1938-ban az első bécsi döntés értelmében, az adatok ezt is

tükrözik, hiszen nőtt a magyarok száma és csökkent a csehszlovákoké, ami a hatalomváltásnak volt köszönhető.

1991-ben 2015 lakosából 1212 magyar és 773 szlovák volt, azaz a lakosok 60 százaléka volt magyar. 2001-ben 2052 lakosából 1137 magyar és 849 szlovák volt. Ekkor még a lakosság több mint fele volt magyar, a következő népszámláláskor azonban már, sajnos, megfordult a nemzetiségi arány. 2011-ben 2329 lakosából 1206 szlovák, 1049 magyar, 15 cseh, 3 cigány, 2 morva, 1-1 ukrán, német és szerb, 10 más és 41 ismeretlen nemzetiségű volt. Az adatok szerint a lakosság 45 százaléka volt magyar.

Fél község része Kismadarász, erről a településrészről csak 1910-ig vannak külön adatok, 1880-ban 68 lakosából 67 magyar, 1890-ben, 1900-ban és 1910-ben már mindenki magyarnak vallotta magát.

Félben még van magyar iskola, a magyarság részaránya mégis 33,92 százalékra csökkent, 2715 lakosából már csak 921 magyar, második nemzetiségként további negyvenheten jelölték be a magyart, 911 személy vallja a magyar nyelvét anyanyelvének.

Éberhard

Éberhardon, a korábbi Apponyi birtokon is drasztikusan lecsökkent a magyarok részaránya. Vályi András (forrás: Vályi András: Magyar Országának leírása – 1796-1799) szerint Éberhard „Elegyes magyar falu Pozson Vármegyében“. Fényes Elek szerint „Eberhard, Pozson m. magyar falu, a Kis Duna mellett, Csötörtökhöz 1, ut. p. Pozsonhoz 2 mf. távolságra: 479 kath., 4 evang., 7 zsidó lak.“ A Pozsonyhoz közeli falu azonban korábban német lakosú község volt.

1880-ban 650 lakosából 494 magyar, 65 szlovák, 51 német és 2 külföldi volt. 1890-ben 676 lakosából 616 vallotta magát magyarnak, 36 szlovák, 22 német és 2 egyéb anyanyelvű volt. 1900-ban 726 lakosából 674 magyar, 26 szlovák, 23 német és 3 más nemzetiségű volt. 1910-ben 828 lakosából 782 magyar, 26 német, 17 szlovák és 3 egyéb nemzetiségű volt. Az első világháború utáni első csehszlovák népszámláláskor, 1921-ben 891 lakosából 866 magyar és 14 szlovák nemzetiségű volt. 1930-ban 1217 lako-

sából 696 magyar és 487 szlovák nemzetiségű volt – ez annak következménye, hogy az Apponyi birtokokat felosztották és szlovákok között osztották szét, tehát a betelepítés itt már nagyon korán elkezdődött.

Az I. Bécsi döntésnek köszönhető viszácsatolás után 1941-ben 887 lakosából 881 magyar és 2 szlovák nemzetiségű volt. 1991-ben 1289 lakosából 765 magyar és 514 szlovák volt, ami azt jelentette, hogy többségében magyar volt, hiszen ez 59 százalékot jelentett, tíz évvel később még mindig a lakosok több mint fele vallotta magát magyarnak, igaz ekkor már csak 51 százalékkal, 1349 lakosából 682 magyar és 639 szlovák volt. 2011-re a magyarok aránya 35 százalékra csökkent a nagyarányú betelepülés következtében, 1861 lakosából 1158 szlovák és 625 magyar nemzetiségű.

2021-ben 3887 lakosából 2967 szlovák, 579 (második nemzetiségként további 61 személy) magyar, 9 ruszin, 1 cigány, 81 egyéb és 250 ismeretlen nemzetiségű volt, ami azt jelenti, hogy Éberhardon a

magyarok aránya 14,90 százalékra csökkent, a magyar anyanyelvűek száma 568.

Vök, az egyetlen magyar falu

A járás egyetlen olyan települése, ahol a magyarság még meghaladja az ötven százalékot, Vök, de a magyarság részaránya sajnos itt is csökkenő tendenciát mutat. 1851-ben 178 katolikus lakosa volt a falunak. 1869-ben 202 lakosa volt Vöknek, nemzetiségi összetételre nem találtunk adatot, de a Borovszky Samu által szerkesztett Pozsony vármegye monográfiája szerint „Vök, magyar község a Csallóközben 31 házzal és 213 róm. kath. vallású lakossal.” Ezért azt feltételezzük, hogy Vök lakossága ekkor magyar volt. 1880-ban 197 lakosából 180 magyar, 6 német, 4 szlovák anyanyelvű volt. Ebből 185 római katolikus, 7 evangélikus és 5 zsidó volt.

1910-ben 218 lakosából mind magyar anyanyelvű volt. 1930-ban 248-an lakják a falut, a község színmagyar volt, 1941-ben a lakosok 99 százaléka magyar nemzetiségű, a második világháború után 3 családot Csehországba telepítettek.

1991-ben a lakosok 82 százaléka volt magyar, 367 lakosból 300, 2011-ben 399 lakosból 309 vallotta magát magyarnak, tehát a magyarok száma enyhén nőtt, de százalékarányban csökkenés mutatható, hiszen a lakosoknak 77 százaléka volt magyar. 2011-ben 426 lakosából 295 magyar és 125 szlovák volt, ez akkor 69 százalékot jelentett. 2021-ben 415 lakosából 251 magyar, 154 szlovák, 7 egyéb és 3 ismeretlen nemzetiségű volt, további 7 személy jelölte be a magyar nemzetiséget második helyen és 253-an állítják azt, hogy magyar az anyanyelvük. 2021-ben a vöki lakosok 60,48 százaléka volt magyar.

Dunasúpújfalú

Dunasúpújfalú községet két faluból, Dunasápból és Dunaújfaluból alakították ki 62 évvel ezelőtt. A népszámlálási adatok szerint Dunaújfalun 1880-ban 328 lakosából 295 magyar, 18 szlovák, 3 német anyanyelvű, 3 idegen; ebből 318 római katolikus, 9 zsidó és 1 evangélikus vallású volt. 1910-ben 355 lakosából 328 magyar, 23 szlovák és 4 német anyanyelvű volt. Fényes Elek szerint „Ujfalú (Duna-), Poson m. magyar helység”

1880-ban Dunasáp 356 lakosából 201 szlovák, 99 magyar, 34 német anyanyelvű volt; ebből 317 római katolikus, 24 zsidó és 15 evangélikus vallású. 1910-ben Dunasáp 369 lakosából 295 magyar, 27 szlovák, 1 német és 46 egyéb anyanyelvű, tehát a századfordulóra már Sáp is magyarrá változott. Fényes Elek 1851-es kiadványa szerint „Sáp, magyar falu, Poson vármegyében, a kis Duna

bal partján, Cseklészhez 1/2 óra. Számlál: 288 kath., 14 zsidó lak.

1960-ban két települést összevonták, 1970-től nincsen magyar iskola, ebben a községben az asszimiláció korán megkezdődött, mára azonban a magyaránnyű betelepülés is csökkent a magyarok részarányát.

A községnek 1991-ben 1571 lakosa volt, 525-en vallották magukat magyarnak. Tíz évvel később már csak 467 magyar élt a faluban, de a lakosok száma 1626-ra emelkedett, 2011-ben a kép még szomorúbb volt, 2002 lakosból 408-an jelölték be, hogy magyar nemzetiségűek. 2021-ben az adatok már a magyarság szempontjából tragikus képet mutatnak, 3150 lakosból csupán 343-an vallják magukat magyarnak, ha ehhez hozzáadjuk azokat is, akik második nemzetiségként jelölték be a magyart sem lehetünk boldogok, így is csak 411 magyar él a Szenci járás

korábban magyar településén. 1991-ben még 33 % volt a magyarok aránya, 2021. január 1-jei adatok szerint magyarság százalékos aránya kétharmaddal csökkent, csak 11 százalékot tesz ki.

Magyarbél

A jelenlegi Magyarbél is két falurészből áll, Németbél 1960-ban egyesítették Magyarbéllel. Vályi András 1796-os adatai szerint „Magyar Bél. Magyar falu Pozsony Vármegyében, lakosai katolikusok.” Németbélről így ír: „lakosai németek, és katolikusok”. Fényes Elek 1851-ben már így ír: „Magyar-Bél, magyar helység, Pozsony vgyében. Fekszik ut. p. Cseklész és Szencz között, az országútól nyugatra: 945 katolikus, 3 evang., 7 óhitű.” Németbélről azt írja: „magyar falu”.

A lakosság aránya a 20. század utolsó éveiben megfordult, az ősi magyar településen 1991-ben még a magyarok voltak többségben. Ekkor 1085 magyar és 1010 szlovák lakosa volt a Pozsonyhoz közeli falunak, a magyarok aránya 51,22 százalék volt. 2001-ben a magyar lakosság aránya 41,37%-ra fogyott, míg a szlovákoké 55,47%-ra nőtt.

Nézzünk pár adatot még a múltból, amelyek a népszámlálási eredményeket tükrözik: 1880-ban Magyarbél 1085 lakosából 892 magyar, 94 szlovák, 58 német, 4 idegen volt. Németbél 173 lakosából 146 magyar, 13 szlovák, 7 német anyanyelvű, 2 idegen. 1890-ben 1058 lakosából 984 magyar és 52 szlovák anyanyelvű volt. Németbélben 174 magyar és 4 szlovák élt. A századfordulón, 1900-ban 1127 lakosából 1077 magyar és 26 szlovák, Németbélben 181 magyar és 13 szlovák személy élt. 1910-ben Magyarbél 1140 lakosából 1089 magyar, 44 szlovák, 4 német és 3 egyéb volt. Németbél 201 lakosából 196 magyar, 4 szlovák és 1 német.

A Magyar Királyság felbomlása után kezdtek megváltozni a nemzetiségi viszonyok: 1921-ben 1328 lakosából 1162 magyar és 132 csehszlovák volt. Németbélben 214 magyar és 12 csehszlovák volt. 1930-ban 1604 lakosából 1210 magyar és 300 csehszlovák volt. Németbélben 267 magyar és 2 csehszlovák élt. 1941-ben 1351 lakosából 1294 magyar és 55 szlovák volt. Németbélben 249 magyar élt, itt a lakosság ekkor 100 százalékban magyarnak vallotta magát. A második

világháború után Magyarbélről is telepítettek ki magyarokat. 1970-ben 2658 lakosából 1541 magyar és 1093 szlovák volt. 1980-ban 2513 lakosából 1228 magyar és 1256 szlovák volt.

Ahogy említettük, 1991-ben még a községet többségében magyarok lakták. 1991-ben 2118 lakosából 1085 magyar és 1010 szlovák volt. 2001-re változott a helyzet, a 2163 lakosból már csak 895-en vallották magukat magyarnak, ami 41 százalékot jelent. 2011-ben már csak a magyarbéliek és németbéliek 30 százaléka vallotta magát magyarnak. 2021-ben az arány 18 százalékra csökkent, 2975 lakosából már csak 536-an vallják magukat magyarnak, ha ehhez hozzáadjuk azokat is, akik második nemzetiségként a magyart jelölték be, akkor 607 személyt nevezhetünk magyarnak Magyarbélben, 525 személy pedig a magyart jelölte meg anyanyelvűként.

Zonctorony

Zonctorony is két faluból áll, Zoncból és Toronyból 1943-ban egyesítették azokat. A község 1995-ben még megkapta a Helytállásért-díjat, mivel kiálltak a magyar oktatás mellett, ugyan a községben működik a magyar tanítási nyelvű iskola, de azokra az évekre, mikor csak magyarul tanulhattak a községben a kisközségek, már csak nosztalgiaival emlékezünk. Mindezt annak ellenére, hogy Fényes Elek szerint „Zoncz, Pozsony mgye. tót f”, Vályi András szerint „Magyar, és tót falu Pozsony Várm.”

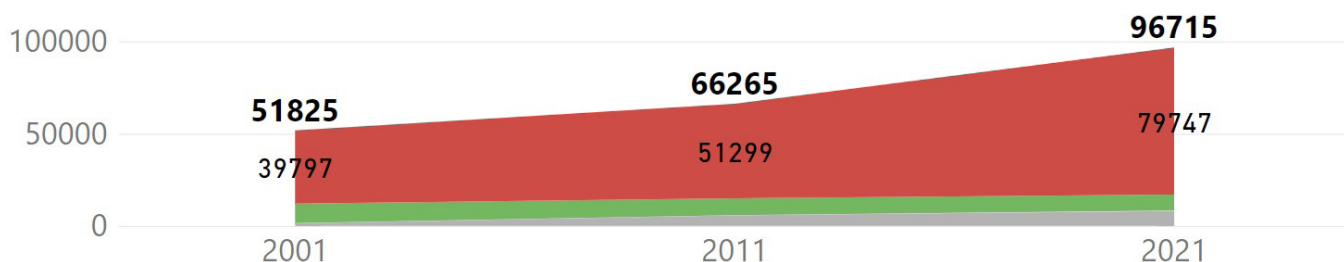
Pozsony vármegye monográfiája szerint „Zoncz, magyar kisközség a Feketevíz és a Kisduna között, 37 házzal és 233 lakossal, a kik főm. kath. vallásúak. Hajdan pozsonyi várbirtok volt, melyet II. Lajos király 1524-ben e várbirtokok közül kivett és a gellei érseki székhöz csatolt. 1553-ban királyi birtok. Lakosai tótok voltak.”

Vályi András szerint „TORONY. Tót falu” Fényes Elek szerint „Torony, tót falu” Pozsony vármegye monográfiája szerint viszont „Torony, magyar kisközség, 25 házzal és 154 főm. kath. vallású lakossal”. Ezt támasszák alá a 19. század végi népszámlálási adatok is. 1880-ban Dunatorony 183 lakosából 142 volt magyar, 17 szlovák, 14 német, ebből 169 római katolikus és 14 zsidó vallású. Zonc 193 lakosából 166 magyar, 13 szlovák, 3 német anyanyelvű volt, ebből

< Vissza a jelentéshez LAKOSOK SZÁMA

Nemzetiség ● Egyéb ● Ruszin ● Roma ● Magyar ● Szlovák

Év	Egyéb	Ruszin	Roma	Magyar	Szlovák
2001	1414	22	39	10553	39797
2011	5711	61	60	9134	51299
2021	8064	138	51	8715	79747

182 római katolikus és 11 zsidó vallású. 1890-ben Dunatorony 161 lakosából 157 magyar és 3 szlovák volt. Zonc 221 lakosából 209 magyar és 11 szlovák volt.

A 19.-20. század fordulóján Dunatorony 154 lakosából 152 magyar és 2 szlovák anyanyelvű volt. Zonc 233 lakosából 226 magyar és 7 szlovák anyanyelvű volt. 1910-ben Dunatorony 202 lakosából 200 magyar és 2 szlovák, míg Zonc 240 lakosából 231 magyar, 5 szlovák, 2 német és 2 egyéb anyanyelvű volt. 1921-ben Dunatorony 221 lakosából 214 magyar és 6 csehszlovák volt. Zonc 239 lakosából 236 magyar és 3 csehszlovák volt. 1930-ban Dunatorony 261 lakosából 252 magyar és 9 csehszlovák volt. Zonc 270 lakosából 252 magyar, 17 csehszlovák és 1 német volt.

A Bécsi döntés értelmében Zonc és Torony is visszakerült Magyarországhoz, 1941-ben 573 lakosából 572 magyar volt. A második világháború után Csehszlovákiában megkezdődött az asszimiláció, 1970-ben 832 lakosából 749 magyar és 83 szlovák volt. 1980-ban 854 lakosából 740 magyar és 114 szlovák volt.

1991-ben 846 lakosából 728 magyar és 117 szlovák volt, azaz a község lakóinak 86 százaléka magyarnak vallotta magát. 2001-ben 77 százalékra csökkent a magyarság részaránya, Zonctorony 842 lakosából 648 magyar és 189 szlovák volt. A csökkenés a következő tíz évben drasztikusnak nevezhető: hiszen 58 százalékra csökkent a magyarság aránya: 2011-ben Zonctorony 983 lakosából 575 magyar, 361 szlovák, 5 cseh, 4 egyéb, 3 cigány, 1-1 ruszin, né-

met és szerb és 32 ismeretlen nemzetiségű volt. 2021-ben Zonctorony 1214 lakosából 571 magyar, 606 szlovák, 3 ruszin, 13 egyéb és 21 ismeretlen nemzetiségű, azaz a lakosok 47,03 százaléka magyar. További 44 személy második nemzetiségként a magyart jelölte meg és 581 személy vallotta be magyar anyanyelvét.

Hegysúr

Hegysúr Vályi András és Fényes Elek szerint is magyar falu. A Szenci járás 2 magyar kisiskolájának egyike itt működik, aktív a Csemadok alapszervezet és a cserkészlet is, aminek nemzetmegtartó ereje is van. 1880-ban Hegysúr 348 lakosából 312 magyar, 14 német, 13 szlovák volt. Ebből 262 római katolikus, 48 református, 26 zsidó és 12 evangélikus vallású. 1910-ben 405 magyar és 10 szlovák lakta a községet, 1921-ben 450 lakosából 444 magyar.

1991-ben 607 lakosából 501 volt magyar, ami 83 százalékos arányt jelent, 2001-ben 471 magyar, 154 szlovák, 2 roma és 2 cseh nemzetiségű lakos élt itt, 5-en nem jelöltek be semmilyen nemzetiséget. Ekkor még a lakosok háromnegyede magyar volt.

2011-ben a magyarság aránya már csak 60 százalék volt, 756 lakosból 457-en vallották magukat magyarnak. 2021-ben a hegysúriak 40,85 százaléka mondta magát magyarnak, 1038 lakosból 424 személy, 438 polgárnak magyar az anyanyelve, 26 személy jelölte be a magyart második nemzetiségként.

Egyházfa

A mai Egyházfa is két településből jött létre, 1942-ben Hasvár néven Pénteksúrral egyesítették. Fényes Elek és Vályi András is magyar településként említik, holott 1880-ban 324 lakosából csak 199 volt magyar, 106 szlovák élt a községben. Tíz évvel később már 233-an vallották magukat magyarnak a 349 lakosból, ekkor 80 szlovák élt itt. 1900-ban 349 lakosából 277-en magyarnak, 46-an szlováknak vallották magukat. 1910-ben 316 lakosából 274 magyar, 30 szlovák, 11 német és 1 más anyanyelvű volt. Pénteksúr 161 lakosa mind magyar volt. 1921-ben 336 lakosából 257 magyar és 76 csehszlovák volt. 1930-ban 308 lakosából 163 magyar és 142 csehszlovák volt. 1941-ben 472 lakosából 449 magyar és 23 szlovák volt. A rendszerváltás után, 1991-ben 479 lakosából 363-an vallották magukat magyarnak, ami 76 százalékot tett ki.

2001-ben az egyházfaiak 52 százaléka még magyar nemzetiségű volt, 508 lakosból 265. 2021-ben sajnos az arányok drasztikus változást mutattak: a lakosoknak csupán 34,96 százaléka vallja magát magyar nemzetiségűnek, azaz 273-an, további 27-en jelölték be második nemzetiségként a magyart, de magyar anyanyelvűnek csak 282 személy tartja magát.

Nagyborsa

Nagyborsa erőteljes elszlovákosodása még a rendszerváltás előtt, sőt az adatok tanulsága szerint még a monarchia idején elkezdődött. Száz év alatt, 1921-től

a 70 százalékos többségből 9 százalékos kisebbséggé vált a kisközség magyarsága.

1880-ban 363 lakosából 279 magyar, 48 szlovák, 18 német anyanyelvű, 1 idegen. 1890-ben már 129 szlovák él a településen a 245 magyar mellett. A századfordulón 400 lakosából 277 magyar és 116 szlovák. Tíz évvel később 410 lakosából 318 magyar, 88 szlovák, 4 német, 1920-ban 395 lakosából 276 magyar és 106 csehszlovák volt. Az 1930-as népszámlálásra megfordult a nemzetiségek aránya, 332 lakosából csak 137 a magyar, 185 szlovák. A Magyarországhoz való visszacsatolás utáni népszámlálás meglepő eredményt mutat: 1941-ben 314 lakosából 283 magyar és 31 szlovák volt. Az ezt követő adatok a magyarság arányának visszaszorulását mutatják: 1970-ben 423 lakosából 127 magyar és 293 szlovák, tíz évvel később 396 lakosából 130 magyar és 263 szlovák volt. A rendszerváltás után, 1991-ben 315 lakosából 134 magyar és 176 szlovák volt, azaz 43 százalék volt a magyarság aránya.

2001-ben 360 lakosából 114 magyar és 239 szlovák volt, ami 32 százalékot jelent, tíz évvel később 445 lakosából már csak 91 személy vallotta magát magyar nemzetiségűnek, azaz a lakosok 20

százaléka. 2021-re a magyarok száma enyhén nőtt, de ez a százalékarányokon nem mutatkozik meg, hiszen lakosainak száma megháromszorozódott. 1323 lakosából csak 119 személy vallotta magát magyarnak, ami 9 százalékot jelent.

Szigetmajor

Az Egyházfa melletti Szigetmajor (Hurbánfalva) lakosainak is 9 százaléka vallotta magát magyarnak, 529 lakosából 45 személy a magyar nemzetiségű.

Szenc

A járási székhely, Szenc magyarságának aránya is nagyban módosult az elmúlt évtizedekben, elsősorban a Pozsony közelsége miatt ideköltöző embertömegek miatt. A régi leírásokban magyar nagyközségként említik, Pozsony vármegye monográfiája így ír a városról: „Szempcz, a Mátyusföld szélén fekvő magyar nagyközség. Házainak száma 512 és róm. kath. vallású lakosaié 3552“. A nemzetiségi arányok felbomláshoz a huszadik század első felében a kitelepítések járultak hozzá, hiszen 1941-ben még a lakosok 92%-a magyar nemzetiségű volt, de a beneši-dekrétumok kö-

vetkeztében magyar lakosságának közel felét 1945 után kitelepítették.

1880-ban 3135 lakosából 2645 magyar, 217 szlovák, 119 német, a lakosok többsége római katolikus volt, de jelentős volt a zsidó közösség, 1880-ban 414 zsidó lakott Szencen. 1910-ben 3915 lakosából 3657 magyar, 182 szlovák, 67 német nemzetiségű volt, azaz a lakosok 93 százaléka magyar volt. Csehszlovákia megalakulása után a városba csehszlovák hivatalnokok érkeztek, 1921-ben 4656 lakosából 3490 magyar, 753 (cseh)szlovák, azaz a magyarok aránya 75 százalékra csökkent.

1970-ben a lakosoknak már csak a 36 százaléka magyar, tíz évvel később 30 százalék a magyarság részaránya, 1991-ben pedig már csak 28 százalék a magyarság aránya. 1991-ben 14357 lakosa volt a járási székhelynek, 3995-en vallották magukat magyarnak. 2001-ben 14673 lakosa volt Szencnek, 3246 személy volt magyar nemzetiségű, tíz évvel később már 17050 polgára volt a városnak, de már csak 2467 személy jelölte be a magyar nemzetiséget. 2021-ben pedig Szenc lakossága meghaladta a lélektani húszezret, ha nem is sokkal, 20116 polgára volt a városnak, a magyarok száma 2287. Második nemzetiségként 310

személy jelölte be a magyart. 2259-en vallják a magyart anyanyelvüknek. A járási székhelyen a magyarság részaránya 11,37 százalék.

Boldogfa

Boldogfát Vályi András még elegyes falunak nevezi, de Fényes Elek szerint már magyar falu. Pozsony vármegye monográfiája szerint „Boldogfa, magyar kisközség, 74 házzal és 398, nagyobb részben róm. kath. vallású lakossal”. 1880-ban 381 lakosából 348 magyar, 12 szlovák, 4 német anyanyelvű, 269 római katolikus, 103 református és 9 zsidó vallású volt. 1910-ben 398 lakosából 394 magyar, 3 szlovák volt. 1921-ben 370 magyar lakta a községet, 8 szlovák, 5 német és 2 egyéb nemzetiségű. 1991-ben 401 lakosa volt a községnek, 320-an vallották magukat magyarnak, ami 80 százalékot jelentett. 2011-ben 404 lakosból 284 magyar, azaz a boldogfaiak 70 százaléka, 2011-ben 428 lakosból 247 magyar, 164 szlovák, ekkor még mindig többségben volt a magyarság, 58 százalékkal. 2021-ben viszont már csak a lakosok 47,54 százaléka jelölte be a magyart első nemzeti-ségként, azaz 232 személy a 488 lakosból, másodikként további 17 személy jelölte be a magyar nemzetiséget, 229-en állították azt, hogy az anyanyelvük a magyar.

Réte

Réte Vályi András szerint magyar falu Pozsony vármegyében. Fényes Elek szerint. „Népes magyar helység, Poson vmegyében, Szenczhez keletre 1 órányira: Lakja 491 kath., 49 ev., 337 ref., 149 zsidó.”

1880-ban 1070 lakosából 946 magyar, 65 szlovák, 25 német anyanyelvű, 558 római katolikus, 365 református, 97 zsidó és 50 evangélikus vallású volt. 1910-ben 1067 lakosából 829 magyar (77,69%), a lakosság 12,1 százaléka cigány, 5,6 százaléka német volt, jelentős volt a zsidó lakosság részaránya is, akiket sajnos a második világháború nem kímélt.

1921-ben 1120 lakosa volt a községnek, 1039-en vallották magukat magyarnak. Ahogy több más mátyusföldi településről, innen is több családot kitelepítettek a csehszlovák-magyar lakosságcsere következtében. Réteről összesen több mint 160 személyt deportáltak, helyükre dél-magyarországi szlovákok költöztek.

1991-ben 1222 lakosból 621-en vallották magukat magyarnak, azaz a lakosok 51 százaléka, 2001-ben 1239 lakosból 546 személy jelölte be a magyar nemzetiséget, 2011-ben 1378-re nőtt a lakosok száma, de a magyarok száma 517-

re csökkent, ami 38 százalékot tett ki. 2011-ben 1378 lakosából 819 szlovák, 517 magyar, 8 ukrán, 4 cseh, 2 cigány és 28 ismeretlen nemzetiségű. A magyarok részaránya 26,57 százalék. Magyar anyanyelvűnek 437 személy vallotta magát.

A községben idén szeptemberben már nem nyílt meg a magyar kisiskola, mivel nagyon kevés tanuló maradt volna, a tanulók Szencen folytatják tanulmányaikat.

Eddig a magyar települések listája a Szenci járásból, sajnos az egész régióban nagyon korán elkezdődött az elszlovákosodás.

Ezekből az adatokból kiviláglik, hogy a rendszerváltás után lassan emelkedett csak a lakosok száma, viszont az elmúlt tíz évben gyorsabbá vált a lakosságszám növekedése. A Szenci járásnak minden településén emelkedett a polgárok száma, most már nincsen olyan település, ahonnan ne költöznének új lakók az ország különböző szegleteiből. Sajnos fennáll a veszély, hogy a hagyományos közösségek felbomlanak, amit sok településen már megtapasztalnak az őslakosok.

Kevesen tudják, de száz évvel ezelőtt még többek között Cseklész is magyar többségű község volt. Ha a múltból fellelhető adatokat megtekintjük, szomorú képet kapunk.

Cseklész

1880-ban Cseklész 1507 lakosából 1245 magyar, 110 szlovák, 89 német anyanyelvű volt, azaz a lakosok 83 százaléka magyar volt, 1890-ben 1539 lakosából 728 szlovák és 687 magyar anyanyelvű volt. 1900-ban 1804 lakosából 1271 magyar és 468 szlovák anyanyelvű volt, azaz a lakosok 70 százaléka magyar nemzetiségű volt a századfordulón. 1910-ben 2103 lakosából 1663 magyar, 370 szlovák, 59 német, 3 horvát, 1-1 román és szerb, valamint 6 egyéb anyanyelvű. 1910-ben a lakosoknak a 79 százaléka magyar volt, ami emelkedést jelent.

A fellelhető adatok 1919-ből még mindig magyar többséget mutatnak: 2547 lakosából 1746 magyar, 751 csehszlovák, 39 német, 1 ruszin és 10 egyéb nemzetiségű; ebből 2516 római katolikus, 23 evangélikus, 5 református és 3 görögkatolikus volt (forrás: Soznam

miest na Slovensku dľa popisu ľudu z roku 1919). Érdekesség, hogy a hivatalos népszámláláskor 1921-ben a magyarok aránya már csak 18 (tizennyolc) százalék volt, ugyanis Cseklész 2447 lakosából 1936 csehszlovák és 445 magyar volt. Ezek után nem meglepő, hogy 1930-ban 3178 lakosából 2809 csehszlovák és 291 magyar volt.

A rendszerváltás után is találunk még Cseklészen magyar nemzetiségű polgárokat, 1991-ben 4477 lakosából 4361 szlovák és 54 magyar volt. 2001-ben 4627 lakosából 4415 szlovák és 36 magyar volt. 2011-ben 5385 lakosa van Cseklésznek, 30 magyar nemzetiségű polgárral. A község lakossága emelkedett, érdekes módon a magyaroké is, 2021-ben 8801 lakosa volt a községnek, 81-en vallották magukat magyarnak, továbbá 24 személy másodikként jelölte meg a magyar nemzetiséget.

Csölle

Érdekes még Csölle község, ahol szintén emelkedett a lakosok és a magyarok száma is, bár az aránya sajnos nem. 1991-ben 1216 lakosa volt a községnek, 95 magyar nemzetiségű polgárral, 2021-ben 5136 lakosa van a községnek, 138-an vallották magukat magyarnak, 24 személy második nemzetiségként a magyart jelölte meg. Ugyanakkor el kell mondani, Csölle Vályi András és Fényes Elek szerint is német község, Alsó- és Felsőcsölle egyesítésével jött létre 1913-ban.

1880-ban Alsócsölle 272 lakosából 250 magyar, 10 német és 2 szlovák anyanyelvű, Felsőcsölle 295 lakosából 257 magyar, 28 német és 1 szlovák anyanyelvű volt. Érdekes, hogy tíz évvel később már a németek aránya kerekedett felül. 1890-ben Alsócsölle 269 lakosából 225 német, 43 magyar és 1 szlovák nemzetiségű, Felsőcsölle 292 lakosából 286 magyar és 6 német volt. 1900-ban Alsócsölle 246 lakosából, 172 német, 71 magyar és 3 szlovák anyanyelvű, Felsőcsölle 275 lakosából 233 német, 38 magyar és 3 szlovák anyanyelvű volt. 1910-ben 524 lakosából 399 német, 115 magyar és 10 szlovák volt.

Ahogy Cseklész esetében, Csölle esetében is találunk nemzetiségi adatokat 1919-ből ez szerint 585 lakosából 440 német, 134 magyar és 11 szlovák volt. Ebből 571 római katolikus és 14 evangé-

likus volt. 1921-ben 592 lakosából 385 német, 197 magyar, 2 csehszlovák és 8 állampolgárság nélküli volt. 1930-ban 681 lakosából 492 német, 173 magyar, 14 csehszlovák. A rendszerváltás után megfigyelhető, hogy a német kisebbség szinte teljesen eltűnt.

1991-ben 1216 lakosából 9 német, 114 magyar és 1065 szlovák volt. 2001-ben 1274 lakosából szintén kilencen vallották magukat németnek, 95-en magyarnak és 1127 szlovák nemzetiségű polgár élt Csöllén. 2011-ben 2250 lakosából 1998 szlovák, 78 magyar, 23 cseh, 12 német, 9 ukrán, 3-3 ruszin, lengyel, morva és bolgár, 2 zsidó, 1 orosz, 16 egyéb nemzetiségű és 99 ismeretlen nemzetiségű volt.

Ahogy már említettem 2021-ben 5136 lakosa van a községnek. És itt kell egy kicsit megállnunk, hiszen tíz évvel ezelőtt még csak 2250 volt a lakosok száma, 1991-ben pedig csak 1216, azaz 1991 és 2011 között megduplázódott a falu lakóinak száma, de az elmúlt tíz évben szintén megduplázódott a község. Ez a lakosságszám növekedés az elhibázott szlovák gazdaságpolitika eredménye. Igaz ugyanis, hogy szinte minden európai főváros környékén nő a lakosok száma, de az ilyen arányú emelkedés nem nevezhető természetesnek, sőt, sok esetben szinte elviselhetetlen. Mivel sajnos Szlovákiában az úthálózat fejlesztése hiányos, a befek-

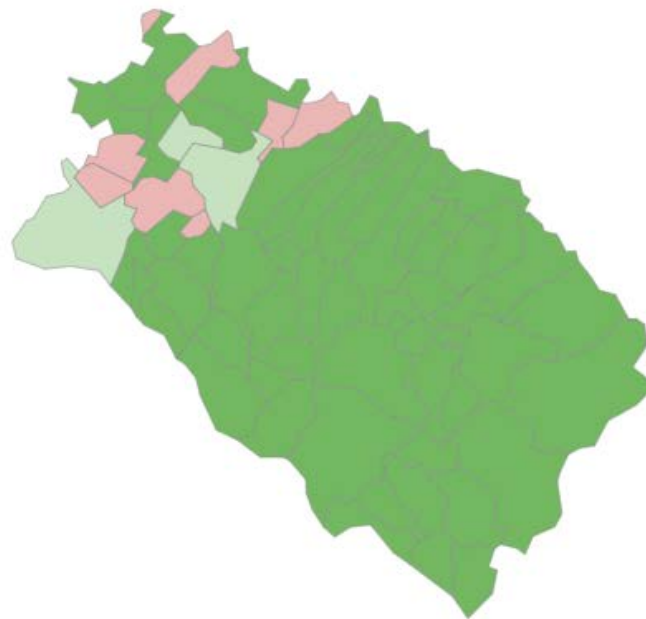
tetők a nyugati országrészben, elsősorban Pozsonyban és környékén fektettek be, hiszen ezek a régiók könnyebben elérhetőek a nyugat-európai befektetők számára. Ennek következtében a Mátyusföld nyugati részén és a Felső-Csallóközben a hagyományos, ősi faluközösségek felbomlottak. A települések nagy része a területfejlesztési tervet még a kétezres évek elején fogadta el, néhány 2007-2008 környékén. Ezeknek a terveknek a következtében nagyban megnőtt az építkezési területek aránya, hiszen a mezőgazdasági területek nagy részét építkezési területté nyilvánították. Ez azt jelenti, hogy a községek nagyon nehezen tudják leállítani az építkezéseket, ha egyáltalán meg akarják állítani. Itt most újra leírom Gútor esetét, ahol 1991-ben 768-lakos volt, 533 magyar nemzetiségű polgárral, 2021-ben 2568 lakos van, 531 magyar polgárral. A magyarok száma tehát szinte semmit nem változott, de százalékarányban drasztikusan lecsökkent. Ez pedig nagyon veszélyes jelenség a nemzetiségünket tekintve. Ezért elgondolkodtató, hogy engedhetnek-e a községek a nagyarányú befektetési láznak, ha nem akarják elveszíteni a nemzetiségi képet a településeken. Éppen ezért, a mi szempontunkból az építkezési engedélyek kiadásának központi lehetősége is veszélyekkel jár, de az már egy másik téma lenne.

Neszméri Tünde

Arányok ● 16-50% ● 51-66% ● 67-100%

Dunaszerdahelyi

Arányok ● 16-50% ● 51-66% ● 67-100%

A Felső-Csallóközben drasztikusabban változnak a nemzetiségi arányok, mint más régiókban

A rendszerváltozást követő években soha nem látott mértékű betelepülés vette kezdetét Pozsony vonzáskörzetében. Sokan emlékezhetnek még Gútorra, az addig magyar többségű településre, ahol az elmúlt évtizedekben megfordult a nemzetiségek aránya. A templomáról nevezetes egykori kistelepülés mára naggyá duzzadt, egészen új falurészek alakultak ki. Megdöbbenéssel tapasztalja az ember, hogy átutazva rajta, az autóbussznak egyre több a megállója. Miközben azt is látni, hogy apró telkeken, egymás közvetlen közelében épülnek az új házak, ahová szűk utcák vezetnek. Semmi magánszféra, a szomszédok még azt is látják, kinél mi az ebéd. Kinek jó ez?

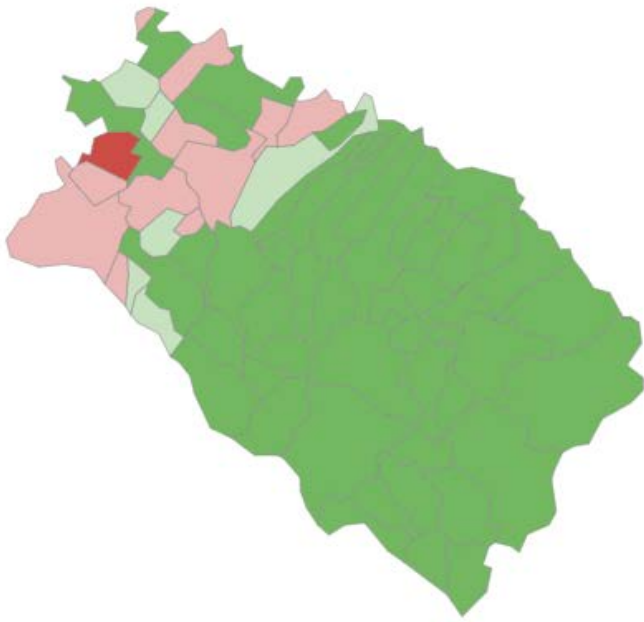
A nagy építkezési boom bizony fejtelenséghez vezet, élehetlenné válnak ezek az ún. szatelit falurészek, új lakóparkok, ahová sokszor igencsak bajos a villanyt, a vizet vagy éppen a gázt bevezetni. Mert jellemzően kissé esztelenül, a megfelelő infrastruktúra nélkül kerültek és kerülnek felparcellázásra a kertek, egyre inkább az értékes szántóföldek, hogy építkezési telekké „avanzsáljanak”. Úgy tűnik, nem is lehet megállítani azt az örült tempót, amilyennel a délnyugatra való költözés folyik.

A Csallóköz egyre vonzóbb, az R7-es megépülésének köszönhetően fél órán belül elérhetővé vált a főváros. De nemcsak pozsonyiak költöznek tájainkra, hanem más vidékekről is jönnek, akik sokszor már csak úgy tekintenek falvainkra, mint Pozsony elővárosára. Érzelmileg kötődésről szó sincs, a többségnek rokoniak sem élnek erre felé. Az érvényesülés, a jobb élet reménye, a pozsonyi munkahely és az átlagon felüli fizetés vonzza ide a beköltözőket. Ők csak lakni fognak egy-egy településen, nem pedig élni, sohasem válnak igazán az adott faluközös-

ség részévé. Talán még helyesebben úgy fogalmazhatnánk, a faluközösségek is lassan szétesnek, az olykor inváziószerű beköltözések következtében.

A Szenci járásban már az elmúlt népszámláláskor megmutatkozott, hogy nem a magyarok száma csökkent drasztikusan, sokkal inkább a szlovák lakosság beköltözése volt a jellemző.

Félő volt, hogy a nemzetiségi arányok alaposan megváltoznak a Pozsony vonzáskörzetének számító Felső-

A 2021-es népszámlálási adatokat bön-gészve első pillan-tásra szembetűnő, hogy szinte minden településen csök-kent a magyar lakos-ság aránya. Ennek mértéke azonban változó, de nagyjá-ból 5 százaléknál kezdődik. Nem rit-kaság azonban a két-számjegyű fogyás sem. Fontos hoz-zátenni, ezek csak a hivatalos adatok. Merőben más képet mutatnának a nem hivatalosak, hiszen errefelé köztudomá-sú, hogy csak keve-sen jelentkeznek be állandó lakhelyre abba a faluba, ahol élnek, ahol házat, lakást vettek. A leg-többen megtartják eredeti lakhelyüket. Vagyis sokkal több szlovák lakik falva-

hogy a 2021-es népszámláláskor már csupán a lakosság nem egész 50 szá-zaléka vallotta magát magyarnak. Ez 7 százalékkal kevesebb, mint az azt meg-előző, 2011-es népszámláláskor. So-morján a népszámlálási adatok szerint 13 628-an élnek és egy erős, összetartó magyar közösség munkálkodik azon, hogy a hajdani szabad királyi város megőrizze magyar és kisvárosi jellegét.

Nézzünk mindjárt egy másik fontos települést a felső-csallóközi régióban, ahol valaha kórház is működött és ma is beteg emberekről gondoskodnak itt. Lég lakossága az elmúlt húsz évben több, mint 500 fővel nőtt. Ez is hoz-zájárulhatott ahhoz, hogy a magyarok aránya a legutolsó népszámláláskor 47 százalékra csökkent. Tíz évvel ezelőtt ez még 54 százalékos volt, vagyis a csökkenés itt is 7 százalék.

A Felső-Csallóköz egyik legnépesebb településének számító Nagymagyar, ahol 3611-en élnek, különleges hely-zetben van. A 2021-es népszámlálási adatok szerint ugyanis itt a magyarok aránya csak 32 százalék. Ugyanakkor a lakosság 25 százaléka roma nemzeti-séget jelölt meg a népszámlálási adat-lapon. Joggal feltételezhetjük, hogy az ott élő népes roma közösség jó része magyarul beszél.

Bár Olgya kistelepülésnek számít a régióban, lakosainak számát az elmúlt két évtizedben bőven megduplázta. Az adatokból rögvest kiderül, hogy nem magyar fiatalok költöztek a faluba, hanem ők duzzasztották fel a létszámot, hanem a szlovákok. A 2001-ben még 94 száza-lékban magyarok lakta község 2021-re már csak 42 százalékban volt magyar! A 2011-es népszámlálási adatok pedig 59 százalékot mutatnak. Tíz év alatt 17 százalékkal zsugorodott a magyarok aránya.

Szórványtelepülések

A Somorjától pár kilométerre fekvő, vasútállomással rendelkező Úszor egyi-ke azon a településeknek, ahol a beköl-tözés hatalmas méreteket öltött. Húsz év alatt megduplázódott a lakosság szá-ma. Ez meg is látszik a népességi mu-tatókon. 2021-ben már csak a lakosság 15 százaléka vallotta magát magyarnak, ami 2011-hez képest 18 százalékos csökkenést jelent. Akkor ugyanis még a lakosság 33 százaléka volt magyar.

Arányok ● 4-15% ● 16-50% ● 51-66% ● 67-100%

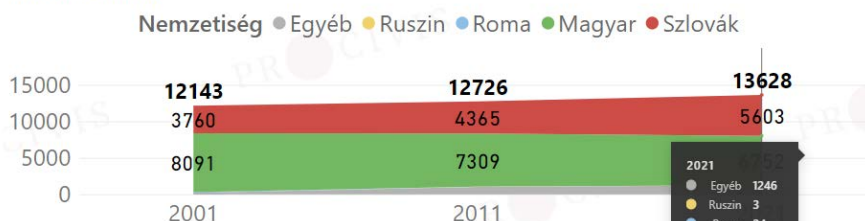
Csallóközben is, a Dunaszerdahelyi járás északabbra fekvő településein, Somorja vonzáskörzetében. Ezek kö-zül veszünk most górcső alá néhányat, a teljesség igénye nélkül. Érdekes felkeresni az önkormányzas.sk portált, ahol mindenki kikeresheti településé-nek legfontosabb népszámlálási ada-tait, húsz évre visszamenőleg, grafiko-kkal együtt.

inkban annál, mint amit az alábbi ada-tok mutatnak.

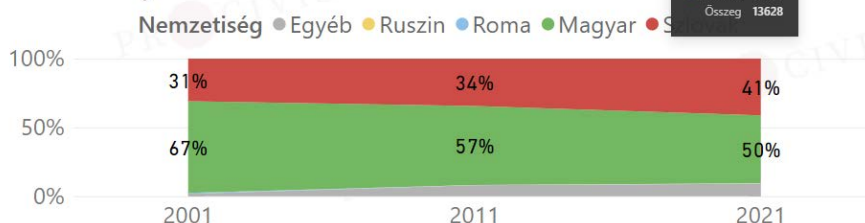
A Felső-Csallóköz központjának, mo-torjának, ha úgy tetszik, szívének szá-mítót Somorjával kezdjük az adatok kivesésését. Egy dinamikus fejlődő, kisvárosi jellegét még őrző település ez, ahol egyre többen szeretnének lakni. A magas lakás- és telekárak egyáltalán nem riasztják el a beköltözni vágyókat és a befektetőket. Hab a tortán, hogy Pozsony autóval és busszal is csak egy köpésre van. Nem csodálkozhatunk,

Megállíthatatlan csökkenés?

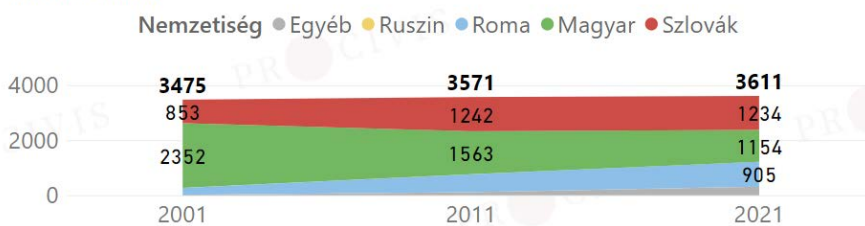
Lakosok száma

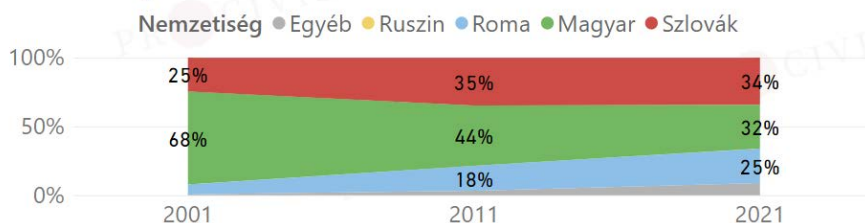
Lakosok aránya

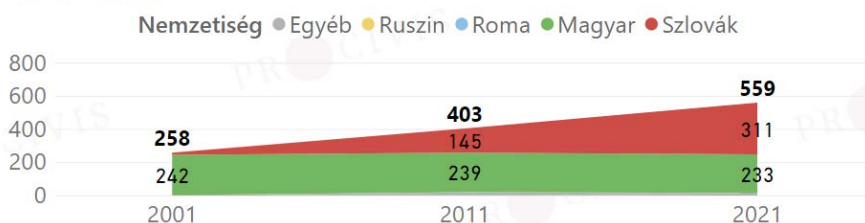
Lakosok száma

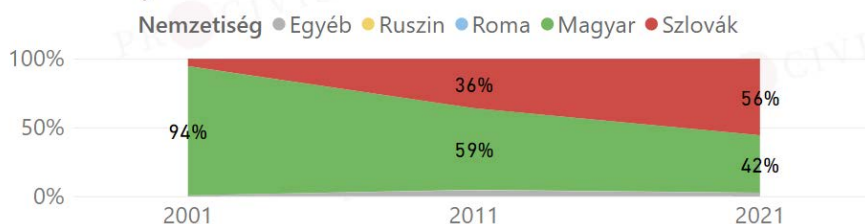
Lakosok aránya

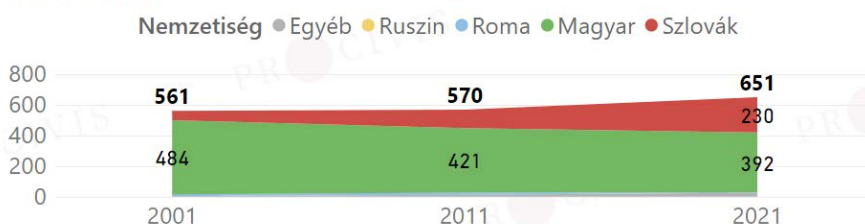
Lakosok száma

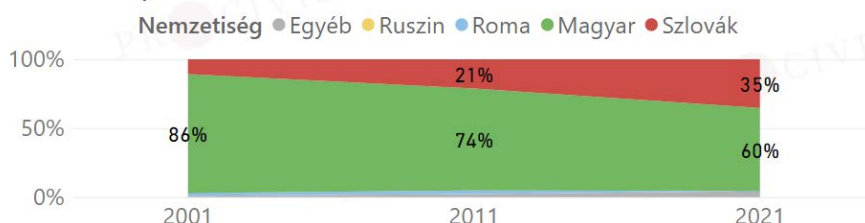
Lakosok aránya

Lakosok száma

Lakosok aránya

Szinte példa nélküli, ami Vörösmajorban történt az utóbbi húsz év során. A 2001-ben még csak 337 lakost számláló nagyjából fele-fele arányban szlovák és magyar településből 2021-re egy 2472 lakosú szlovák település lett! De ha az önkormányzás.

sk weboldal statisztikáira kattintunk, akkor döbbenünk meg leginkább, hiszen 10 év is elégnek bizonyult arra, hogy egy új falu „szülessen”. A lakosság 2011-ben ugyanis még csak 612 főt számlált. A magyarok aránya elenyésző, 7 százalékos.

A kisebb falvak között, ahol már eddig is alacsonyabb volt a magyarság részaránya, említhetjük Vitényt. Itt már 20 évvel ezelőtt is csak 45 százalékos volt a magyarok aránya. 2021-re ez 19 százalékra apadt.

Sárreuten az elmúlt 20 évben a lakosság száma alig, nemzetiségi összetétele viszont sokat változott. A magyar lakosság számaránya már csak 32 százalékos, 2001-ben ez a szám még 52 volt.

Meg kell említenünk még a kisközségnek számító Macházát, ami az utóbbi években alaposan kiépült, nőtt a lakosság száma, viszont jócskán megcsappant a magyarok aránya. 2001-ben még 57 százalékos magyar élt itt, 2011-ben már csak 39 százalékos és 2021-ben 25 százalékosra zsugorodott a magyarok aránya. Már csak minden negyedik ember magyar ezen az R7-es mentén húzódó településen.

Rezeg a léc

A Felső-Csallóközben eddig is akadtak inkább szlováknak, mint magyarok számító települések. Feljebb néhányat már említettünk. De ezek közé tartozik Nagypaka is, ahol a lakosság 36 százaléka vallotta magát magyarok a legutóbbi népszámláláson. Ez 2011-hez képest 6 százalékos csökkentést jelent, az akkori 42-höz képest.

Népességnövekedést, ugyanakkor a magyarok számarányának jelentős csökkenését könyvelheti el Pozsonycsákány, ahol 2011-ben még 74 százalékos volt a magyarok aránya, 2021-ben viszont már csak 60.

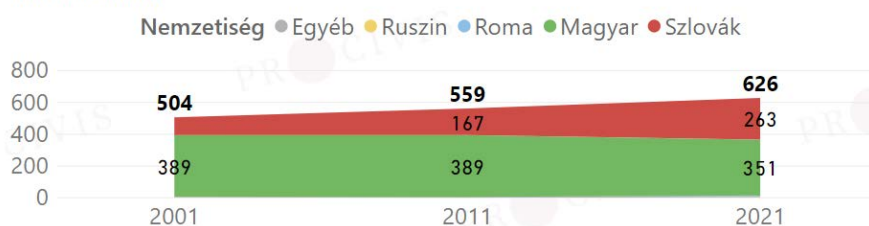
Nemesgombán is jelentős, 14 százalékos veszteséget könyvelhet el a magyarság. Míg 2011-ben még a lakosság 70 százaléka, 2021-ben már csak 56 százaléka vallotta magát magyarok. Ide is egyre többen települnek be.

Jányokon is működik a bűvös hetes, vagyis 10 év alatt 7 százalékkal csökkent a magyarok aránya. Vagyis 76-ról 69 százalékra.

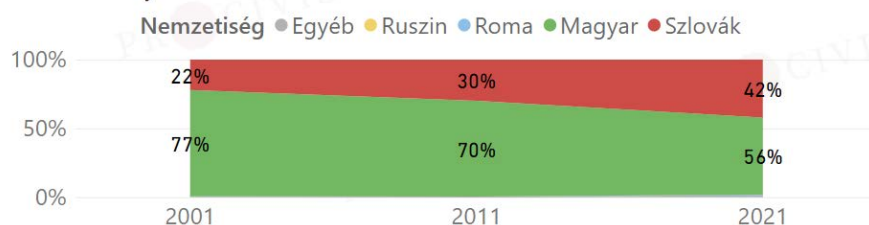
Csallóközsütörtökben a lakosság 67 százaléka magyar nemzetiségű, 2011-ben az a szám még 72 volt.

2011-ben még 68 százalékban volt magyar Csallóköztárnok, 2021-ben vi-

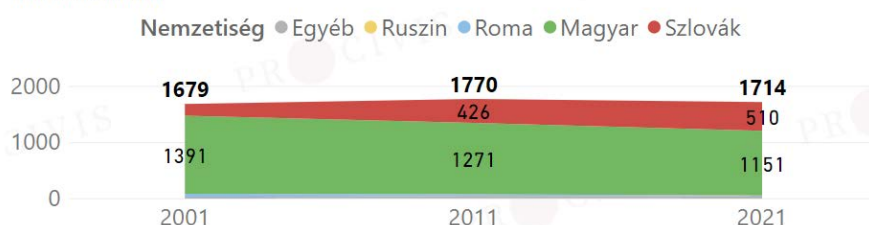
Lakosok száma

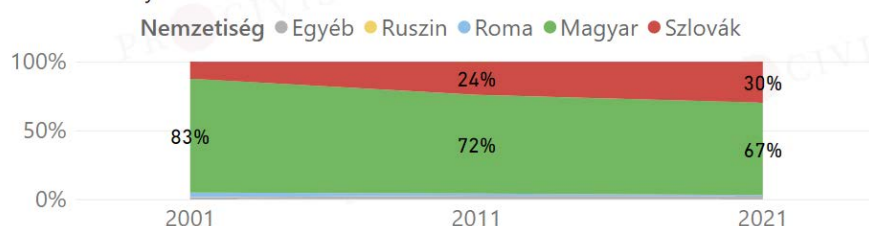
Lakosok aránya

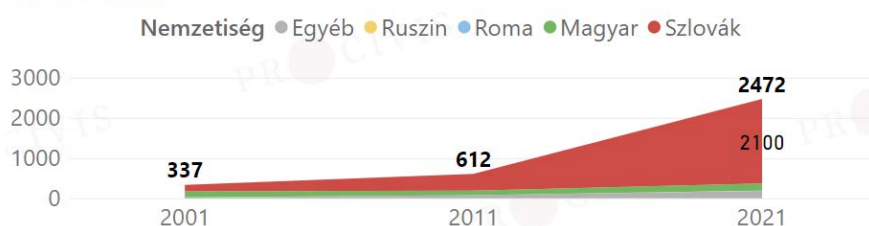
Lakosok száma

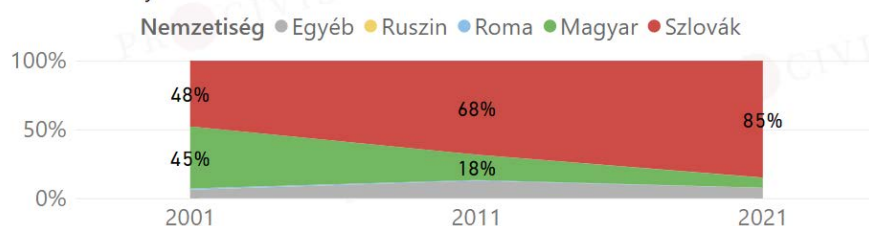
Lakosok aránya

Lakosok száma

Lakosok aránya

szont már csak lakosság 63 százaléka vallotta magát magyarnak.

Ritka kivételnek számít Bacsfa település, ahol javítani tudtak a nemzetiségi arányon, hisz míg 2011-ben lakosság 71 százaléka, addig 2021-ben már 73 szá-

zaléka vallotta magát magyarnak. Igaz, itt nem mutatható ki lényeges változás a lakosság számában sem, míg a legtöbb faluban bizony jellemző a növekedés.

Talán segíthetnek az átgondolt falufejlesztési tervek

Pozsony közelsége, az irányítás nélküli lakópark-építés húsz év alatt meghozta az eredményt, summáza Öry Péter, a Pro Civis elnöke, Csallóközsütörtök polgármestere. És rögtön hozzáteszi, ezek csak a hivatalos adatok. Nagyon sokan ugyanis még nem jelentkeztek át állandó lakhelyre egy-egy településre, annak ellenére sem, hogy már hosszú évek óta ott élnek.

– Számításaink szerint még vagy 8000-10 000 ember él ebben a régióban, akik nincsenek benne a statisztikákban. Az R7-es gyorsforgalmi út megépülése a 2021-es népszámlálási adatokban még nem csapódott le, de a következőben már erőteljesen meg fog mutatkozni a hatása. Átgondolt falufejlesztési tervek-re van szükség ahhoz, hogy az ész nélküli beköltözést meg lehessen állítani – mondja. Hozzáteszi, ha egy falu meg akarja őrizni jellegét, akkor az építkezési telkeket elsősorban az ott élő embereknek, fiataloknak kell felajánlani.

A lakosságnövekedés, beköltözés főleg úgy nehéz teher az önkormányzatok számára, hogy sokan nem is lakosai a falunak, nem jut az adójukból a falunak, de mivel ott élnek, számukra is biztosítani kell bizonyos szolgáltatásokat.

A jövő sem kecsegtet túl sok jóval. Dunaszerdahely és környéke is hasonló sorsra juthat. Arrafelé is rengeteg lakás és ház épül. Nem mindegy, hogy ki költözik beléjük. És az sem mindegy, hogy az idegenek mennyire tudnak beilleszkedni az adott közösségbe. Nem mindegy, hogy az eladó háznak ki lesz az új tulajdonosa. Jólesik hallani néha olyan történetet, hogy valaki inkább lemondott jó pár ezer euróról, amivel többet kapott volna a házáért, csak azért, mert neki fontos volt, hogy a szülői ház magyar ember kezébe kerüljön. Bárcsak többen néznék ezt a szempontot is, nemcsak a bankszámlájuk hízolására gondolnának...!

A 2021-es népszámlálási adatokat sokféle szempontból lehetne és kell is vizsgálni. Ezt nyilván majd megteszik a szakemberek. A kedvezőtlen trend azonban napnál fényesebben látszik a Felső-Csallóközben, amely, ha nem vigyázunk, valóban Pozsony elővárosává szürkül, hatalmas betondzsungellé válik, elveszíti régi jellegét, hagyományait. S visszafordíthatatlanul megváltozhatnak a nemzetiségi arányok is.

Nemzetiség nélkül

– nagyon sokan nem vállalták nemzetiségüket a Komáromi járásban

A Komáromi járás 4 városában a magyarok mellett az összlakosság száma is csökkent. A polgármesterek, helyi képviselők okként leginkább az öregedő lakosságot és az elvándorlást említik. A 2021-es népszámláláskor 100 952 embert számoltak meg, vagyis az elmúlt 10 évben 3000-rel csökkent a lakosok száma.

Komáromi járás egészét tekintve azt mondhatjuk, hogy stabilak a nemze-

tiségi arányok. 2011-ben a lakosság 63,8%-a, tehát 66 356 ember vallotta magát magyarnak és 28,3% szlováknak vagyis 29 462 fő, a 2021-es népszámláláskor 61,6%, vagyis 62 166 fő elsődlegesen magyarnak, 28,8% vagyis 29 089 fő elsődlegesen szlováknak vallotta magát, összesen csupán 958 fő tartja magát elsődlegesen romának, ami a lakosság 0,95 százaléka – további 382 fő másodikként választotta a roma identitást, második nemzetiségként 3002-en

a magyart, 2059-en a szlovákokat jelölték meg a járásban. Sajnos figyelembe kell vennünk azt is, hogy a lakosok 7,67 százaléka, tehát 7 745 fő nem adott meg semmilyen nemzetiséget.

A négy város közül a legnagyobb csökkenés a járási székhelyen, Komáromban tapasztalható:

a 2001-es népszámláláskor 37 366-an laktak, ebből 22 452 fő volt magyar,

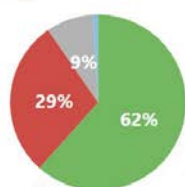

vagyis a lakosság 60 százaléka, 2011-ben, 34 349 lakosából 18 506-an vallották magukat magyarnak (53,9%), az utolsó 2021-es adatok alapján 32 967 lakosa van a határ menti városnak, a népszámlálás során 17 696-an magyarnak, 10 315-en szlováknak, 179-en romának, 5-en ruszinnak, 485 egyéb nemzetiségűnek vallották magukat, a lakosság 13 százaléka, vagyis 4287 polgár semmiféle nemzetiséget nem jelölt meg a népszámlálási íven. A ma7-nek Keszegh Béla polgármester ezt azzal magyarázta, hogy „Azok, akik most semmiféle nemzetiséget nem adtak meg, talán azért tettek így, mert esetleg korábban a magyar nemzetiségük vállalása miatt incidenst éltek át, vagy attól tartanak, hogy emiatt majd hátrányos megkülönböztetés éri őket. Talán sok roma lakos is tétovázott, hogy hová tartozónak vallja magát”.

A 2011-es népszámlálás után Gúta a Felvidék legmagyarabb városa címmel büszkélkedhetett, a 2021-es összeírás alapján az időközben városnak nyilvánított Bőse az elsőbbség. A tavalyi számok alapján: a kisvárosnak 10 572 lakosa közül 7839 magyarnak, 2152 szlováknak, 35 romának, 86 egyéb nemzetiségűnek vallotta magát, miközben 460-an nem jelöltek meg nemzetiségi hovatartozást. Összehasonlítva a 10 évvel korábbi számokkal az eredményt: a 2011-es népszámlálás idején Gútának 10 696 lakosa volt, ami tíz év alatt 124-gyel, 10 572-re csökkent. A gútai magyarok létszáma pedig 8201-ről (76,6 %) 10 év alatt 362 fővel (2,45 %-kal), azaz 7839-re (74,15 %) csökkent.

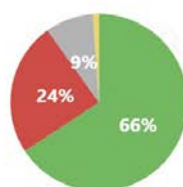
Ógyallán tíz évvel ezelőtt 7751 lakos élt,

1. nemzetiség szerinti összetétel

● Magyar
● Szlovák
● Egyéb
● Roma
● Ruszin

Anyanyelv szerinti összetétel

Járás

All

Település

Bajcs

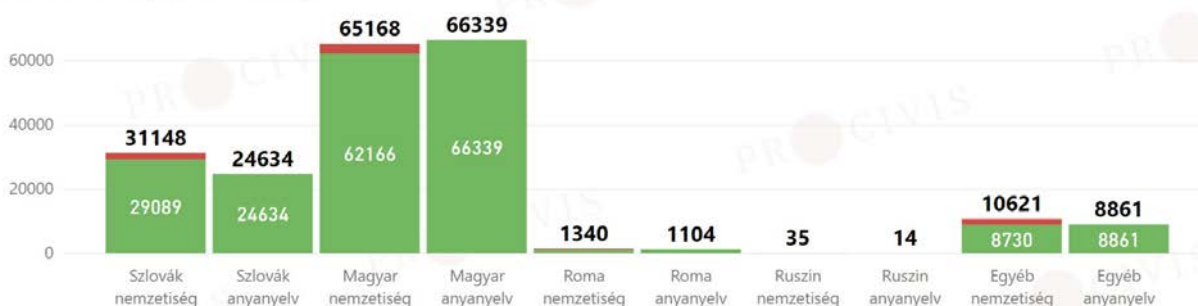
Bátorkeszi

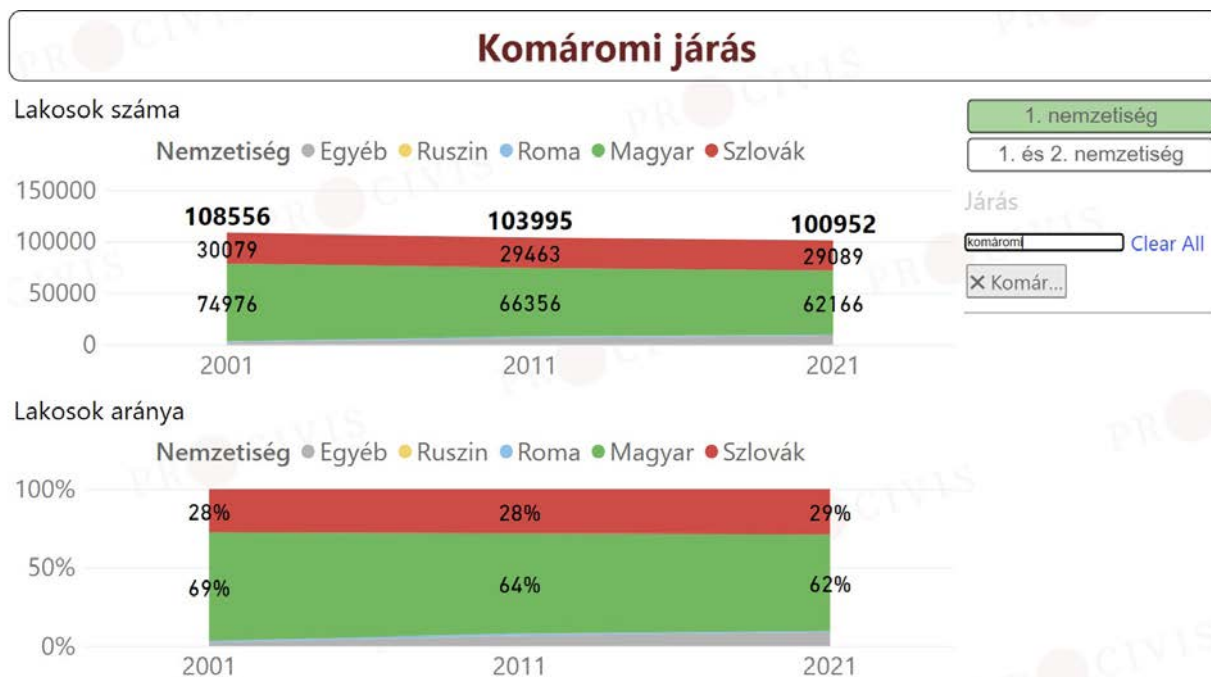
Bogya

Bogyarét

A nemzetiségi és anyanyelvi mutató összehasonlítása

● 1. nemzetiség ● 2. nemzetiség

ez a szám a 2021-es népszámlálás idejére 7467-re csökkent. A 2021-es adatok alapján 3780 szlovák, 3038 magyar, 179 roma és 58 egyéb nemzetiségű polgár él a városban, 412-en pedig nem adták meg a nemzetiségüket. Ógyalla esetében fontos kiemelni, hogy az ógyallai romák sokkal többen vannak, mint ahányan ezt a népszámlálási íven megjelölték, a Roma közösségek atlasza szerint több mint 1300-an élnek a városban.

A járás legifjabb városa Naszvad, az 5014 lakosa közül 2461 magyar (49,08 %), 2061 szlovák (41,1 %), 416 roma (8,3 %), 40-en egyéb nemzetiséget tüntettek fel, 36-an nem jelölték meg a nemzetiségüket. 2011-ben Naszvadnak 5068 lakosa volt, vagyis tíz év alatt 54-gyel csökkent az összlakosság létszáma, akkor a lakosság 53,61 százaléka, vagy-

is 2717 fő vallotta magát magyarnak, 1809-en szlováknak, 334-en cigánynak és 179 ismeretlen nemzetiségű volt.

Járási viszonylatban a legtöbb, azaz 416 roma lakos vállalta a hovatartozását, így ez eltelt évtizedben 6,5-ről 8,3 százalékra nőtt a hivatalos arányuk.

A Komáromi járás falvainak értékelése

37 községe közül az elmúlt évtizedben mindössze 11-ben nőtt az összlakosság lélekszáma.

A listát Izsa vezeti, ahol több mint 8 százalékkal nőtt a lakosság száma, vagyis 138 fővel (1781 a lakosok száma). Legnagyobb mértékben Perbete lakossága

csökkent: 229 fővel, vagyis 7,7%-kal (2745 lakos).

A legmagyarabb falvak: Szilas (91,13%), Dunamocs (87,81%) és Búcs (86,76%) de sajnos az elmúlt 10 évben ezeken a településeken is csökkent a magyarság száma/aránya. A magyar lakosság aránya mindössze 3 településen: Karván, Vírten és Megyercesen nőtt 3-5%-kal.

Arányaiban a legtöbb szlovák Újgyallán (92,23 %) él. A járás további hatban településén van többségben a szlovákság: Sziloson (vagy Szilasháza, 91,42 %), Újpusztán (85,48 %), Zsemlekesen (79,58 %), Ímelyen (58,48 %), Bajcsón (48,08 %), és a már említett Ógyallán (50,62 %).

A legnagyobb arányban a 438 lakosú Ifjúságfalván nőtt a szlovákok aránya, míg 2011-ben ez 29 százalék volt, a tavalyi népszámlálás után ez az arány 38 százalékra nőtt.

A legtöbb magyar nemzetiségűt számbelileg a 3802 lakosú Marcelháza vesztette: míg 2011-ben 3751 lakosából 3228 volt magyar, 2021-re 421-gyel, 2807-re csökkent a számuk.

Szomorú adatok derültek ki a legutóbbi népszámláláskor, nagyon sokan nem vallották magukat egyik nemzet tagjának sem, kiemelkedő ez a szám a városok mellett, több faluban is: Marcelházán 430, Csallóközarányoson 302, Nemesócsán 173, Perbetén 126, Bátorkeszin 116,

Csicsón 113.

Mint már említettük a Komáromi járásban csökkent a lakosság száma a két népszámlálás közti időben: míg 2011-ben 103 995 lakosa volt, 2021-ben már csak 100 952 ember lakott a járás 4 városában és 37 falujában. Míg a Pozsonyhoz közeli települések és járások a lakosság számának növekedésével küzdenek – hiszen néhány település megduplázta lakosainak számát a rendszerváltás óta, a távolabb eső települések a lakosság számának csökkenését próbálná megakadályozni. A Komáromi járás lakosainak száma csökkent, de még nem magas arányban. Ám mint ahogy már említettük itt is jó lenne elérni, ha a fiatalok itthon próbálnának meg boldogulni, nem pedig külföldön. Ahogy a Delta egy korábbi cikkében – elemzésében is írta „Dél-Szlovákia gyakorlatilag az összes népességmozgalmi mutatóban rosszabbul teljesít, mint az országos átlag – kevesebb házasság kötődik, kisebb a születési arányszám, korábban halnak meg az emberek, több az abortusz és a válás.

Komáromban ezen kívül nagy szerepet játszik az elvándorlás is. A szociológusok arra hívják fel a figyelmet, hogy a városból sok fiatal megy Magyarországra tanulni, ahonnan csak ritkán térnek vissza. Növekszik a magyarországi párral megkötött házasságok száma is, sokan a Duna déli partján telepednek le.

A kettős életet is sokan választják, ha arra kényszerülnek, két hely között ingáznak. Pontos adatok azonban nincsenek, a mobilitás és az uniós szabad tér miatt komolyabb mérésekre és elemzésekre lenne szükség.”

Vadkerti Neszméri Csilla

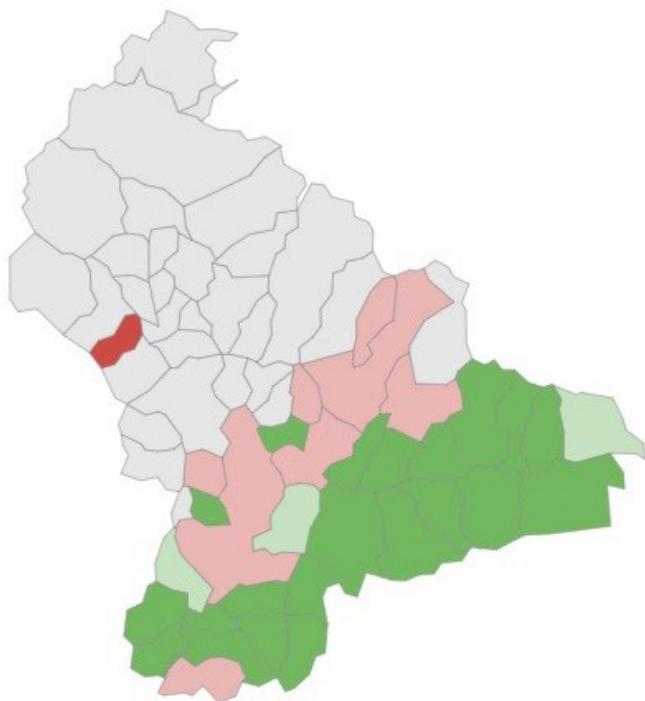
	2021-es elsődleges nemzetiségi adatok és népesség				magyar anyanyelvűek 2021	2011-es nemzetiségi arányok	
	népesség (fő)	magyar (arány)	szlovák (arány)	nem jelölte (arány)		magyar (arány)	szlovák (arány)
Komárom	32 967	53,68 %	31,29 %	13 %	56,74 %	53,9 %	33,5 %
Gúta	10 572	74,15 %	20,36 %	4,35 %	78,58 %	76,7 %	19,5 %
Ógyalla	7 467	40,69 %	50,62 %	5,52 %	42,47 %	41,2 %	48,4 %
Naszvad	5 014	49,08 %	41,1 %	0,72 %	53,87 %	53,6 %	35,7 %
Bajcs	1 223	40,47 %	48,08 %	9,98 %	45,3 %	44,2 %	47,0 %
Bátorkeszi	3 323	75,99 %	19,65 %	3,49 %	82 %	78,2 %	18,0 %
Bogya	381	80,05 %	14,44 %	5,25 %	82,94 %	87,9 %	11,0 %
Bogyarét	191	84,29 %	9,42 %	5,76 %	85,34 %	91,6 %	6,9 %
Búcs	1 148	86,76 %	10,37 %	2,35 %	90,68 %	91,1 %	7,7 %
Csallóközaranyos	2 428	73,64 %	13,34 %	12,44 %	79,86 %	85,1 %	11,7 %
Csicsó	1 231	78,8 %	10,72 %	9,18 %	82,05 %	86,1 %	8,7 %
Dunamocs	1 132	87,81 %	7,24 %	4,33 %	91,17 %	91,8 %	5,9 %
Dunaradvány	711	84,81 %	13,08 %	1,13 %	91 %	90,1 %	9,2 %
Ekel	1 440	79,79 %	17,15 %	1,6 %	85,69 %	82,0 %	11,0 %
Füss	683	81,11 %	14,06 %	4,83 %	85,21 %	81,7 %	17,6 %
Gellér	474	84,6 %	9,28 %	4,64 %	88,82 %	90,0 %	3,0 %
Hetény	1 375	82,33 %	12,73 %	4,44 %	84,87 %	83,7 %	14,5 %
Ifjúságfalva	438	55,48 %	38,58 %	4,79 %	61,42 %	63,2 %	29,1 %
Ímely	1 982	39,46 %	58,48 %	1,41 %	55,8 %	42,7 %	54,8 %
Izsa	1 781	63,5 %	26,84 %	7,47 %	67,04 %	64,9 %	28,1 %
Karva	718	77,44 %	18,25 %	3,34 %	82,73 %	74,1 %	19,5 %
Keszegfalva	1 934	69,13 %	22,8 %	6,36 %	76,78 %	69,2 %	21,1 %
Kolozsnéma	449	84,19 %	11,8 %	3,12 %	87,53 %	92,7 %	6,0 %
Lakszakállás	1 203	85,37 %	6,98 %	6,9 %	87,7 %	90,8 %	7,7 %
Madar	1 315	81,67 %	11,79 %	5,93 %	89,13 %	82,4 %	8,3 %
Marcelháza	3 802	73,83 %	13,78 %	11,31 %	78,49 %	86,1 %	11,8 %
Martos	694	82,28 %	12,97 %	3,31 %	85,88 %	87,9 %	11,0 %
Megyerics	1 114	67,24 %	26,21 %	5,57 %	72,44 %	62,1 %	25,3 %
Nagykeszi	945	75,34 %	17,78 %	6,35 %	79,58 %	77,8 %	18,5 %
Nemesócsa	2 317	80,49 %	11,22 %	7,47 %	84,42 %	81,8 %	15,1 %
Pat	527	78,56 %	16,13 %	4,55 %	81,97 %	84,9 %	10,6 %
Perbete	2 745	67,61 %	26,81 %	4,59 %	72,53 %	73,7 %	25,2 %
Szentpéter	2 735	64,94 %	29,47 %	5,01 %	70,42 %	68,4 %	28,5 %
Szilás	485	91,13 %	6,8 %	1,03 %	95,46 %	95,1 %	2,1 %
Szilos	505	3,76 %	91,49 %	2,77 %	5,35 %	4,0 %	93,2 %
Tany	737	82,09 %	14,65 %	2,44 %	85,89 %	87,5 %	10,8 %
Újgyalla	1 648	3,82 %	92,23 %	2,61 %	4,37 %	2,54 %	82,4 %
Újpuszta	124	8,87 %	85,48 %	1,61 %	11,29 %	5,7 %	74,6 %
Virt	309	64,4 %	33,98 %	0 %	69,26 %	59,6 %	32,3 %
Vágfüzes	543	78,27 %	14,18 %	3,13 %	86,37 %	80,7 %	14,8 %
Zsemlekes	142	11,97 %	79,58 %	3,52 %	14,08 %	15,1 %	79,2 %
Komáromi járás	100 952	61,58 %	28,81 %	7,67 %	65,71 %	63,8 %	28,3 %

Járás	Lakosság					Magyar nemzetiségű					
	Szám			Változás		Szám			Arány		V
	2001	2011	2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011	2021
Pozsony I	44 798	38 655	46 080	-14%	19%	1 304	1 155	941	3%	3%	2%
Pozsony II	108 139	108 362	125 179	0%	16%	6 405	5 300	4 431	6%	5%	4%
Pozsony III	61 418	61 046	76 270	-1%	25%	1 542	1 523	1 207	3%	2%	2%
Pozsony IV	93 058	92 030	105 245	-1%	14%	2 327	2 157	1 642	3%	2%	2%
Pozsony V	121 259	111 135	122 729	-8%	10%	4 873	3 984	3 076	4%	4%	3%
Malackai	64 354	67 376	78 136	5%	16%	191	312	311	0%	0%	0%
Bazini	54 164	57 567	69 183	6%	20%	239	323	334	0%	1%	0%
Szenci	51 825	66 265	96 715	28%	46%	10 553	9 134	8 715	20%	14%	9%
Dunaszerdahelyi	112 384	116 492	124 669	4%	7%	93 660	87 349	85 586	83%	75%	69%
Galántai	94 533	93 594	95 124	-1%	2%	36 518	32 793	29 582	39%	35%	31%
Galgóci	45 351	45 761	44 015	1%	-4%	79	62	74	0%	0%	0%
Pöstvéni	63 928	63 152	63 032	-1%	0%	120	122	132	0%	0%	0%
Szenicei	60 891	60 504	59 749	-1%	-1%	80	86	72	0%	0%	0%
Szokolcai	46 791	46 671	47 525	0%	2%	55	133	63	0%	0%	0%
Nagyszombati	127 125	128 567	131 894	1%	3%	228	239	322	0%	0%	0%
Báni	38 640	37 128	35 967	-4%	-3%	36	26	31	0%	0%	0%
Illavai	62 042	60 578	58 058	-2%	-4%	84	62	66	0%	0%	0%
Miavai	29 243	27 531	25 678	-6%	-7%	16	23	37	0%	0%	0%
Vágújhelyi	63 530	62 707	61 840	-1%	-1%	79	75	85	0%	0%	0%
Simonyi	48 005	47 166	44 515	-2%	-6%	92	72	93	0%	0%	0%
Vágbesztercei	65 150	63 550	61 617	-2%	-3%	43	41	50	0%	0%	0%
Privigyei	140 444	137 894	131 693	-2%	-4%	495	314	293	0%	0%	0%
Puhói	45 761	44 659	44 319	-2%	-1%	17	19	20	0%	0%	0%
Trencsényi	112 767	113 115	113 777	0%	1%	196	165	166	0%	0%	0%
Komáromi	108 556	103 995	100 952	-4%	-3%	74 976	66 356	62 166	69%	64%	62%
Lévai	120 021	115 367	110 469	-4%	-4%	33 524	28 085	23 372	28%	24%	21%
Nyitrai	163 540	159 143	164 788	-3%	4%	10 956	9 076	6 798	7%	6%	4%
Érsekújvári	149 594	144 417	138 168	-3%	-4%	57 271	48 483	44 066	38%	34%	32%
Vágsellyei	54 000	53 286	51 477	-1%	-3%	19 283	16 717	14 385	36%	31%	28%
Nagytapolcsányi	74 089	72 257	70 877	-2%	-2%	116	351	109	0%	0%	0%
Aranysmaróti	43 622	41 402	41 169	-5%	-1%	483	392	317	1%	1%	1%
Nagybiccsei	30 788	30 609	31 154	-1%	2%	6	7	21	0%	0%	0%
Csacai	92 843	91 710	88 642	-1%	-3%	34	32	37	0%	0%	0%
Alsókubini	39 364	39 520	39 026	0%	-1%	37	26	29	0%	0%	0%
Kiszúcaújhelyi	33 778	33 308	32 699	-1%	-2%	10	15	22	0%	0%	0%
Liptószentmiklósi	73 984	72 627	71 935	-2%	-1%	142	98	122	0%	0%	0%
Turócszentmártoni	97 813	97 110	94 376	-1%	-3%	202	160	142	0%	0%	0%
Námesztói	56 053	59 540	63 200	6%	6%	15	14	22	0%	0%	0%
Rózsahegy	59 420	58 014	57 392	-2%	-1%	55	56	69	0%	0%	0%
Stubnyafüredi	16 866	16 379	15 956	-3%	-3%	19	7	13	0%	0%	0%
Turdossini	35 062	35 829	35 856	2%	0%	16	14	13	0%	0%	0%
Zsolnai	156 361	154 205	161 377	-1%	5%	124	124	149	0%	0%	0%
Besztercebányai	111 984	111 242	108 730	-1%	-2%	495	366	323	0%	0%	0%
Selmecbányai	17 151	16 595	15 649	-3%	-6%	53	42	43	0%	0%	0%
Brezsóbányai	65 909	64 196	59 446	-3%	-7%	99	79	81	0%	0%	0%
Gyvetvai	33 514	32 896	31 034	-2%	-6%	48	24	42	0%	0%	0%
Korponai	22 885	22 927	21 517	0%	-6%	106	87	90	0%	0%	0%
Losonci	73 301	74 861	70 422	2%	-6%	20 241	17 338	16 580	28%	23%	24%
Poltári	23 202	22 545	20 634	-3%	-8%	109	97	94	0%	0%	0%
Nagyroői	40 918	40 400	38 669	-1%	-4%	8 994	7 738	7 355	22%	19%	19%
Rimaszombati	83 124	84 889	80 666	2%	-5%	34 323	30 516	31 891	41%	36%	40%
Nagykürtösi	46 741	45 562	41 998	-3%	-8%	12 823	10 939	9 004	27%	24%	21%
Zólyomi	67 633	69 077	66 750	2%	-3%	283	215	218	0%	0%	0%
Zsarnócai	27 634	27 084	25 242	-2%	-7%	30	33	39	0%	0%	0%
Garamszentkereszt	48 125	48 289	44 844	0%	-7%	191	122	105	0%	0%	0%
Bártfai	75 793	77 859	76 012	3%	-2%	51	41	59	0%	0%	0%
Homonnai	64 845	64 446	60 126	-1%	-7%	81	81	66	0%	0%	0%
Késmárki	63 231	70 487	73 685	11%	5%	51	51	57	0%	0%	0%
Lőcsei	31 880	33 262	33 107	4%	0%	18	19	27	0%	0%	0%
Mezőlaborci	12 668	12 450	11 056	-2%	-11%	7	14	18	0%	0%	0%
Poprádi	104 348	103 914	102 744	0%	-1%	207	143	162	0%	0%	0%
Eperjesi	161 782	169 423	172 804	5%	2%	234	164	230	0%	0%	0%
Kisszebeni	54 067	57 820	60 389	7%	4%	23	22	30	0%	0%	0%
Szinrai	39 633	38 129	35 125	-4%	-8%	29	20	30	0%	0%	0%
Ólublói	50 684	52 866	52 968	4%	0%	35	22	25	0%	0%	0%
Sztropkói	21 027	20 931	19 878	0%	-5%	9	9	15	0%	0%	0%
Felsővízközi	33 506	33 238	31 611	-1%	-5%	18	17	26	0%	0%	0%
Varannói	76 504	79 702	79 426	4%	0%	54	43	64	0%	0%	0%
Gölnicbányai	30 841	31 272	31 698	1%	1%	32	46	26	0%	0%	0%
Kassa I	68 262	68 467	64 453	0%	-6%	2 947	2 071	1 772	4%	3%	3%
Kassa II	79 850	82 676	79 437	4%	-4%	2 578	1 963	1 757	3%	2%	2%
Kassa III	30 745	30 048	28 135	-2%	-6%	938	683	582	3%	2%	2%
Kassa IV	57 236	59 242	57 015	4%	-4%	2 477	1 665	1 525	4%	3%	3%
Kassa-környéki	106 999	119 227	128 346	11%	8%	14 140	11 845	10 397	13%	10%	8%
Nagyvízvári	109 121	110 842	108 954	2%	-2%	12 819	12 122	11 371	12%	11%	10%
Rozsnyói	61 887	63 351	59 345	2%	-6%	18 954	16 103	13 559	31%	25%	23%
Szobránci	23 776	22 933	22 440	-4%	-2%	18	15	108	0%	0%	0%
Iglói	93 516	97 593	98 706	4%	1%	87	85	79	0%	0%	0%
Töketerbesi	103 779	106 072	103 687	2%	-2%	30 425	28 145	25 034	29%	27%	24%
Szlovákia	5 379 455	5 397 036	5 449 270	0%	1%	520 528	458 467	422 065	10%	8%	8%

Változás	Magyar anyanyelvű							
	Szám			Arány			Változás	
	2021	2001	2011	2021	2001	2011	2011	2021
-19%	1 701	1 351	1 080	4%	3%	2%	-11%	-19%
-16%	7 245	5 627	4 569	7%	5%	4%	-17%	-16%
-21%	1 911	1 727	1 344	3%	3%	2%	-1%	-21%
-24%	2 736	2 424	1 793	3%	3%	2%	-7%	-24%
-23%	5 424	4 178	3 172	4%	4%	3%	-18%	-23%
0%	200	335	332	0%	0%	0%	63%	0%
3%	286	340	351	1%	1%	1%	35%	3%
-5%	11 567	9 538	8 678	22%	14%	9%	-13%	-5%
-2%	95 518	91 412	88 795	85%	78%	71%	-7%	-2%
-10%	37 601	33 799	30 324	40%	36%	32%	-10%	-10%
19%	104	74	80	0%	0%	0%	-22%	19%
8%	199	156	147	0%	0%	0%	2%	8%
-16%	85	99	89	0%	0%	0%	8%	-16%
-53%	72	149	77	0%	0%	0%	142%	-53%
35%	325	283	354	0%	0%	0%	5%	35%
19%	47	40	41	0%	0%	0%	-28%	19%
6%	110	82	74	0%	0%	0%	-26%	6%
61%	23	26	38	0%	0%	0%	44%	61%
13%	113	100	99	0%	0%	0%	-5%	13%
29%	122	100	118	0%	0%	0%	-22%	29%
22%	66	58	55	0%	0%	0%	-5%	22%
-7%	729	477	376	1%	0%	0%	-37%	-7%
5%	36	22	28	0%	0%	0%	12%	5%
1%	287	214	215	0%	0%	0%	-16%	1%
-6%	79 284	71 425	66 339	73%	69%	66%	-11%	-6%
-17%	36 717	30 661	25 134	31%	27%	23%	-16%	-17%
-25%	12 968	10 447	7 513	8%	7%	5%	-17%	-25%
-9%	61 714	52 704	47 011	41%	36%	34%	-15%	-9%
-14%	20 199	17 455	14 886	37%	33%	29%	-13%	-14%
-69%	153	401	131	0%	1%	0%	203%	-69%
-19%	560	442	329	1%	1%	1%	-19%	-19%
200%	4	10	20	0%	0%	0%	17%	200%
16%	33	47	46	0%	0%	0%	-6%	16%
12%	43	36	36	0%	0%	0%	-30%	12%
47%	11	18	27	0%	0%	0%	50%	47%
24%	180	135	143	0%	0%	0%	-31%	24%
-11%	301	195	177	0%	0%	0%	-21%	-11%
57%	21	28	32	0%	0%	0%	-7%	57%
23%	90	87	81	0%	0%	0%	2%	23%
86%	24	15	16	0%	0%	0%	-63%	86%
-7%	15	15	13	0%	0%	0%	-13%	-7%
20%	193	173	188	0%	0%	0%	0%	20%
-12%	714	517	432	1%	0%	0%	-26%	-12%
2%	69	63	63	0%	0%	0%	-21%	2%
3%	146	116	99	0%	0%	0%	-20%	3%
75%	67	47	54	0%	0%	0%	-50%	75%
3%	140	106	104	1%	0%	0%	-18%	3%
-4%	22 918	19 975	18 866	31%	27%	27%	-14%	-4%
-3%	324	128	118	1%	1%	1%	-11%	-3%
-5%	10 442	9 298	8 425	26%	23%	22%	-14%	-5%
5%	37 952	36 310	36 643	46%	43%	45%	-11%	5%
-18%	14 886	12 731	10 579	32%	28%	25%	-15%	-18%
1%	404	318	282	1%	0%	0%	-24%	1%
18%	47	46	46	0%	0%	0%	10%	18%
-14%	268	175	150	1%	0%	0%	-36%	-14%
44%	71	55	69	0%	0%	0%	-20%	44%
-19%	129	111	93	0%	0%	0%	0%	-19%
12%	78	62	68	0%	0%	0%	0%	12%
42%	40	34	39	0%	0%	0%	6%	42%
29%	13	16	19	0%	0%	0%	100%	29%
13%	342	224	196	0%	0%	0%	-31%	13%
40%	416	273	314	0%	0%	0%	-30%	40%
36%	39	26	45	0%	0%	0%	-4%	36%
50%	41	40	36	0%	0%	0%	-31%	50%
14%	44	28	37	0%	0%	0%	-37%	14%
67%	18	13	18	0%	0%	0%	0%	67%
53%	20	25	25	0%	0%	0%	-6%	53%
49%	103	70	78	0%	0%	0%	-20%	49%
-43%	63	65	39	0%	0%	0%	44%	-43%
-14%	4 276	2 795	2 432	6%	4%	4%	-30%	-14%
-10%	3 708	2 588	2 366	5%	3%	3%	-24%	-10%
-15%	1 350	892	774	4%	3%	3%	-27%	-15%
-8%	3 614	2 309	2 061	6%	4%	4%	-33%	-8%
-12%	19 672	17 348	14 839	18%	15%	12%	-16%	-12%
-6%	14 764	14 325	13 376	14%	13%	12%	-5%	-6%
-16%	21 344	18 057	15 442	34%	29%	26%	-15%	-16%
620%	31	27	78	0%	0%	0%	-17%	620%
-7%	177	123	104	0%	0%	0%	-2%	-7%
-11%	35 182	32 473	29 415	34%	31%	28%	-7%	-11%
-8%	572 929	508 714	462 175	11%	9%	8%	-12%	-8%

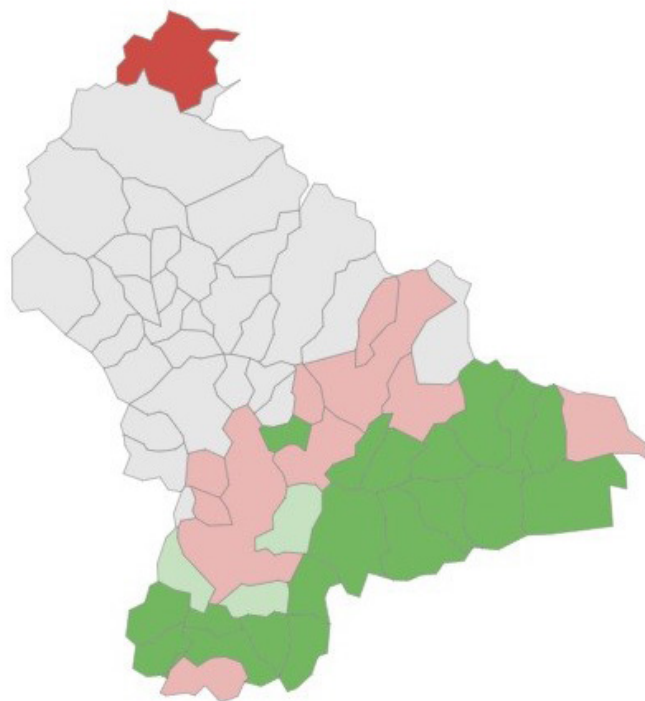

2001

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

2011

Rozsnyói

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

Rozsnyó környékén legmagasabb a magyarok számarányának csökkenése

A kassai kerület nyolc járása közül az egyik a Rozsnyói járás, amely a Szlovák Karsztban terül el Szlovákia délkeleti részén, és jelenleg határos Magyarországgal. Keleti részen szomszédos a Kassa-környéki járással, délnyugatról a Röcei, északról a Poprádi, Iglói és Gölnicbányai járással. A népsűrűség 2021-ben 50,43 fő/ km². Területe 1 173,34 km², amely nagyrészt az egykori Gömör- és Kis-Hont vármegye területére, kis rész délkeleten az egykori Abaúj-Torna vármegye területére esik. Ebből

kifolyólag a lakosok mentalitása, tájszólása, szokásai (pl. gasztronómia) eltérők. A területének nagyságával a hetedik legnagyobb Szlovákiában. Területe hegyes és völgyes. Legnagyobb részét az erdők teszik ki.

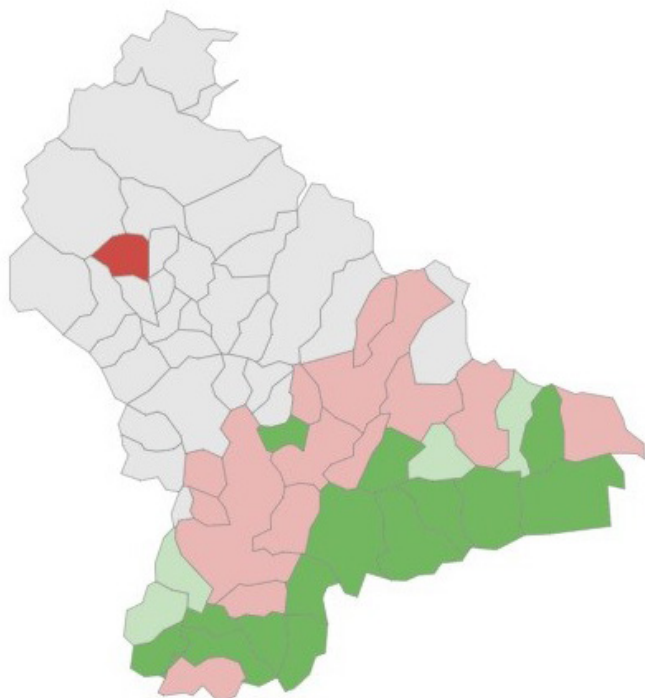
A járást 62 település (2 városi ranggal) alkotja, amelyből 32 magyarok által is lakott. A járás két történelmi megye településeiből lett „összegyűrvá”, így a természeti adottságokból, kulturális és tájszólási különbségekből is adódóan

három természetes régióra osztható:

1. Pelsőci régió,
2. Rozsnyó város és környéke, ill. a Csermosnya mente,
3. Szoroskő-i régió.

A járás legnagyobb problémája a magas munkanélküliség, amely befolyással bír a rossz szociális, gazdasági helyzetre. Lényegében egy ördögi körben élnek a lakosok: kevés jövedelem (létminimum, minimálbér), gyenge vásárlói erő, ke-

PRO CIVIS

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

vés vállalkozás és szolgáltatás, fiatalok elvándorlása (igények nincsenek ki-elégítve, több faluban még élelmiszer-üzlet sincs), lakosság előregedése, alacsony nyugdíjak az alacsony bérekből kifolyólat, egyre nagyobb regionális különbségek, leszakadó régió... Ezt a címkét 2016-ban kapta meg a járás. Ebben az évben 6 174 regisztrált személyt vezettek a Szociális- és Munkaügyi Hivatal rožňavói kirendeltségén. Összehasonlításként: a vállalkozók száma a járásban ugyan abban az évben 4006. A jelenleg 28 999 aktív korban lévő lakosság 17,51 %-a munkanélküli, azaz 5 079 személyt vezetett a munkaügyi hivatal idén február végével, amelyek közül 4 581 az, aki elérhető álláskereső, azaz a lakosság 15,80 %-a.

2015-ben a Rožňavói járásban 3 865 szociális segélyre jogosult egyén, és a velük egy háztartásban meghatározott 8 658 személy élt. A 61 944 lakosból pe-

dig idén februárban 4 729 személy szorult szociális segélyre, ami 7,63 %-a a lakosságnak.

A régió másik gyengesége az oktatási és urbanizációs index foka. Mindemellett kifejezetten negatív a járás technikai – információs, valamint infrastruktúra szerkezete.

A járás lakosságának összetétele

A járást három nagy nemzetiség – szlovák, magyar, roma – alkotja. A rožňavói járásban 1921-ben 25 462 lakos volt. Ebből magyar 22 736 és szlovák 1 853. Roma nemzetiség csak a járás egyetlen falujában, Csoltón volt feltüntetve 1921-ben, ahol 57-en vallották magukat romának. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy nem csak az összlakosság számaránya csökkent az elmúlt tíz évhez képest, de a magyarok megállás nélkül egyre fogynak a járásban.

A Rožňavói járás a felében kettészelhető északi és déli részre, amely a nyelvhatárt mutatja meg számunkra. A PRO CIVIS által készített térképen pontosan megmutatkozik, hogy az elmúlt 10-20 év alatt, mely településeken csökkent a magyarok számaránya nagymértékben:

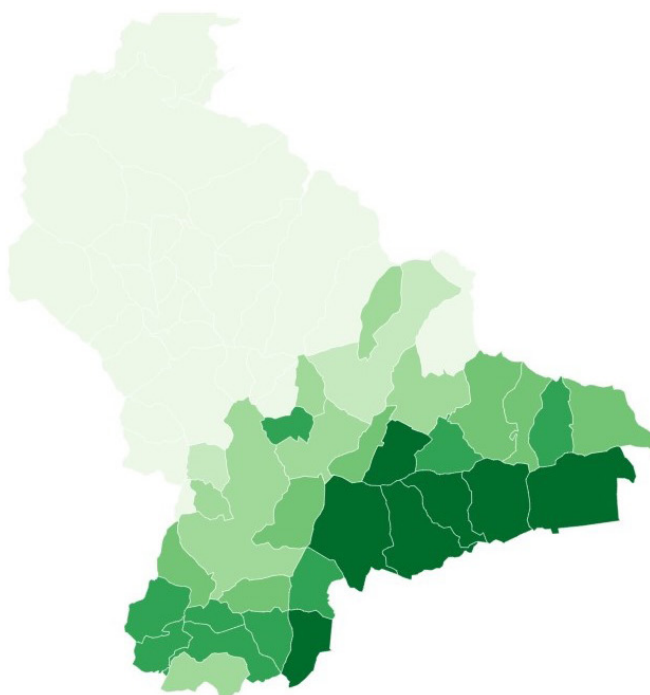
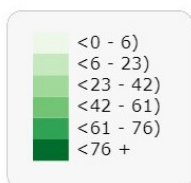
A térképen a nemzetiségi eloszlást elsősorban politikai szempontból vették górcső alá. Ennek megfelelően választották ki az egyes csoportokat:

- sötétzölddel jelölték azokat a falvakat, ahol a magyarság „kétharmados” többségben van - vagyis ahol politikailag könnyedén meg tudja magát szervezni és erőteljesen részt venni a helyi közéletben,
- világosabb zölddel azokat, amelyekben már csak „feles” többségben - vagyis ahol - helyzettől függően - már veszélybe kerülhet az erős magyar képviselet,
- halványpirossal azokat, amelyekben aránya már nem haladja meg az 50 százalékot, vagyis a magyarság érdekei már nem feltétlenül, vagy erős kompromisszumokkal érvényesülnek a helyi döntéshozásban,
- pirossal azokat, amelyekben már a 15%-ot, vagyis a nyelvhasználati küszöböt sem érjük el, így a kisebbségi nyelvhasználati jogok sem elérhetők,

Obec	Podiel (%)	Podiel
1) Silická Jablonica	91,76	
2) Kečovo	84,26	
3) Hrhov	79,80	
4) Hrušov (Okres Rožňava)	79,40	
5) Jablonov nad Turňou	78,46	
6) Krásnohorská Dlhá Lúka	76,86	
7) Silica	76,38	
8) Čoltovo	75,47	
9) Kružná	74,63	
10) Dlhá Ves	72,61	
11) Bohúňovo	71,99	
12) Silická Brezová	71,13	
13) Lúčka (Okres Rožňava)	70,00	
14) Bretka	69,95	
15) Lipovník (Okres Rožňava)	63,69	
16) Meliata	61,75	
17) Kováčová (Okres Rožňava)	56,14	
18) Gemerská Hôrka	53,73	
19) Jovice	47,94	
20) Slavec	47,36	
21) Ardovo	46,20	
22) Bôrka	45,29	
23) Drnava	44,23	
24) Gemerská Panica	39,76	
25) Plešivec	36,76	
26) Čučma	32,12	
27) Pašková	30,97	
28) Krásnohorské Podhradie	27,28	
29) Brzotín	26,87	
30) Rudná	25,57	
31) Kunova Teplica	22,33	
32) Rožňava	18,77	
33) Hanková	3,61	
34) Rakovnica	2,84	
35) Betliar	2,17	

MAPA: MAĐARSKÁ (%) ÚZEMIE: ROŽŇAVA (OKRES)

► späť na formulár
► späť na úvodnú stránku

szürkével pedig azokat, amelyekben a magyarság aránya 3% alatt van, amelynek logikája, hogy nyelvhasználati törvényjavaslatukban ezt a küszöböt határozták meg.

A térkép áttanulmányozása után mindamelllett, hogy szinte mindegyik településen kivétel nélkül csökkent a magyarok számaránya, az alábbi településekről beszélhetünk 2011 és 2021 között, amelyek esetében a megadott arányok közt lényeges negatív változás látható:

Pelsőcardó -	2011 – 59,1%
	2021 – 46,2%
Szalóc -	2011 – 51,3%
	2021 – 47,4%
Jólész -	2011 – 75,2%
	2021 – 47,9%
Hárskút -	2011 – 74,6%
	2021 – 63,7%
Dernő -	2011 – 67,9%
	2021 – 44,2%
Kiskovácsvágása -	2011 – 77,6%
	2021 – 56,1%

A tíz év alatt átlagban több, mint 16 %-os volt a magyarok számarányának csökkenése a fenti településeken, amely további 6% több, mint az előző tíz év alatt volt, így a megadott arányok szerint újabb 6 település került át az egy-

re inkább fogyatkozó, azaz 50% alatti kategóriába. Ez nem azt jelenti, hogy más településeken nem hasonló a csökkenés mértéke, de ők nem kerültek már másik kategóriába. Ha átkerülnek, az azt jelenti számukra, hogy a magyarok számaránya nem haladja meg a nyelvhasználatához szükséges 15 %-ot sem. A pelsőci régió 14 települése közül 1 került át az 50% alatti kategóriába, a továbbiak csökkenő sorrendben a következők:

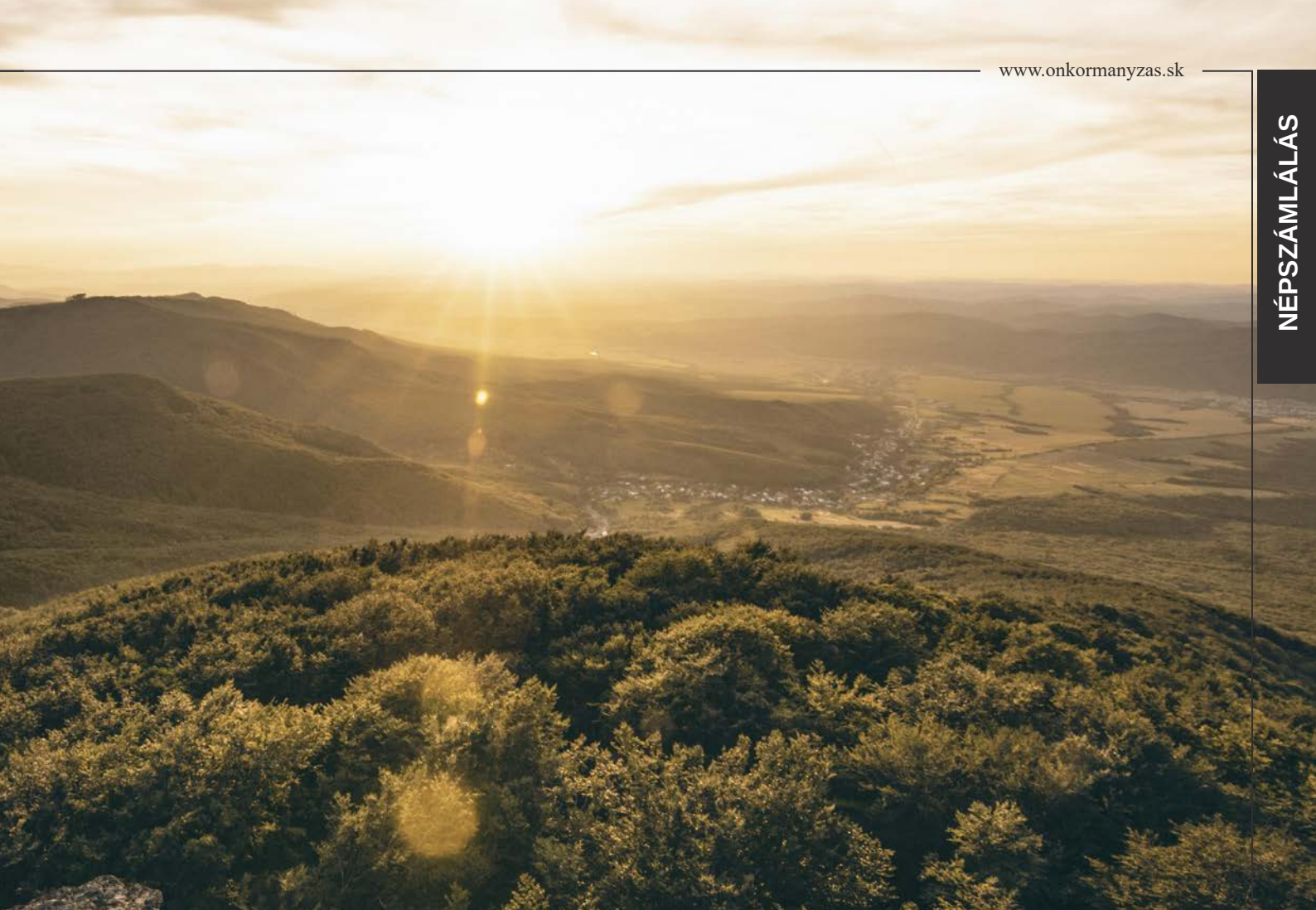
Település	2011	2021
Kecső	88,3%	84,3%
Szilice	77,9%	76,4%
Csoltó	86,0%	75,5%
Gömörhosszúszó	79,4%	72,6%
Borzova	74,9%	71,1%
Lekenye	83,1%	72,0%
Beretke	70,7%	69,9%
Melléte	68,4%	61,7%
Gömörhorka		

56,9%	53,7%
Gömörpanyit	
40,8%	39,8%
Pelsőc	
42,9%	36,8%
Páskaháza	
44,6%	31,0%
Kuntapolca	
30,4%	22,3%

A régióban a csökkenés átlagosan 6,5%-os volt. Megfigyelhető, hogy azon településeken mai napig több magyar él, amelyekben van magyar nyelvű oktatási intézmény és/vagy aktív civil és kulturális élet folyik. Amelyekben ezt nélkülözik az ott élő magyarok, egyetlen mentsvárukba, az egyház kötetlékébe tudnak betagozódni.

Rozsnyó város és környéke, ill. a Csermosnya mente 14 települése közül az eltelt tíz év után újabb 5 került át az 50% alatti kategóriába. Alább a továbbiak csökkenő sorrendben:

Település	2011	2021
Várhosszúrét	76,1%	76,9%

Kőrös	
74,4%	74,6%
Lucska	
83,9%	70,0%
Barka	
31,6%	45,3%
Csucsom	
41,6%	32,1%
Krasznahorkaváralja	
39,3%	27,3%
Berzéte	
42,2%	26,9%
Rozsnyórudna	
34,6%	25,6%
Rozsnyó	
19,8%	18,8%

Ebben a régióban található a járásból az a 3 település, amelyikben növekedést ért el a magyarok számaránya. Hogy ez miben rejlik, és hogyan érték el, még ha minimálisan is, érdemleges volna megvizsgálni. A régióban a tíz év alatt ugyanis a csökkenés átlagosan 14,8%-os volt, de még úgy is, hogy három községben növekedés történt, több, mint 10,5 %-os csökkenés figyelhető meg a magyarok számarányában.

Az egész járás területén ebben a régióban észlelhető a legnagyobb csökkenés, konkrétan Jólész községben, ahol a 32 település közül a legmagasabb,

azaz 27,3%-kal csökkent a magyarok számaránya. Érdekes, hogy a szomszédságában található Várhosszúréten pedig 0,8% nőtt a magyarok számaránya. Amennyiben az átlagos 10%-os csökkenést vesszük figyelembe, az elkövetkezendő tíz év tekintetében a nyelvhasználati jogokat illetően leginkább a járási székhely, Rozsnyó esetében rezeg a lécz. Bár ez alkalommal csak 1%-kal kevesebben vallották magukat magyarnak a városban, azonban ilyen kis mértékű csökkenés Rozsnyón kívül csak Gömörpanyitnál mutatkozott, ahol még egy generáció erősen tartja magát. Rendkívül nagy rizikót jelent a régióban az, hogy a fiatalabb generáció tagjai elvándorolnak szülőföldjükről, és nincs utánpótlás a településeken, lassan cserélődik a lakosság.

Szoroskő-i régió, ahol tartja magát a magyarság:

Település	2011	2021
Jablonca	95,6%	91,8%
Körtvélyes	83,8%	79,4%

Szadalmás	
80,4%	78,5%
Tornagörgő	
82,6%	79,8%

Bár az ebben a régióban elhelyezkedő településeken is csökkenés tapasztalható, nem olyan drasztikus, mint az előzőben. Átlagosan mindössze 3,22%-os a csökkenés, amely szinte fele a pelsőci régióhoz mérten, és negyede a Rozsnyó város vonzáskörzetében található településekhez mérten.

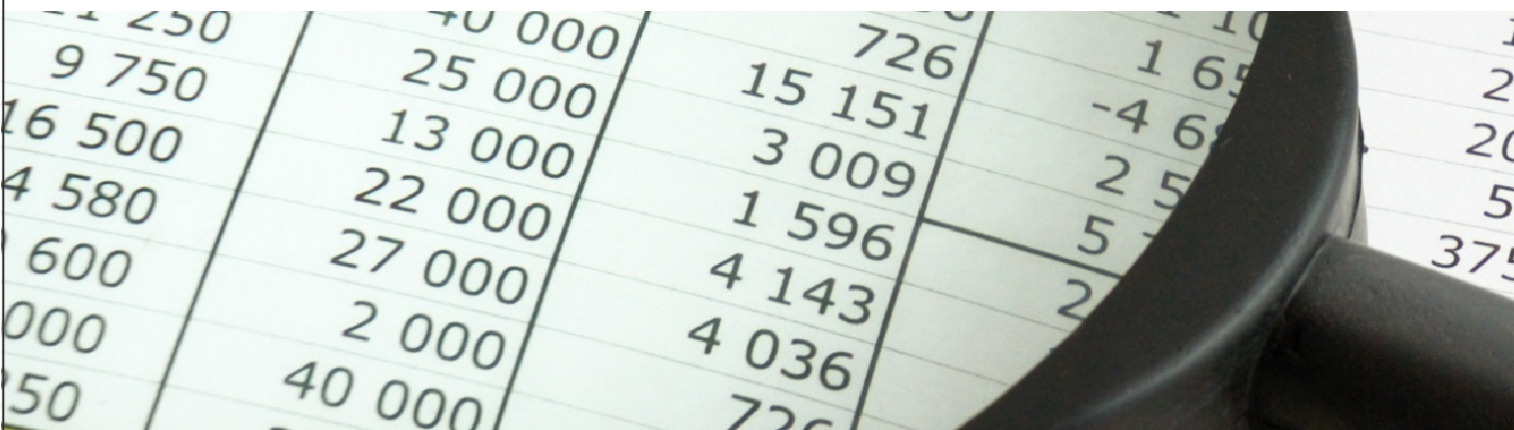
Bár a régióban immár 14 településen csak 50% alatt élnek magyarok, pozitívum, hogy a járás 32 településéből mind-egyik megőrizte a 20% feletti eredményt. Kivételt képezett már az előző népszámláláskor is a járási székhely, Rozsnyó városa - amely azonban nagyban befolyásolja a környező települések fejlődésének irányát, gazdasági helyzetét, stb., nem beszélve a hivatalos, egészségügyi ügyek intézéséről –, ahol a 2001-ben megszámolt 26,8%-ról 2011-ben 19,83%-ra majd 2021-ben 18,8%-ra csökkent a magyarság számaránya.

Beke Beáta

<https://www.onkormanyzas.sk>

http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

	Lakosság					Magyar nemzetiségű				
	Szám			Változás		Szám			Arány	
Járás	2001	2011	2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011
Szenci	51 825	66 265	96 715	28%	46%	10 553	9 134	8 715	20%	14%
Dunaszerdahelyi	112 384	116 492	124 669	4%	7%	93 660	87 349	85 586	83%	75%
Galántai	94 533	93 594	95 124	-1%	2%	36 518	32 793	29 582	39%	35%
Komáromi	108 556	103 995	100 952	-4%	-3%	74 976	66 356	62 166	69%	64%
Lévai	120 021	115 367	110 469	-4%	-4%	33 524	28 085	23 372	28%	24%
Nyitrai	163 540	159 143	164 788	-3%	4%	10 956	9 076	6 798	7%	6%
Érsekújvári	149 594	144 417	138 168	-3%	-4%	57 271	48 483	44 066	38%	34%
Vágsellyei	54 000	53 286	51 477	-1%	-3%	19 283	16 717	14 385	36%	31%
Losonci	73 301	74 861	70 422	2%	-6%	20 241	17 338	16 580	28%	23%
Nagyőrcei	40 918	40 400	38 669	-1%	-4%	8 994	7 738	7 355	22%	19%
Rimaszombati	83 124	84 889	80 666	2%	-5%	34 323	30 516	31 891	41%	36%
Nagykürtösi	46 741	45 562	41 998	-3%	-8%	12 823	10 939	9 004	27%	24%
Kassa-környéki	106 999	119 227	128 346	11%	8%	14 140	11 845	10 397	13%	10%
Nagymihályi	109 121	110 842	108 954	2%	-2%	12 819	12 122	11 371	12%	11%
Rozsnyói	61 887	63 351	59 345	2%	-6%	18 954	16 103	13 559	31%	25%
Tóketerebesi	103 779	106 072	103 687	2%	-2%	30 425	28 145	25 034	29%	27%
Szlovákia	5 379 455	5 397 036	5 449 270	0%	1%	520 528	458 467	422 065	10%	8%

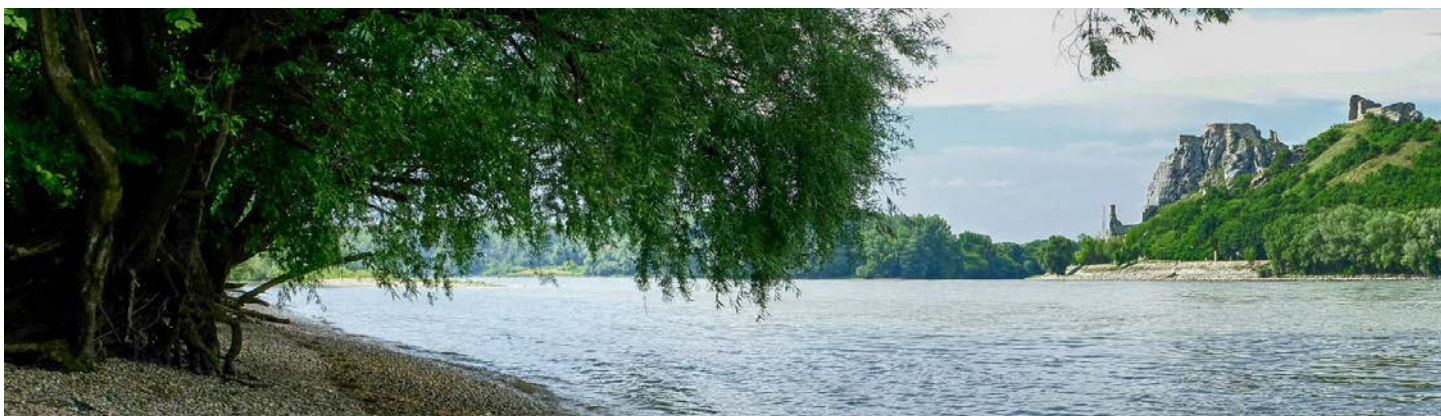
	Lakosság					Magyar nemzetiségű				
	Szám			Változás		Szám			Arány	
Járás	2001	2011	2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011
Pozsony I	44 798	38 655	46 080	-14%	19%	1 304	1 155	941	3%	3%
Pozsony II	108 139	108 362	125 179	0%	16%	6 405	5 300	4 431	6%	5%
Pozsony III	61 418	61 046	76 270	-1%	25%	1 542	1 523	1 207	3%	2%
Pozsony IV	93 058	92 030	105 245	-1%	14%	2 327	2 157	1 642	3%	2%
Pozsony V	121 259	111 135	122 729	-8%	10%	4 873	3 984	3 076	4%	4%
Szenci	51 825	66 265	96 715	28%	46%	10 553	9 134	8 715	20%	14%
Dunaszerdahelyi	112 384	116 492	124 669	4%	7%	93 660	87 349	85 586	83%	75%
Galántai	94 533	93 594	95 124	-1%	2%	36 518	32 793	29 582	39%	35%
Komáromi	108 556	103 995	100 952	-4%	-3%	74 976	66 356	62 166	69%	64%
Lévai	120 021	115 367	110 469	-4%	-4%	33 524	28 085	23 372	28%	24%
Nyitrai	163 540	159 143	164 788	-3%	4%	10 956	9 076	6 798	7%	6%
Érsekújvári	149 594	144 417	138 168	-3%	-4%	57 271	48 483	44 066	38%	34%
Vágsellyei	54 000	53 286	51 477	-1%	-3%	19 283	16 717	14 385	36%	31%
Losonci	73 301	74 861	70 422	2%	-6%	20 241	17 338	16 580	28%	23%
Nagyőrcei	40 918	40 400	38 669	-1%	-4%	8 994	7 738	7 355	22%	19%
Rimaszombati	83 124	84 889	80 666	2%	-5%	34 323	30 516	31 891	41%	36%
Nagykürtösi	46 741	45 562	41 998	-3%	-8%	12 823	10 939	9 004	27%	24%
Kassa I	68 262	68 467	64 453	0%	-6%	2 947	2 071	1 772	4%	3%
Kassa II	79 850	82 676	79 437	4%	-4%	2 578	1 963	1 757	3%	2%
Kassa III	30 745	30 048	28 135	-2%	-6%	938	683	582	3%	2%
Kassa IV	57 236	59 242	57 015	4%	-4%	2 477	1 665	1 525	4%	3%
Kassa-környéki	106 999	119 227	128 346	11%	8%	14 140	11 845	10 397	13%	10%
Nagymihályi	109 121	110 842	108 954	2%	-2%	12 819	12 122	11 371	12%	11%
Rozsnyói	61 887	63 351	59 345	2%	-6%	18 954	16 103	13 559	31%	25%
Tóketerebesi	103 779	106 072	103 687	2%	-2%	30 425	28 145	25 034	29%	27%
Szlovákia	5 379 455	5 397 036	5 449 270	0%	1%	520 528	458 467	422 065	10%	8%

			Magyar anyanyelvű							
Változás			Szám			Arány			Változás	
2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011	2021	2011	2021
9%	-13%	-5%	11 567	9 538	8 678	22%	14%	9%	-13%	-5%
69%	-7%	-2%	95 518	91 412	88 795	85%	78%	71%	-7%	-2%
31%	-10%	-10%	37 601	33 799	30 324	40%	36%	32%	-10%	-10%
62%	-11%	-6%	79 284	71 425	66 339	73%	69%	66%	-11%	-6%
21%	-16%	-17%	36 717	30 661	25 134	31%	27%	23%	-16%	-17%
4%	-17%	-25%	12 968	10 447	7 513	8%	7%	5%	-17%	-25%
32%	-15%	-9%	61 714	52 704	47 011	41%	36%	34%	-15%	-9%
28%	-13%	-14%	20 199	17 455	14 886	37%	33%	29%	-13%	-14%
24%	-14%	-4%	22 918	19 975	18 866	31%	27%	27%	-14%	-4%
19%	-14%	-5%	10 442	9 298	8 425	26%	23%	22%	-14%	-5%
40%	-11%	5%	37 952	36 310	36 643	46%	43%	45%	-11%	5%
21%	-15%	-18%	14 886	12 731	10 579	32%	28%	25%	-15%	-18%
8%	-16%	-12%	19 672	17 348	14 839	18%	15%	12%	-16%	-12%
10%	-5%	-6%	14 764	14 325	13 376	14%	13%	12%	-5%	-6%
23%	-15%	-16%	21 344	18 057	15 442	34%	29%	26%	-15%	-16%
24%	-7%	-11%	35 182	32 473	29 415	34%	31%	28%	-7%	-11%
8%	-12%	-8%	572 929	508 714	462 175	11%	9%	8%	-12%	-8%

			Magyar anyanyelvű							
Változás			Szám			Arány			Változás	
2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011	2021	2011	2021
2%	-11%	-19%	1 701	1 351	1 080	4%	3%	2%	-11%	-19%
4%	-17%	-16%	7 245	5 627	4 569	7%	5%	4%	-17%	-16%
2%	-1%	-21%	1 911	1 727	1 344	3%	3%	2%	-1%	-21%
2%	-7%	-24%	2 736	2 424	1 793	3%	3%	2%	-7%	-24%
3%	-18%	-23%	5 424	4 178	3 172	4%	4%	3%	-18%	-23%
9%	-13%	-5%	11 567	9 538	8 678	22%	14%	9%	-13%	-5%
69%	-7%	-2%	95 518	91 412	88 795	85%	78%	71%	-7%	-2%
31%	-10%	-10%	37 601	33 799	30 324	40%	36%	32%	-10%	-10%
62%	-11%	-6%	79 284	71 425	66 339	73%	69%	66%	-11%	-6%
21%	-16%	-17%	36 717	30 661	25 134	31%	27%	23%	-16%	-17%
4%	-17%	-25%	12 968	10 447	7 513	8%	7%	5%	-17%	-25%
32%	-15%	-9%	61 714	52 704	47 011	41%	36%	34%	-15%	-9%
28%	-13%	-14%	20 199	17 455	14 886	37%	33%	29%	-13%	-14%
24%	-14%	-4%	22 918	19 975	18 866	31%	27%	27%	-14%	-4%
19%	-14%	-5%	10 442	9 298	8 425	26%	23%	22%	-14%	-5%
40%	-11%	5%	37 952	36 310	36 643	46%	43%	45%	-11%	5%
21%	-15%	-18%	14 886	12 731	10 579	32%	28%	25%	-15%	-18%
3%	-30%	-14%	4 276	2 795	2 432	6%	4%	4%	-30%	-14%
2%	-24%	-10%	3 708	2 588	2 366	5%	3%	3%	-24%	-10%
2%	-27%	-15%	1 350	892	774	4%	3%	3%	-27%	-15%
3%	-33%	-8%	3 614	2 309	2 061	6%	4%	4%	-33%	-8%
8%	-16%	-12%	19 672	17 348	14 839	18%	15%	12%	-16%	-12%
10%	-5%	-6%	14 764	14 325	13 376	14%	13%	12%	-5%	-6%
23%	-15%	-16%	21 344	18 057	15 442	34%	29%	26%	-15%	-16%
24%	-7%	-11%	35 182	32 473	29 415	34%	31%	28%	-7%	-11%
8%	-12%	-8%	572 929	508 714	462 175	11%	9%	8%	-12%	-8%

	Lakosság					Magyar nemzetiségű				
	Szám			Változás		Szám			Arány	
Járás	2001	2011	2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011
Pozsony I	44 798	38 655	46 080	-14%	19%	1 304	1 155	941	3%	3%
Pozsony II	108 139	108 362	125 179	0%	16%	6 405	5 300	4 431	6%	5%
Pozsony III	61 418	61 046	76 270	-1%	25%	1 542	1 523	1 207	3%	2%
Pozsony IV	93 058	92 030	105 245	-1%	14%	2 327	2 157	1 642	3%	2%
Pozsony V	121 259	111 135	122 729	-8%	10%	4 873	3 984	3 076	4%	4%
Szenci	51 825	66 265	96 715	28%	46%	10 553	9 134	8 715	20%	14%
Dunaszerdahelyi	112 384	116 492	124 669	4%	7%	93 660	87 349	85 586	83%	75%
Galántai	94 533	93 594	95 124	-1%	2%	36 518	32 793	29 582	39%	35%
Komáromi	108 556	103 995	100 952	-4%	-3%	74 976	66 356	62 166	69%	64%
Lévai	120 021	115 367	110 469	-4%	-4%	33 524	28 085	23 372	28%	24%
Nyitrai	163 540	159 143	164 788	-3%	4%	10 956	9 076	6 798	7%	6%
Érsekújvári	149 594	144 417	138 168	-3%	-4%	57 271	48 483	44 066	38%	34%
Vásellyei	54 000	53 286	51 477	-1%	-3%	19 283	16 717	14 385	36%	31%
Losonci	73 301	74 861	70 422	2%	-6%	20 241	17 338	16 580	28%	23%
Nagyrócei	40 918	40 400	38 669	-1%	-4%	8 994	7 738	7 355	22%	19%
Rimaszombati	83 124	84 889	80 666	2%	-5%	34 323	30 516	31 891	41%	36%
Nagykürtösi	46 741	45 562	41 998	-3%	-8%	12 823	10 939	9 004	27%	24%
Kassa I	68 262	68 467	64 453	0%	-6%	2 947	2 071	1 772	4%	3%
Kassa II	79 850	82 676	79 437	4%	-4%	2 578	1 963	1 757	3%	2%
Kassa III	30 745	30 048	28 135	-2%	-6%	938	683	582	3%	2%
Kassa IV	57 236	59 242	57 015	4%	-4%	2 477	1 665	1 525	4%	3%
Kassa-környéki	106 999	119 227	128 346	11%	8%	14 140	11 845	10 397	13%	10%
Nagymihályi	109 121	110 842	108 954	2%	-2%	12 819	12 122	11 371	12%	11%
Rozsnyói	61 887	63 351	59 345	2%	-6%	18 954	16 103	13 559	31%	25%
Tóketerebesi	103 779	106 072	103 687	2%	-2%	30 425	28 145	25 034	29%	27%
Szlovákia	5 379 455	5 397 036	5 449 270	0%	1%	520 528	458 467	422 065	10%	8%

	1991		2001		
	Szám	Arány	Szám	Arány	Változás
Teljes lakosság	5 274 335	100%	5 379 455	100%	2%
Magyar nemzetiségű	567 296	11%	520 528	10%	-8%
Magyar anyanyelvű	608 221	12%	572 929	11%	-6%

*A második nemzetiség szerint további 34 089, amivel az arány nem módosul jelentősen

	1991		2001		
	Szám	Arány	Szám	Arány	Változás
Teljes lakosság	5 274 335	100%	5 379 455	100%	2%
Roma nemzetiségű	75 802	1%	89 920	2%	19%
Roma anyanyelvű	77 269	1%	99 488	2%	29%

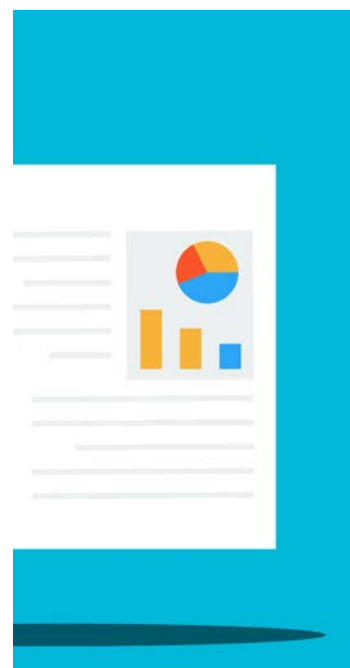
*A második nemzetiség szerint további 88 985, amivel az arány 3%-ra módosul

			Magyar anyanyelvű							
Változás			Szám			Arány			Változás	
2021	2011	2021	2001	2011	2021	2001	2011	2021	2011	2021
2%	-11%	-19%	1 701	1 351	1 080	4%	3%	2%	-11%	-19%
4%	-17%	-16%	7 245	5 627	4 569	7%	5%	4%	-17%	-16%
2%	-1%	-21%	1 911	1 727	1 344	3%	3%	2%	-1%	-21%
2%	-7%	-24%	2 736	2 424	1 793	3%	3%	2%	-7%	-24%
3%	-18%	-23%	5 424	4 178	3 172	4%	4%	3%	-18%	-23%
9%	-13%	-5%	11 567	9 538	8 678	22%	14%	9%	-13%	-5%
69%	-7%	-2%	95 518	91 412	88 795	85%	78%	71%	-7%	-2%
31%	-10%	-10%	37 601	33 799	30 324	40%	36%	32%	-10%	-10%
62%	-11%	-6%	79 284	71 425	66 339	73%	69%	66%	-11%	-6%
21%	-16%	-17%	36 717	30 661	25 134	31%	27%	23%	-16%	-17%
4%	-17%	-25%	12 968	10 447	7 513	8%	7%	5%	-17%	-25%
32%	-15%	-9%	61 714	52 704	47 011	41%	36%	34%	-15%	-9%
28%	-13%	-14%	20 199	17 455	14 886	37%	33%	29%	-13%	-14%
24%	-14%	-4%	22 918	19 975	18 866	31%	27%	27%	-14%	-4%
19%	-14%	-5%	10 442	9 298	8 425	26%	23%	22%	-14%	-5%
40%	-11%	5%	37 952	36 310	36 643	46%	43%	45%	-11%	5%
21%	-15%	-18%	14 886	12 731	10 579	32%	28%	25%	-15%	-18%
3%	-30%	-14%	4 276	2 795	2 432	6%	4%	4%	-30%	-14%
2%	-24%	-10%	3 708	2 588	2 366	5%	3%	3%	-24%	-10%
2%	-27%	-15%	1 350	892	774	4%	3%	3%	-27%	-15%
3%	-33%	-8%	3 614	2 309	2 061	6%	4%	4%	-33%	-8%
8%	-16%	-12%	19 672	17 348	14 839	18%	15%	12%	-16%	-12%
10%	-5%	-6%	14 764	14 325	13 376	14%	13%	12%	-5%	-6%
23%	-15%	-16%	21 344	18 057	15 442	34%	29%	26%	-15%	-16%
24%	-7%	-11%	35 182	32 473	29 415	34%	31%	28%	-7%	-11%
8%	-12%	-8%	572 929	508 714	462 175	11%	9%	8%	-12%	-8%

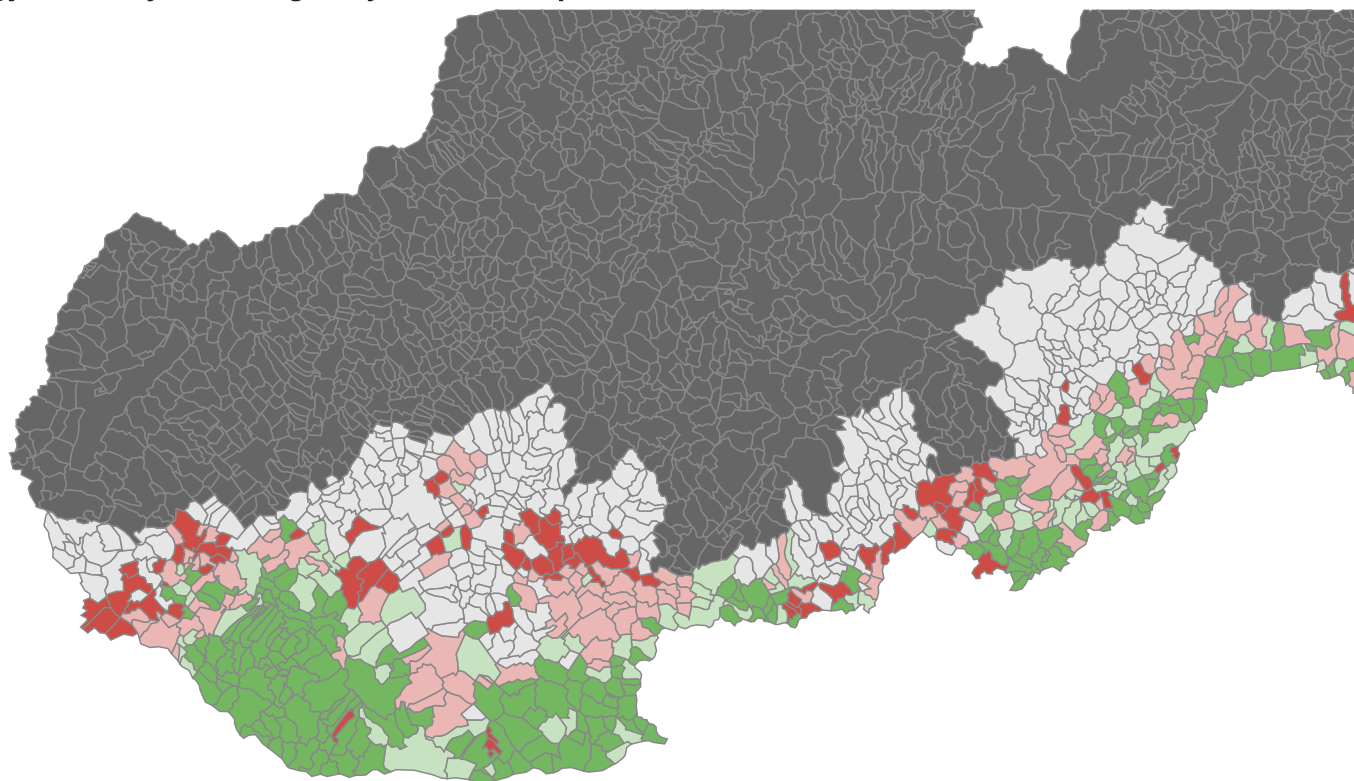

2011			2021		
Szám	Arány	Változás	Szám	Arány	Változás
5 379 036	100%	0%	5 449 270	100%	1%
458 467	9%	-12%	422 065*	8%	-8%
508 714	9%	-11%	462 175	8%	-9%

2011			2021		
Szám	Arány	Változás	Szám	Arány	Változás
5 379 036	100%	0%	5 449 270	100%	1%
105 738	2%	18%	61 179*	1%	-42%
122 518	2%	23%	100 526	2%	-18%

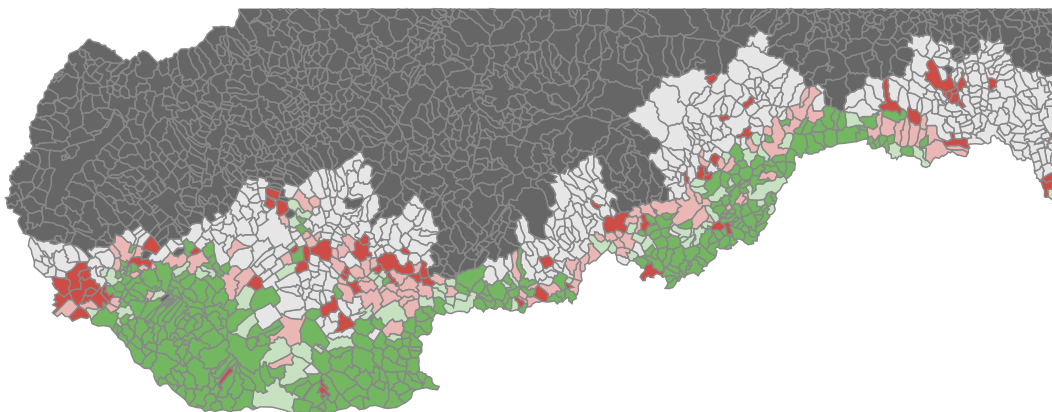

Magyarok aránya az ország déli járásainak településein - 2021

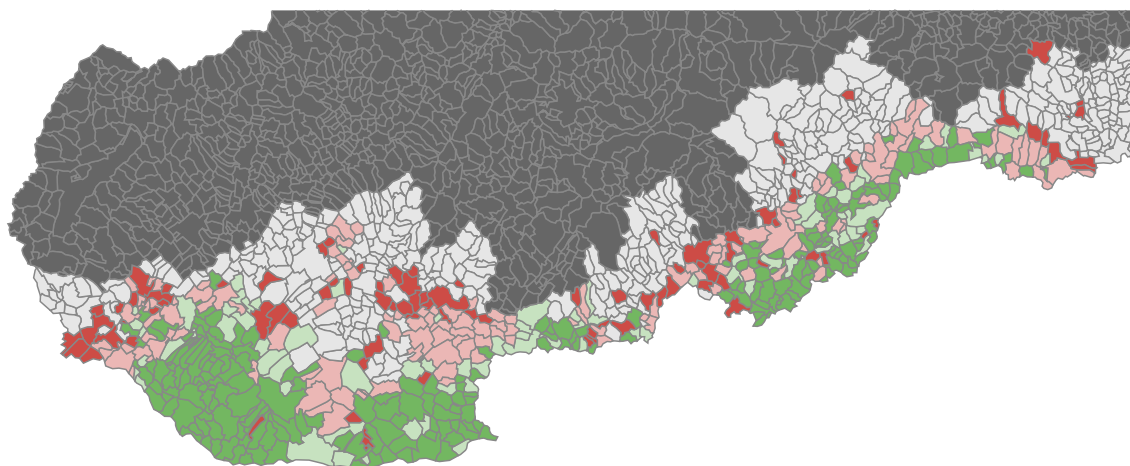
Arányok ● 3% alatti ● 4-15% ● 16-50% ● 51-66% ● 67-100%

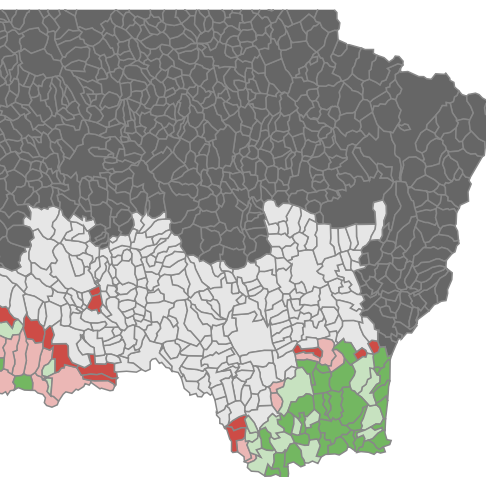
2001

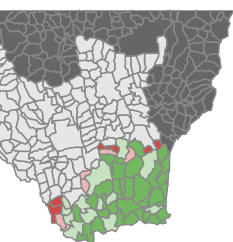
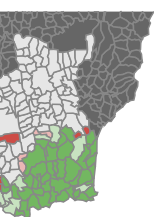
Arányok ● 3% alatti ● 4-15% ● 16-50% ● 51-66% ● 67-100%

2021

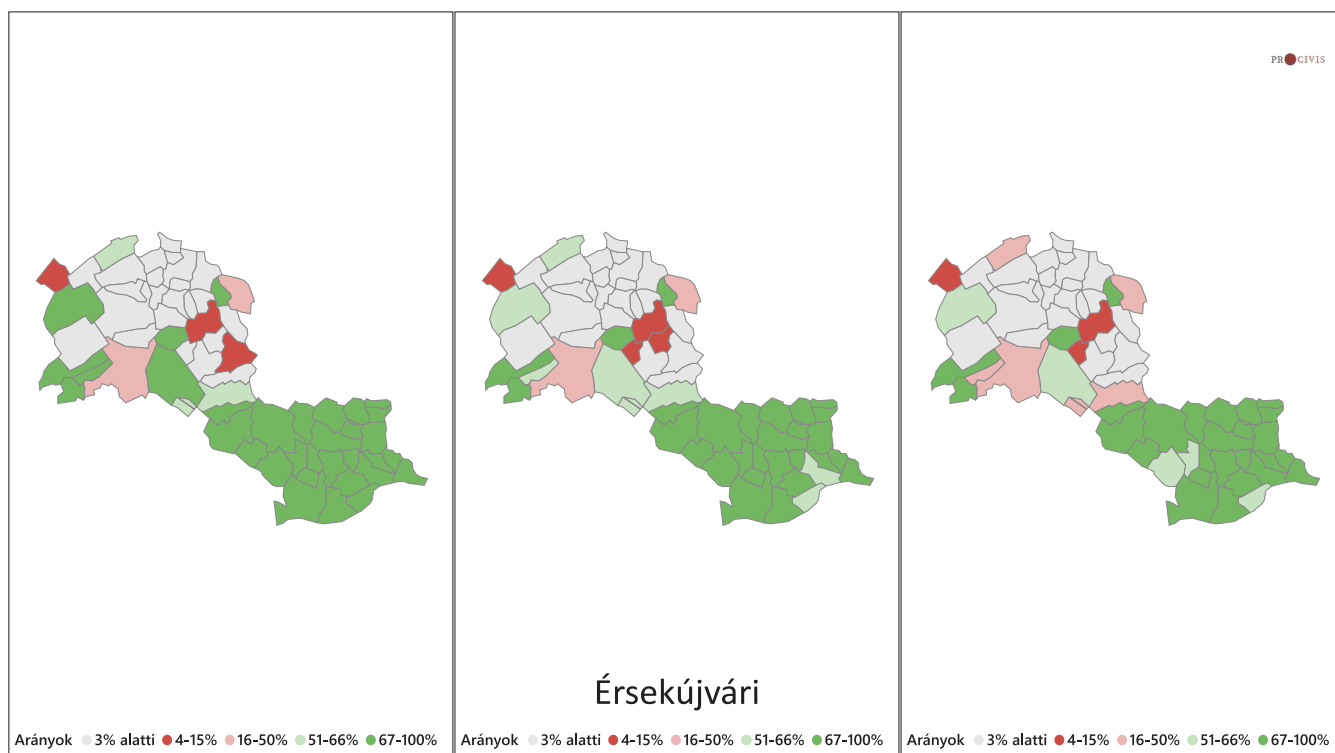
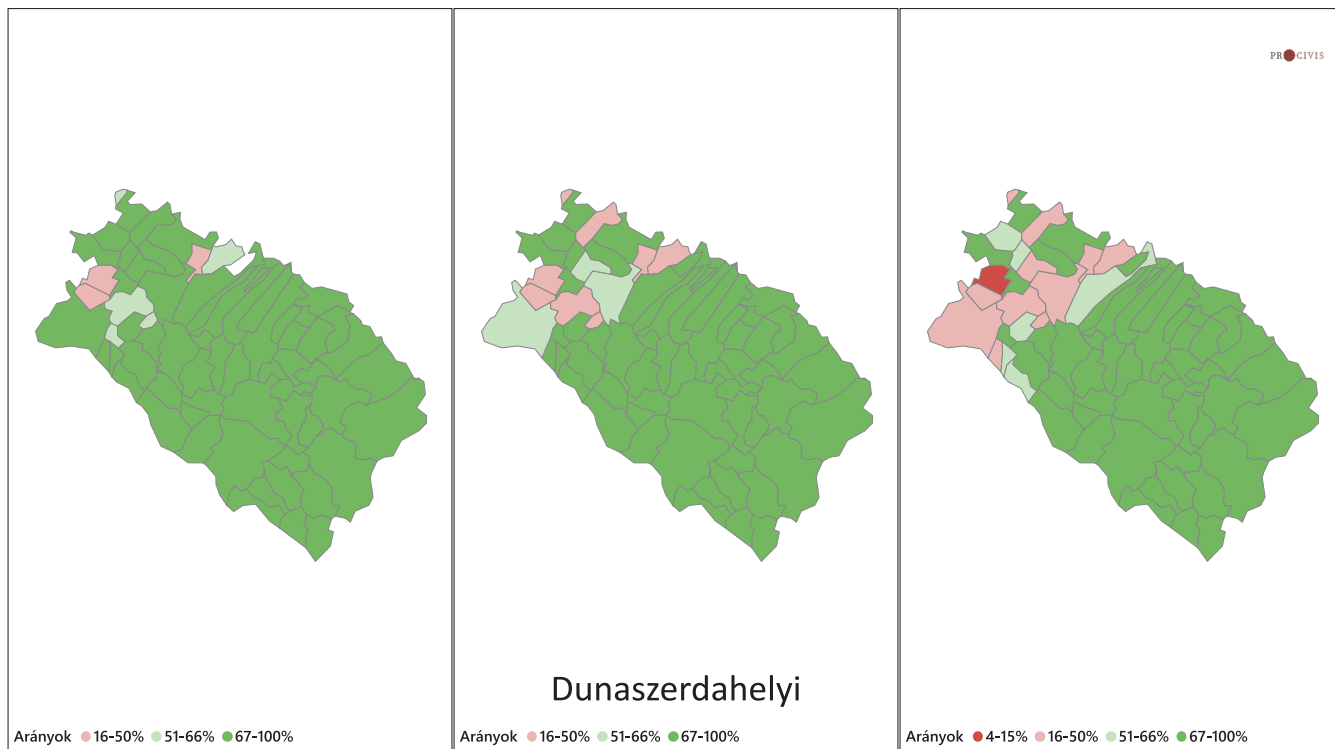

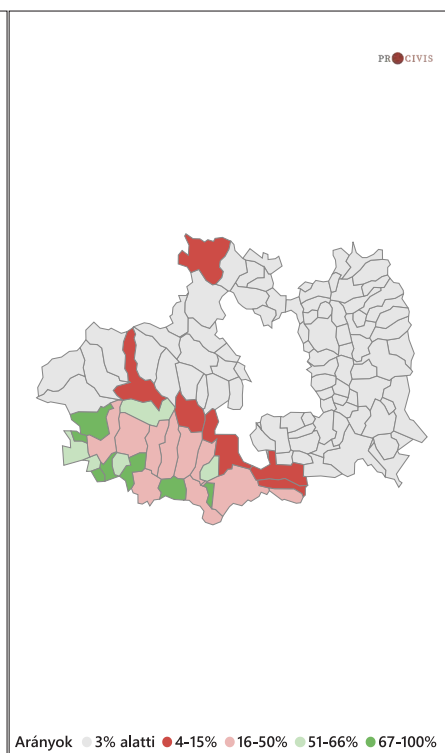
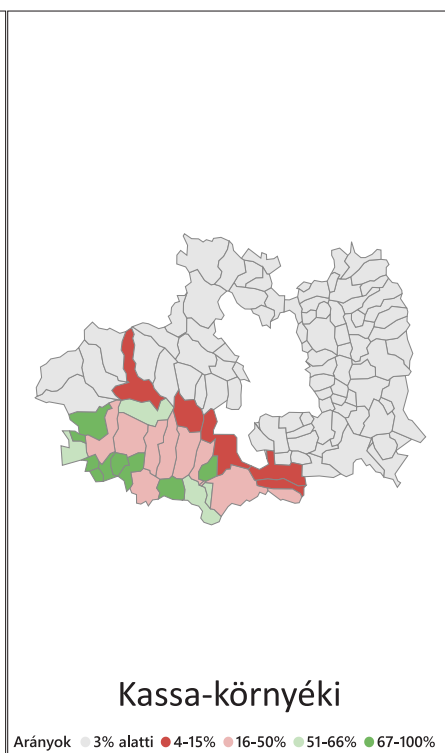
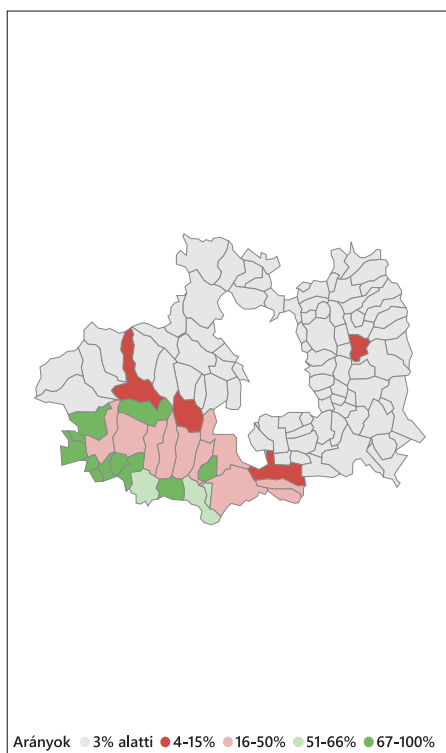
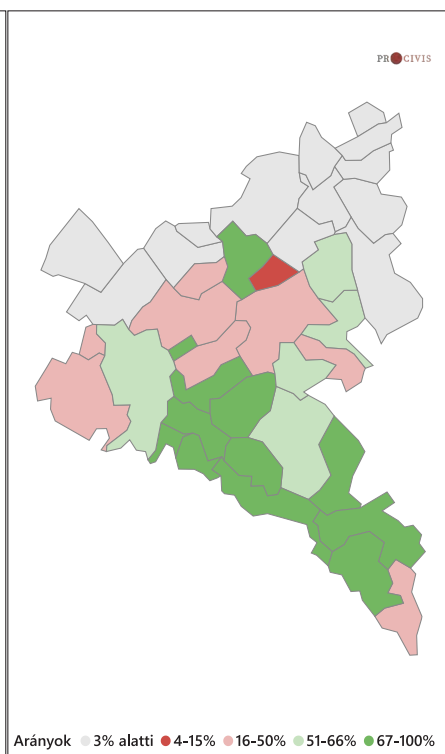
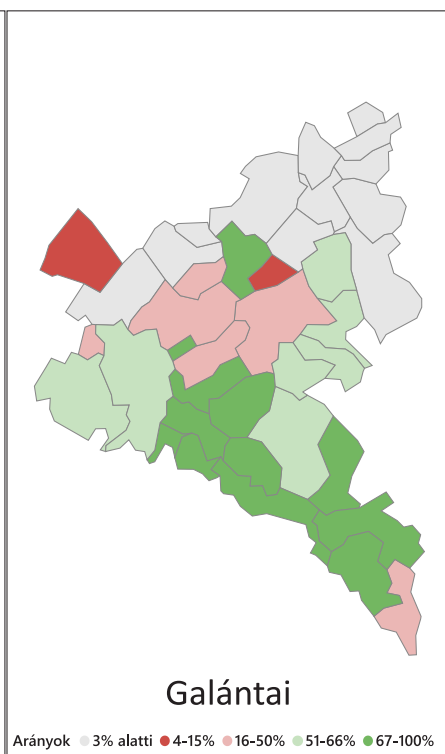
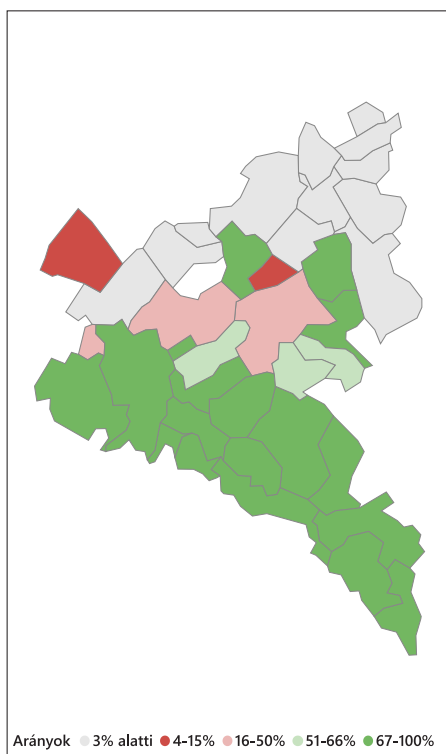
PRO CIVIS

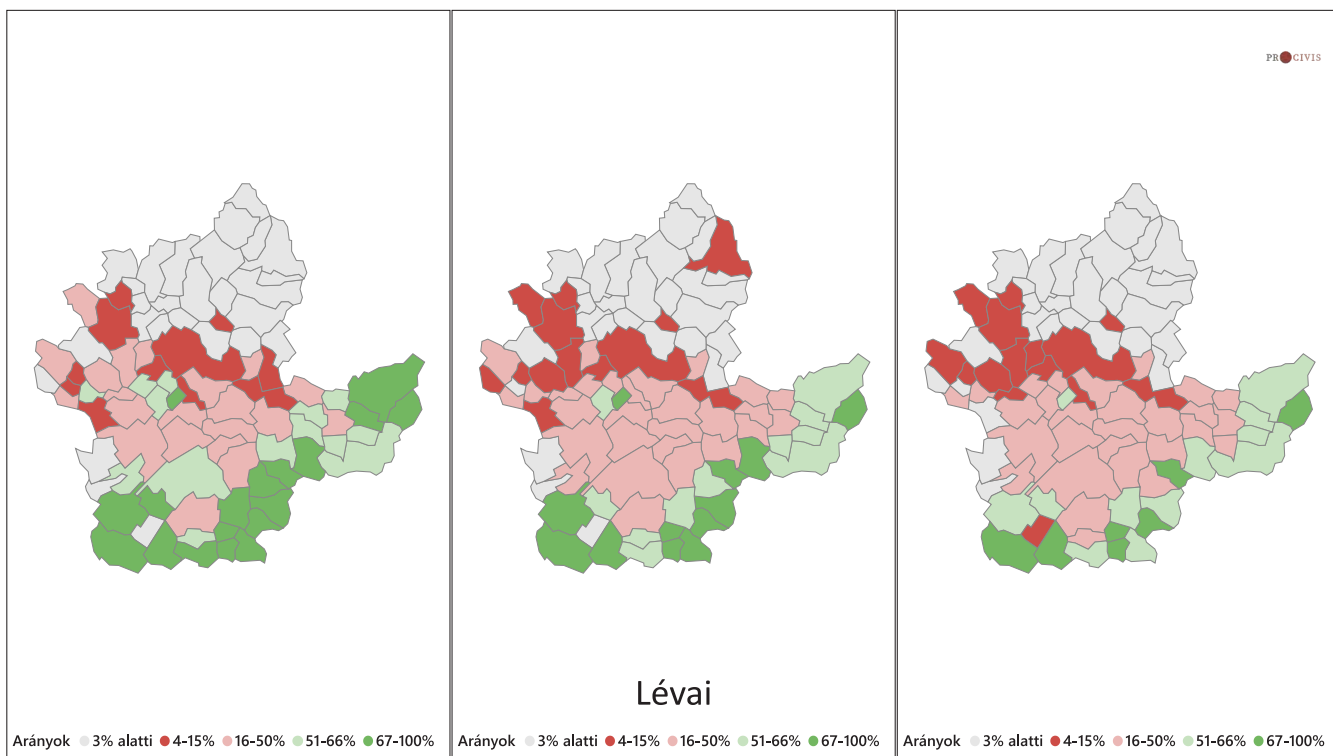
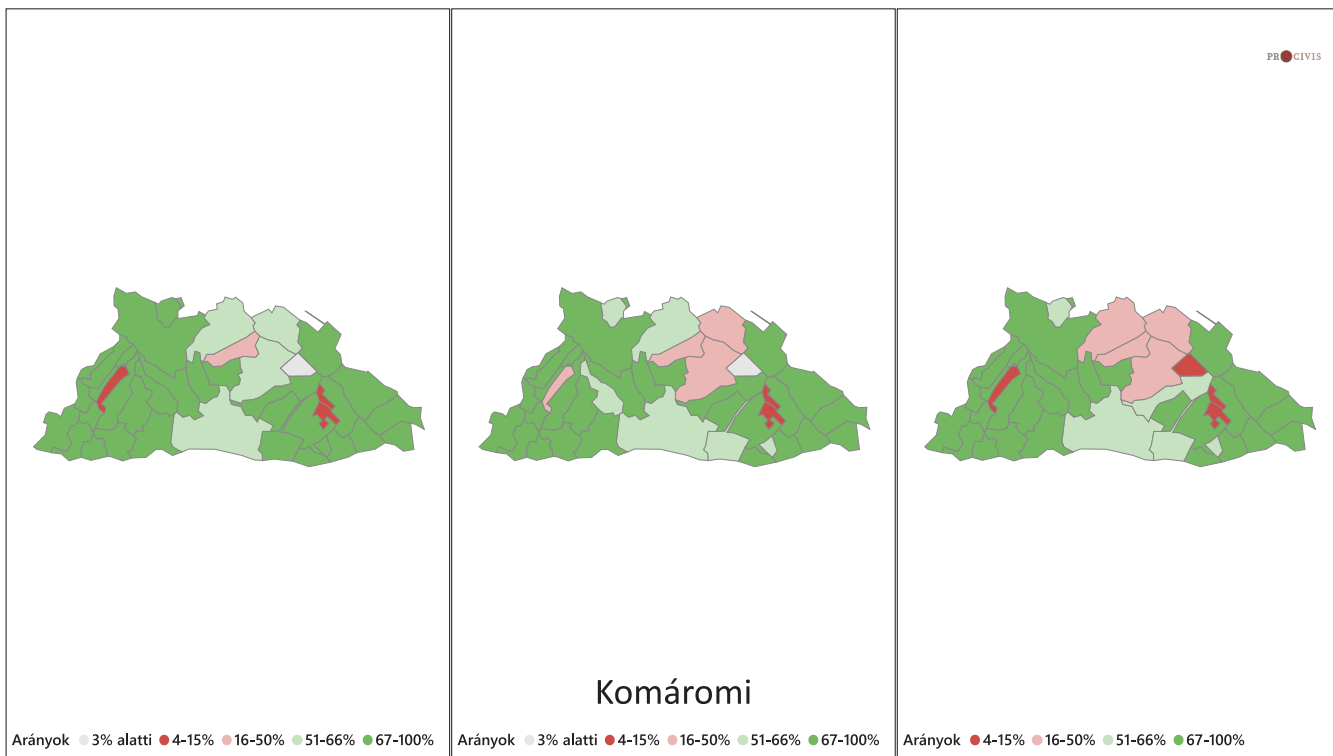

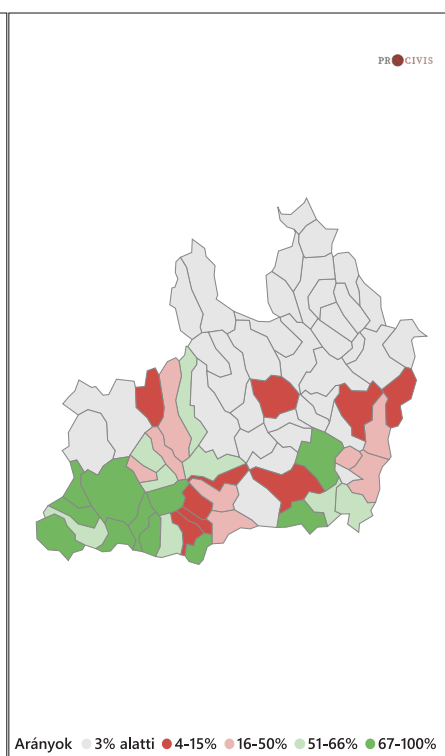
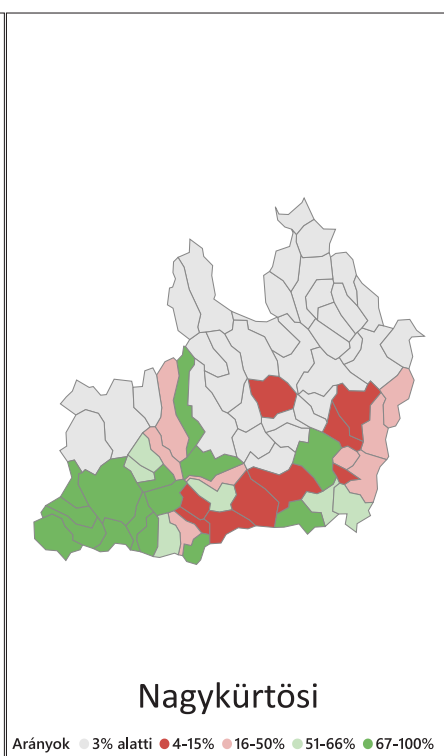
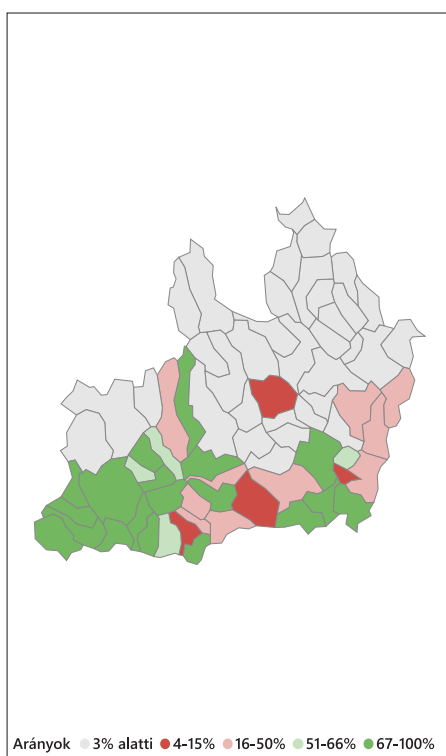
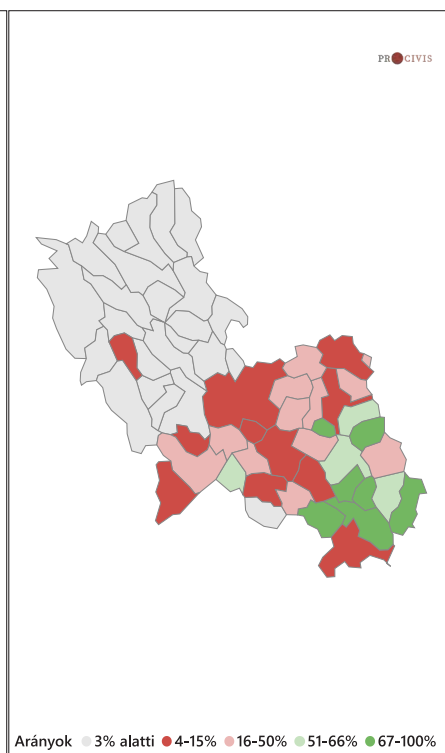
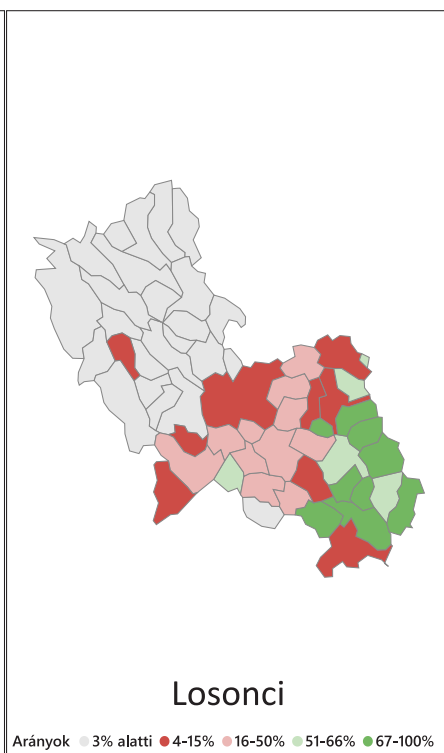
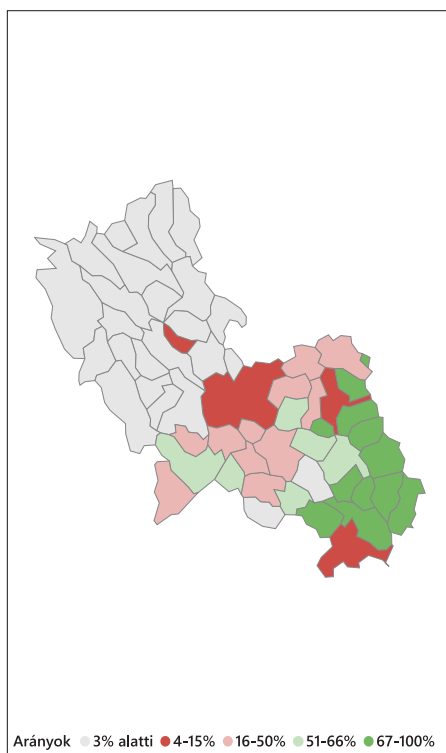
PRO CIVIS

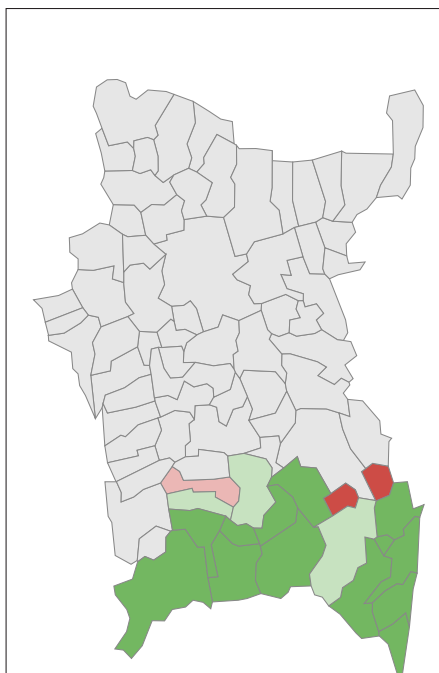

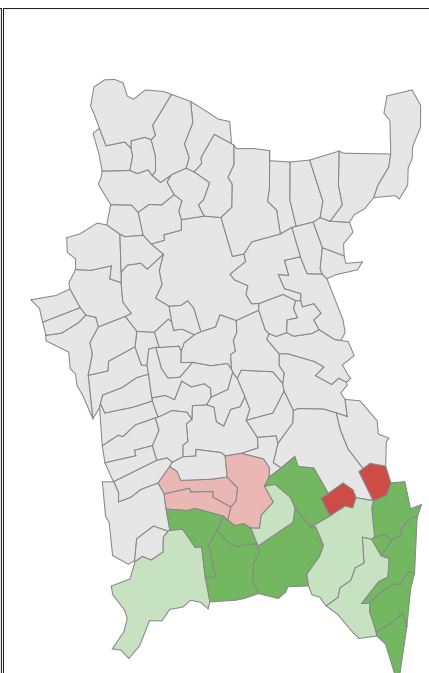

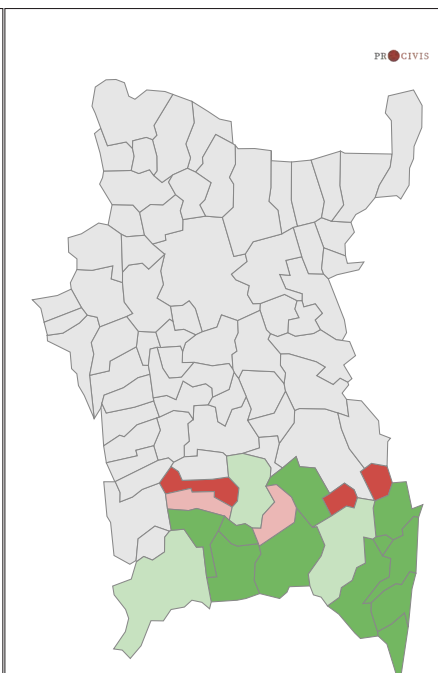

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

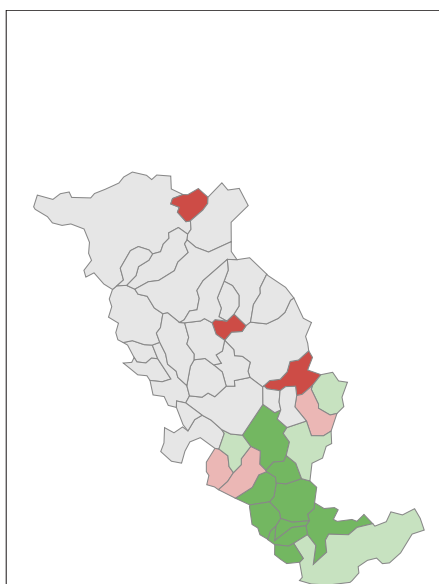
Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

Nagymihályi

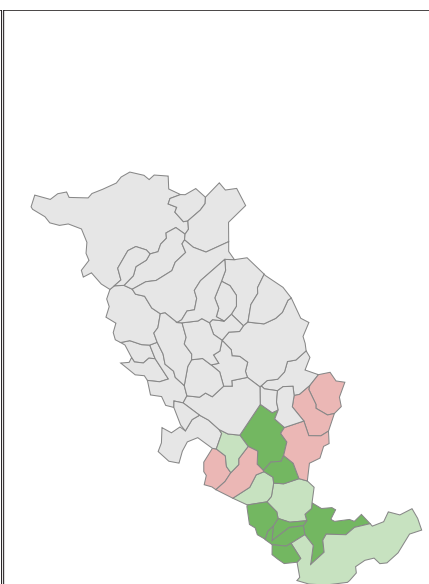

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

PRO CIVIS

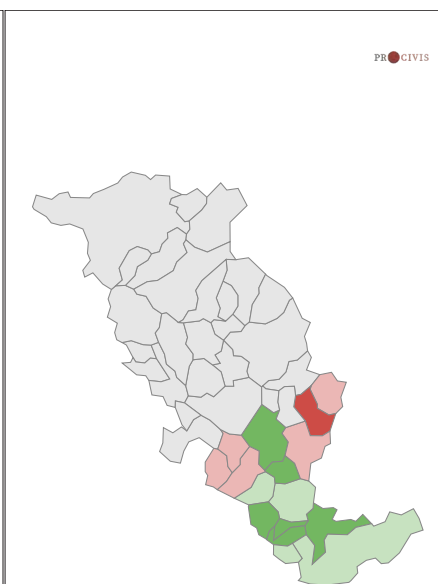

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

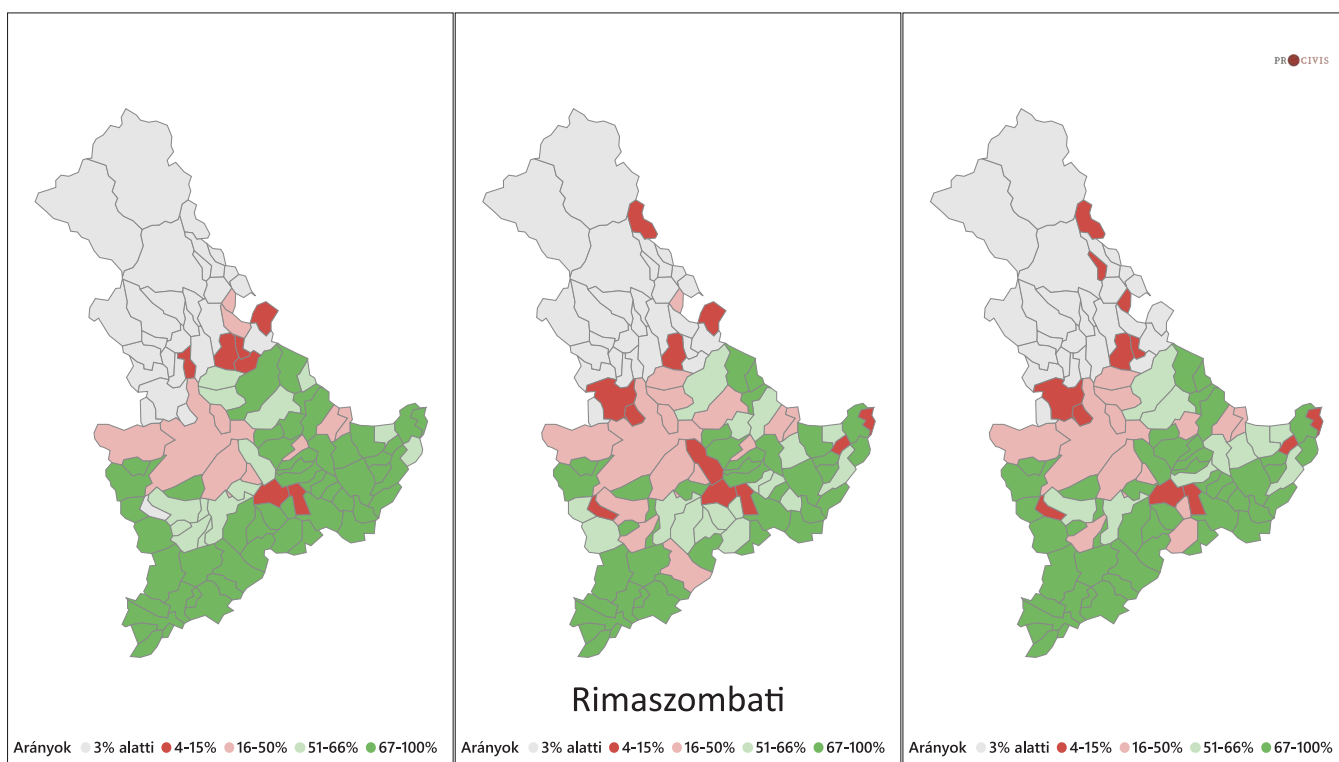
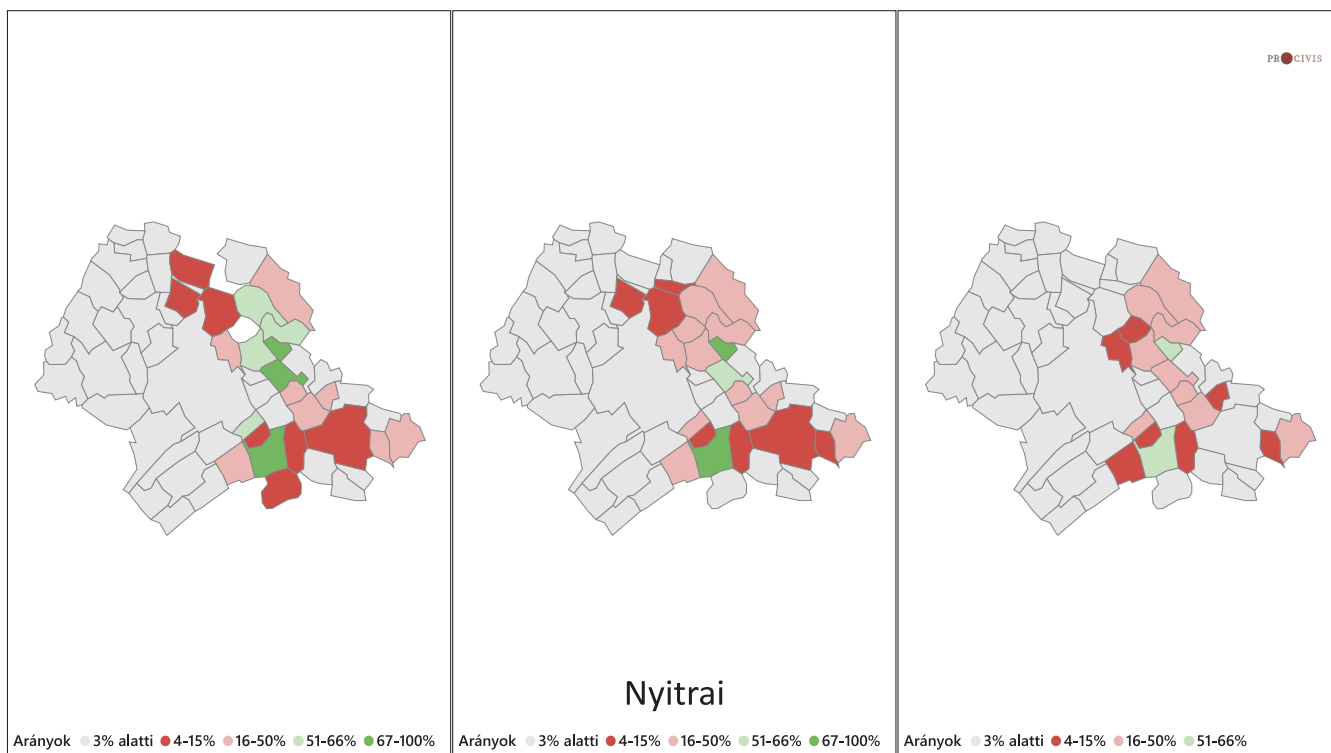
Nagyrőcei

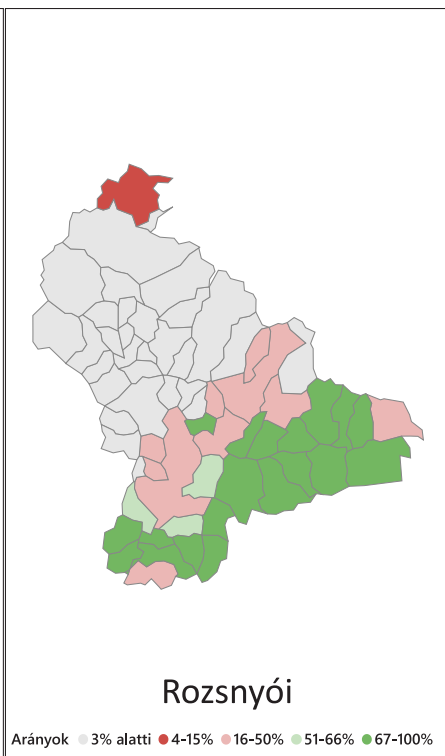
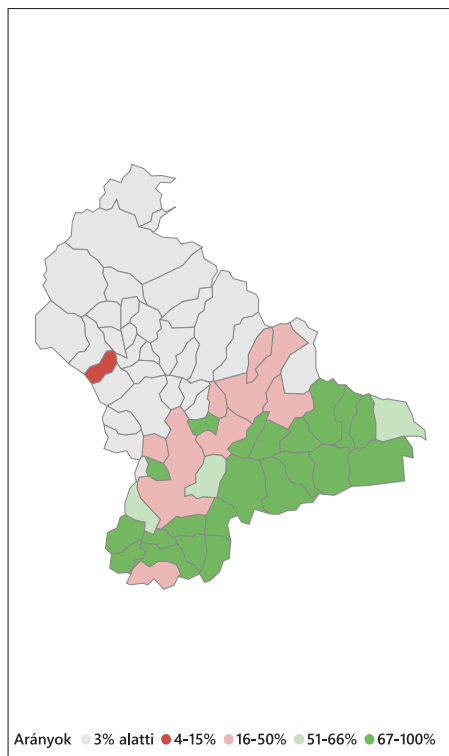

Arányok 3% alatti 4-15% 16-50% 51-66% 67-100%

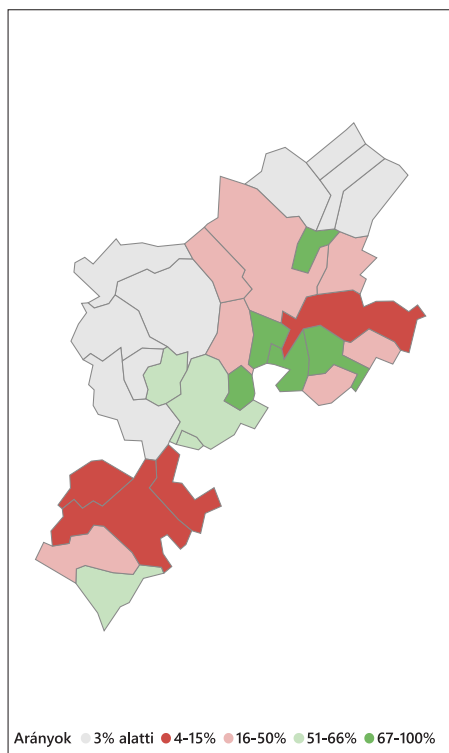
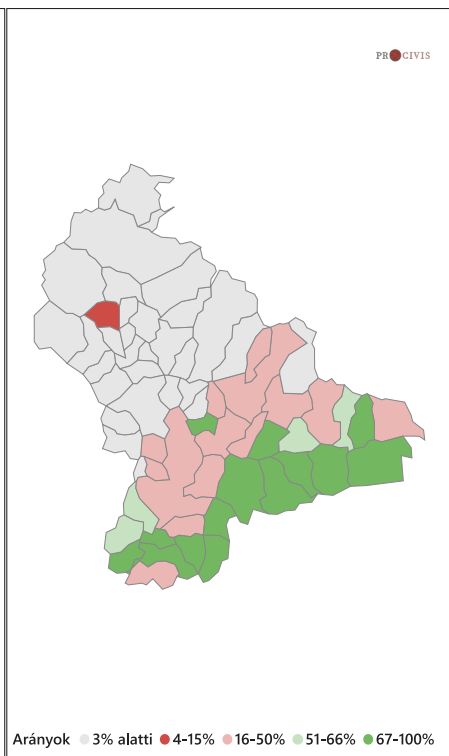
PRO CIVIS

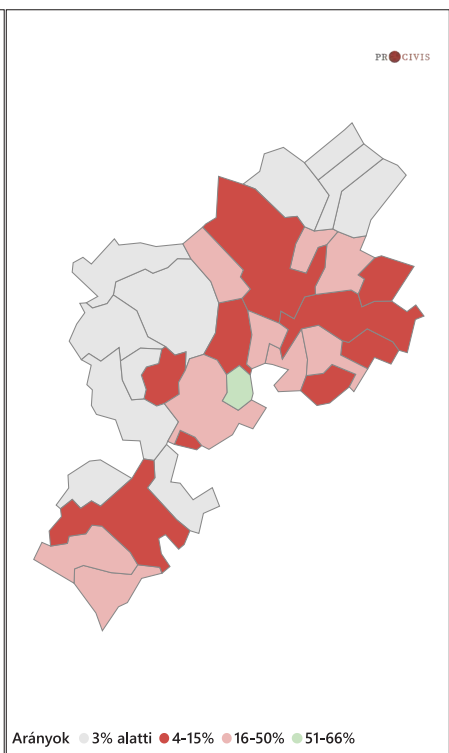
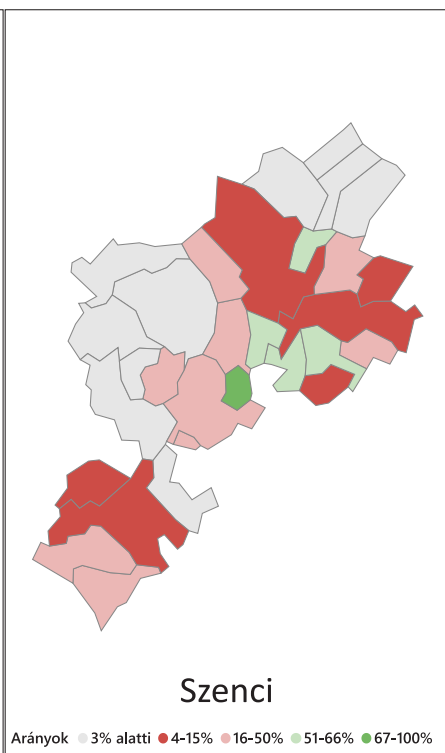

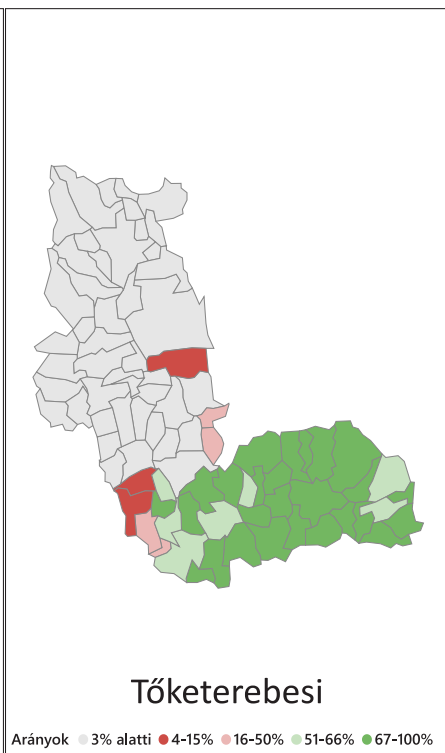
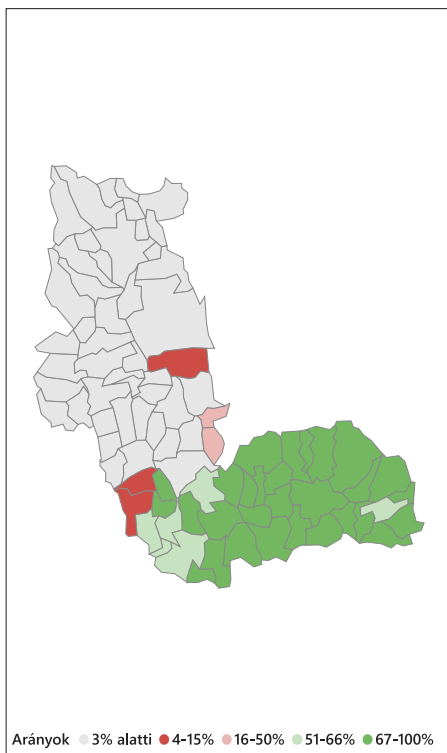
Rozsnyói

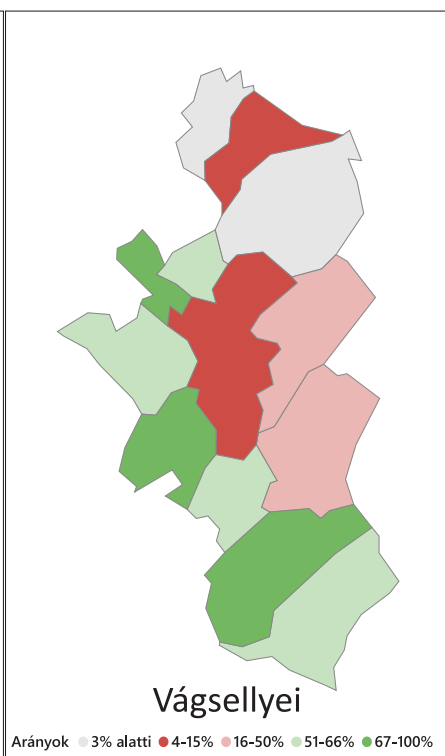
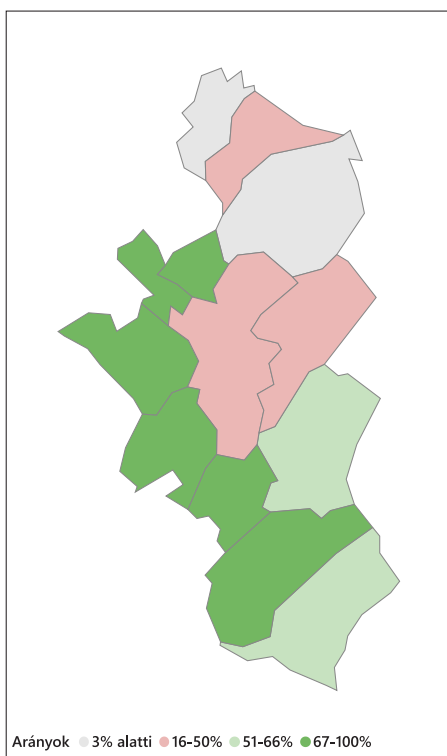
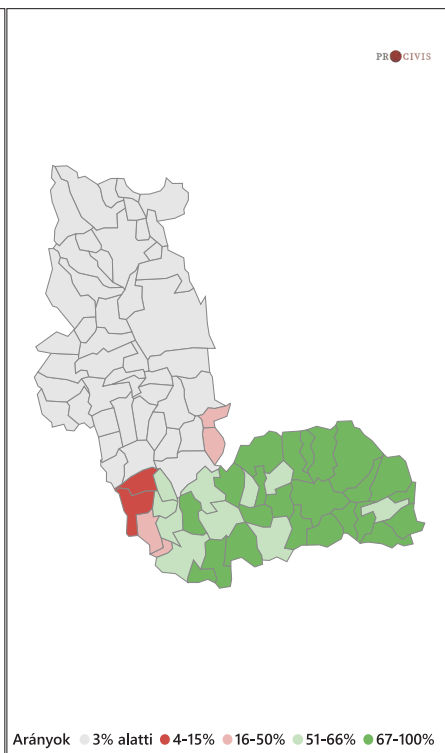
Szenci

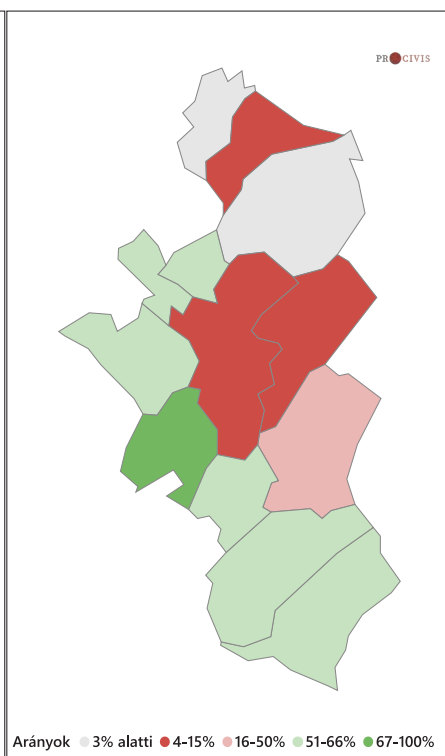

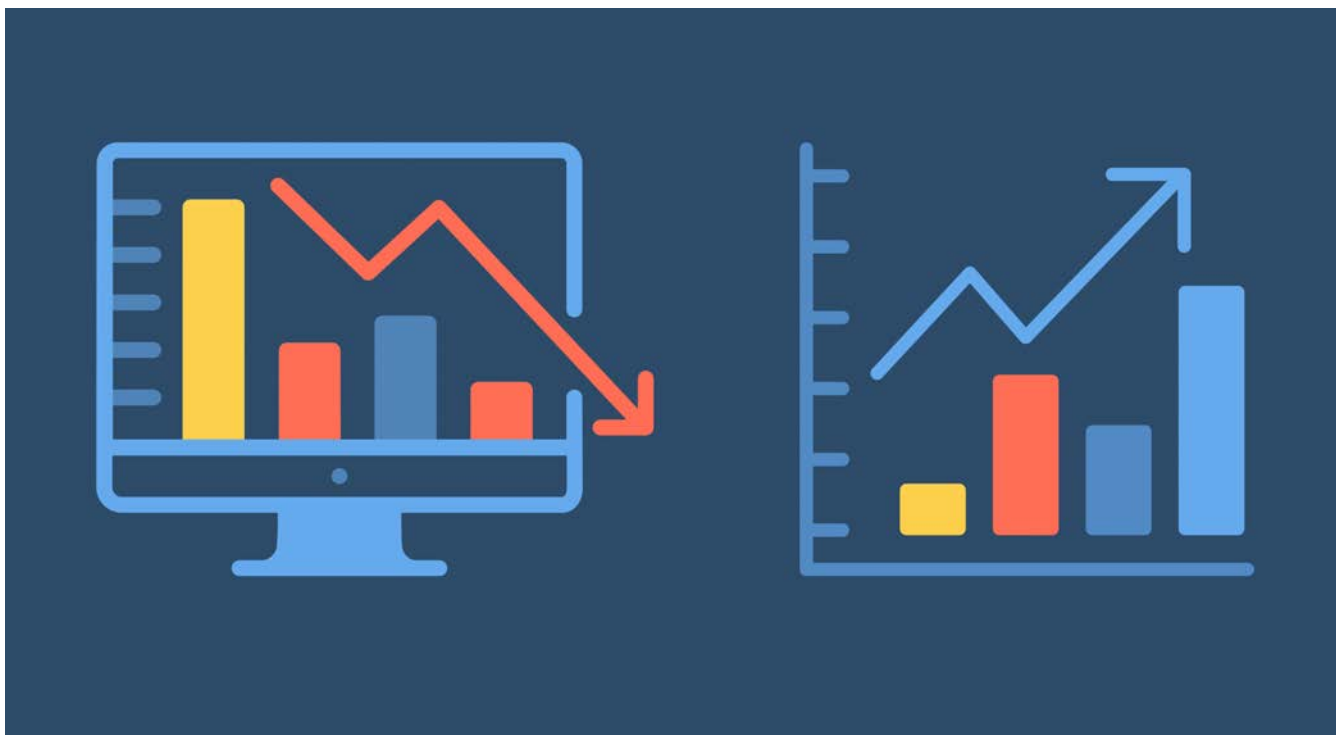

Tőketerebesi

Vágsellyei

A népszámlálások története

Magyarországon az első teljes körű népesség-összeírást Mária Terézia rendelte el. Az 1777-ben hozott intézkedés a királynő 1780-ban bekövetkezett halála miatt fiára, II. József-re maradt, így az első népszámlálás II. József idején valósult meg, amelyet a császár 1784. július 16-án rendelt el, Magyarországon, Erdélyben és Horvátországban. A népszámlálás burkolt célja a besorozható újoncok számának felmérése volt. Magyarországon ez volt az első olyan népesség-összeírás, amely kiterjedt a lakosság egészére, tehát a nemességre is, ezért a népszámlálás kiváltotta a megyei nemesség felháborodását és tiltakozását. A népszámlálást 1784 és 1787 között a közigazgatási hatóságok a katonaság segítségével hajtották végre, összeírták a községek, házak és háztartások (családok) számát, megállapították a jogi és tényleges népesség nagyságát, valamint annak megoszlását vallás, nem és életkor, valamint foglalkozás, illetve társadalmi állás szerint.

A népszámlálás eredménye szerint Magyarországon a lakosság száma mintegy 6,5 millió, Horvátországié 650 ezer és Erdélyé 1,5 millió volt, összesen tehát több mint 8,5 millió fő (illetve az újabb kutatások szerint 9,2 millió fő) volt.

Ez a szám jóval meghaladta a korabeli feltételezéseket, így komoly meglepetés volt a bécsi kormánynak.

A nemes férfiak (és fiúgyermek) száma Magyarországon meghaladta a 155 ezret, Erdélyben a 32 ezret, Horvátországban megközelítette a 10 ezret - így az összlakosság mintegy 5%-a tartozott a nemességhöz.

Az egyházi személyek száma összesen mintegy 18500, a tisztviselők és az ún. honorácioroké (nem nemesi származású értelmiségieké és hivatalnokoké) pedig éppen 5 ezer fő volt.

A népesség összeírás adatai szerint Magyarországon a lakosság 55 %-a követte a katolikus hitet, Horvátországban 100 %, míg Erdélyben alig 10 %. A második legelterjedtebb vallás a görögkeleti, azaz az ortodox volt, melyet Magyarországon a lakosság ötöde követett, míg Erdélyben az ott élők 44 %-a. Magyarországon a lakosság 14 %-a református, 8 %-a evangélikus és mintegy 1 %-a zsidó vallású volt (számuk megközelítette a 83 ezret).

Az adatokból következtethetünk a korabeli Magyarország nemzetiségi megoszlására is. Magyarországon, Erdéllyel és Horvátországgal együtt, a lakosság 40 %-ának magyar volt az anyanyelve (feltételezések szerint a középkor végén ők a lakosoknak még 3/4-ét tették ki), a második legnépesebb etnikum a román volt a maga 16 %-ával, utánuk pedig a szlovák, a horvát és a német

következett 10-10 %-kal. Rajtuk kívül még 6 % szerb lakosságot tartottak nyilván, és 3 % vendnek nevezett szlovént és 3 % ruténnek nevezett ruszint.

Mivel friss adatokra a későbbiekben is szükség volt, a II. Lipót által összehívott 1790. évi országgyűlés újabb népszámlálásra vonatkozó rendeletet hagyott jóvá. Ennek megfelelően 1805-ben, 1820-ban, 1838-ban, 1850-ben és 1857-ben is tartottak népesség-összeírásokat, de ezek csak részösszeírások voltak.

Az első hivatalos statisztikai szolgálatot 1867-ben alapította meg a magyar kormány a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium kötelékében kialakított statisztikai szakosztály létrehozásával. A Keleti Károly vezette hivatal egyik első és jelentős feladata az ország egész területére kiterjedő, teljes körű népszámlálás megszervezése volt, ezt 1869-ben tartották, ez már a lakásokra is kiterjedt.

A második, 1880-as összeírást már az 1871-ben létrehozott önálló Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal szervezte, figyelembe véve a nemzetközi statisztikai szervezet 1872-es határozatát, miszerint az európai országok mindig egy időben, a 0-ra végződő években tartanak teljes körű nép- és lakásszámlálást.

Népszámlálási adatok: táblázatok, diagramok, számok

A népszámlálás eredményei különböző táblázatok, ábrák segítségével könnyen áttanulmányozhatóak a www.onkormanyzas.sk címen.

A statisztikai hivatal folyamatosan dolgozza fel és teszi közzé a 2021-es népszámlálási adatokat. Mivel megjelentek a minket leginkább érintő és érdeklő nemzetiségi adatok is, nekiálltunk ezek feldolgozásának és bemutatásának. Az alábbi interaktív adatvizualizációs táblákban települési, járási és országos szintű adatok tekinthető meg a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatokkal összevetve.

A minket, magyarokat érintő legfontosabb szám a 456 154, ennyien vallották

magukat magyarnak. A magyart első nemzetiségként 422 065-en, második nemzetiségként 34 089-en jelölték meg.

A honlapon több módszert használva kerültek feldolgozásra az adatok, számok. Az első vizualizációban az elmúlt három népszámlálás településszintű adatai találhatóak meg, abszolút számokkal és arányokkal kifejezve. A keresőmezőben Szlovákia összes települése elérhető (magyarul). A grafikonok mellett egy táblázatos nézetben is elérhetőek az adatok, nézetet a láblécben lehet váltani. Megtekinthető csak az első nemzetiség vagy az első és második nemzetiség szerinti adat is. Ez esetben viszont figyelembe kell venni, hogy a lakosok számánál az összérték magasabb a valós

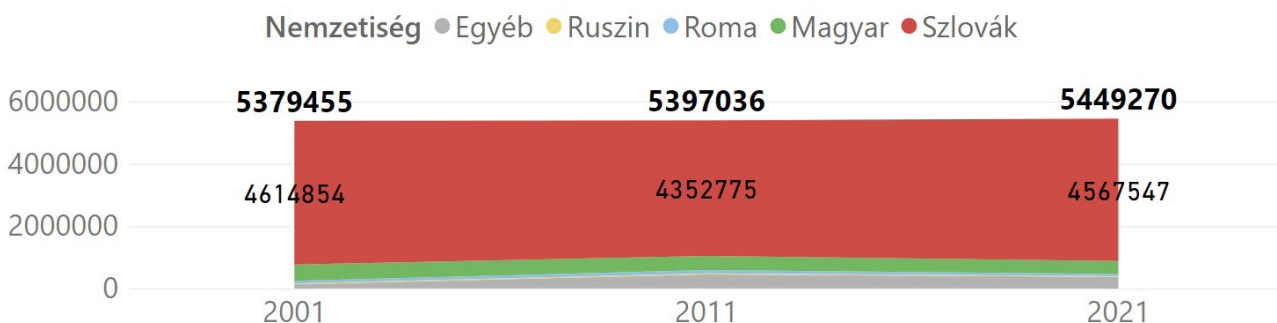
lakosságszámnál (vagyis az összérték nem a lakosságszámot mutatja, hanem a bevallott nemzetiségek számát), az arányszámuk esetén pedig az összérték meghaladja a 100%-ot (vagyis a község összlakosságához mérten azt mutatja, hányan vallottak be nemzetiséget).

A második vizualizációban az elmúlt három népszámlálás járási szintű adatai találhatóak meg, abszolút számokkal és arányokkal kifejezve. A működési elv ugyanaz, mint az első vizualizáció esetén.

A harmadik vizualizációban az elmúlt három népszámlálás országos adatai találhatóak meg, abszolút számokkal és arányokkal kifejezve.

[Vissza a jelentéshez](#)

LAKOSOK SZÁMA

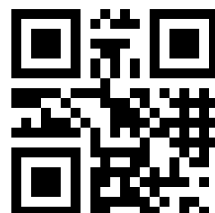
Év	Egyéb	Ruszin	Roma	Magyar	Szlovák
2001	129952	24201	89920	520528	4614854
2011	446574	33482	105738	458467	4352775
2021	368733	23746	67179	422065	4567547

AZ ELSŐ KÜLHONI MAGYAR ELEKTRONIKUS TÖRVÉNYTÁR

TÖRVÉNYTÁR

WWW.TORVENYTAR.SK

A Pro Civis jubileuma alkalmából a társulás kiadott egy sajtóhírt a törvényfordítói tevékenységéről, amely során 96 törvényt ültettek át magyar nyelvre. Lássunk néhány érdekes adatot:

- 9** törvény, amit fordítottunk, már nincs hatályban, újakat fogadtak el
- 12** személy végzett fordítói tevékenységet
- 20:** 2012-ben ennyi törvényt fordítottunk
- 38:** ennyi a Pro Civis Füzetekben megjelent, azaz nyomtatottan is kiadott jogszabályok száma
- 49:** ez a tíz év alatt legtöbb módosítás egy adott törvénytől (illetéktörvény)
- 63,8:** egy-egy törvény átlagos oldalszáma
- 418:** ennyi oldalas a kereskedelmi törvénykönyv, a leghosszabb jogszabályunk
- 565:** ennyi módosítást dolgoztunk be az egyes törvényekbe, melyeket a parlament jóváhagyott
- 1364:** a legtöbb oldalnyi fordítás éves rekordja, 2016-ban
- 6084:** az eddig elkészült fordítások oldalszáma
- 111 419 831** – az összes időállapot figyelembe véve ennyi az összes leütés, karakterszám a **www.torvenytar.sk** oldalon (magyar nyelven)